

VYSKUPAS K. PALTAROKAS

KATALIKŲ TIKYBOS KATEKIZMAS

PATVIRTINTAS LIETUVOS VYSKUPIJOMS

AŠTUNTASIS LEIDIMAS
(100—120 TŪKST.)

KAUNAS — — — 1933 — — — METAIS

VYSKUPAS K. PALTAROKAS

KATALIKŲ TIKYBOS KATEKIZMAS

PATVIRTINTAS LIETUVOS VYSKUPIJOMS

AŠTUNTASIS LEIDIMAS
(100—120 TŪKST.)

KAUNAS — — — — 1933 — — — — METAI

Apostolicae Sedis iudicio subiicitur.

PRAKALBA.

Šita knygelė skiriama vaikams pasimokyti katekizmo. Klausimai, pažymėtieji kryželiais, skiriami jaunesniems mokiniams, paženklintieji žvaigždėmis — vyresniesiems, kartojantiems pirmuosius klausimus; be jokių žymių — vyriausiems, skaitantiems kartu pirmuosius ir antruosius klausimus. Po kai kurių atsakymų yra padėti priedašai, kad lengviau būtų suprasti katekizmas.

ĮŽANGA.

† 1. Kam gyvename ant žemės?

Gyvename ant žemės tam, kad vykdydami Dievo valią, nueitumėm į dangų.

Nueiti į dangų pas Dievą, geriausiąjį savo Tėvą, tai mūsų tikslas. Yra ir kitų reikalų, kuriuos turime atlikti, bet kaip ir antroje vietoje. „Argi gyvybė ne svarbesnė už valgi ir kūnas už drabužį“? — klausia Kristus (Mat. 6, 25). Valgis, apdaras, butas ir kiti žemės reikalai tai mažas daiktas, sulyginus su kūno gyvybe, ypač su sielos išganymu. Išganytojas aiškiai sako: „Ką padeda žmogui, jei jis laimėtų visą pasaulį, savo gi sielai kęstų nuostolį?“ (Mat. 16, 26). „Taigi ieškokite visų pirma Dievo karalystės ir Jos teisybės, o visa tai bus jums pridėta“ (Mat. 6, 33). Kelias į dangų — tai Viešpaties valios vykdymas.

† 2. Ką turime daryti, kad įvykdytumėm Dievo valią?

Kad įvykdytumėm Dievo valią, turime I — į Dievą tikėti, II — laikyti Jo įsakymus, III — eiti sakramentų ir melstis.

Tikėjimas yra šviesa, rodanti mums dangaus karalystę; įsakymai — tarsi takai, kuriais turime žengti; sakramentai ir malda, tai šaltiniai, iš kurių semiamės reikalingų jėgų taip svarbioje kelionėje į dangų.

* 3. Iš kur žinome, jog tokia Dievo valia?

Jog tokia Dievo valia, žinome iš jo paties apreiškimo.

4. Per ką Dievas yra apreiškęs žmonėms savo valią?

Dievas savo valią žmonėms yra apreiškęs per patriarkus, per pranašus, per savo Sūnų, Jėzų Kristų ir per apaštalus.

„Dievas daug sykių ir tūleriopu būdu kalbėjęs kitados tėvams per pranašus, paskiausiai... kalbėjo mums per Sūnų, — sako apaštalas šv. Povilas (Žyd. 1, 1).

* 5. Kaip visa tai, ką Dievas yra apreiškęs, išliko ligi mūsų laikų?

Visa tai, ką Dievas yra apreiškęs, išliko ligi mūsų laikų Šventajame Rašte ir Padavimuose.

6. Kas yra Šventasis Raštas?

Šventasis Raštas yra tai šventos knygos, surašytos paties Dievo įkvėptų žmonių.

Šv. Raštą turime gerbti, kaip Dievo Raštą, duotą mums, Jo vaikams. Šv. Raštas yra vadinamas dar „Biblija“, tai yra nepaprasta, ypatinga „Knyga“.

7. Kaip dalijamas Šv. Raštas?

Šv. Raštas dalijamas į Senojo ir Naujojo Įstatymo knygas.

Senovėje Dievas buvo davęs žmonėms Įstatymą, kitaip sakant, Įsakymus. Ilgainiui žmonės tą Įstatymą pamiršo; bet atėjo Dievo Sūnus, Jėzus Kristus, priminė Senąjį Įstatymą, Jį atnaujino, papildė ir tartum iš nauja davė. Tai yra Naujasis Įstatymas.

8. Kurie apreiškimai surašyti Senojo Įstatymo knygoje?

Senojo Įstatymo knygoje surašyti apreiškimai, Dievo duotieji žmonėms nuo pasaulio pradžios ligi Kristui gimus.

Senojo Įstatymo yra 45 knygos; jos surašytos daugiausia senovine žydų kalba; jų a) 21 istorinė knyga, būtent: 5 Mozės, 1 Jozuės, 1 Teisėjų, 1 Rūtos, 4 Karalių, 2 Kronikų, 1 Esdro, 1 Neemijo, 1 Tobijo, 1 Juditos, 1 Esteros ir 2 Makabiejų; b) 7 pamokslų knygos: 1 Jobo, 1 Psalmių, 1 Patarlių, 1 Ekleziasto, 1 Giesmių Giesmės, 1 Išminties, 1 Ekleziastiko; c) 17 pranašų knygų: Izajo, Jeremijo, Baruko, Ezekielio, Danielio, Ozėjo, Joėlio, Amoso, Abdijo, Jonos, Mikėjo, Naumo, Abakuko, Sofonijo, Agėjo, Zakarijo ir Malakijo.

9. Kurie apreiškimai surašyti Naujojo Įstatymo knygoje?

Naujojo Įstatymo knygoje surašyti apreiškimai, kuriuos yra davęs Jėzus Kristus pats, ar per apaštalus.

Naujojo Įstatymo yra 27 knygos, būtent: a) 5 istorinės knygos: 4 — Mato, Morkaus, Luko ir Jono Evangelijos ir 1 Apaštalų Darbai; b) 21 pamokslų knyga, būtent: 14 Povilo raštų: 1 Rymiečiams, 2 Korintiečiams, 1 Galatiečiams, 1 Efeziečiams, 1 Pilypiečiams, 1 Kolosiečiams, 2 Tesalonikiečiams, 2 Timotiejui, 1 Titui, 1 Filemonui, 1 Žydams; 7 kitų apaštalų raštai: 1 Jokūbo, 2 Petro, 3 Jono, 1 Judo Tado; c) 1 pranašų knyga, būtent: Šv. Jono Apreiškimas. Naujojo Įstatymo knygos buvo surašytos daugiausia graikų kalba.

10. Iš kiek knygų — sudėtas visas Šv. Raštas? Visas Šv. Raštas — sudėtas iš 72 knygų.

„Kiekvienas Dievo įkvėptas Raštas yra naudingas mokyti, sudrausti, pataisyti, auklėti teisybėje, kad Dievo žmogus būtų tobulas, tinkamas kiekvienam geram darbui“ — sako apaštalas šv. Povilas (II. Tim. 3, 16). Kiekvienas katalikas gali skaityti Šv. Raštą; tik jo vertimas turi būti patvirtintas Popiežiaus, ar bent vyskupo; šiame paskutiniame atvejuje turi turėti sunkesnių vietų paaiškinimų. Svarbiausieji dalykai surašyti Šv. Istorijoje.

11. Ar Šv. Rašte surašytas ne visas Dievo apreiškiamasis mokslas?

Šv. Rašte surašytas ne visas Dievo apreiškiamasis mokslas, nes nemaža dalykų liko Padavimuose.

„Jėzus padarė savo mokinių akivaizdoje dar daug kitų stebuklų, kurie neparašyti šitoje knygoje“ — sako apaštalas šv. Jonas (20, 30). Kiek Išganytojas įsteigė sakramentų, kaip ir kurie sakramentai žmonėms teikti, Šv. Rašte neužrašyta. Kokios knygos priklauso prie Šv. Rašto, kaip neišskios Jo vietos suprasti... visa tai žinome iš padavimų.

12. Ką vadiname Padavimais?

Padavimais vadiname apreikštąsias tiesas, kurios nėra surašytos Šv. Rašte, bet žodžiais buvo paduodamos iš kartos į kartą.

Padavimų daugumą vėliau surašė mokyti žmonės, Bažnyčios Tėvai, kaip šv. Ambrozijus, Jeronimas, Augustinas, Grigalius ir kiti... Dabar nebėra padavimų, kurie nebūtų surašyti šventųjų Tėvų knygose...

13. Dėl ko padavimus turime taip pat priimti, kaip ir Šv. Raštą?

Padavimus turime taip pat priimti, kaip ir Šv. Raštą dėl to, kad padavimai, kaip ir Šv. Raštas, yra Dievo apreikštasis mokslas.

„Broliai, sako apaštalas šv. Povilas, tvirtai stovėkite ir laikykite Padavimus, kurių išmokote, ar tai žodžiu ar mūsų laišku“ (II. Tes. 2, 15).

* 14. Kame trumpai surašytas visas Dievo apreikštasis mokslas?

Visas Dievo apreikštasis mokslas trumpai surašytas knygelėse, vadinamose katekizmais.

Visas Dievo apreikštasis mokslas yra surašytas Šv. Rašte ir iš Padavimų surinktas šv. Tėvų raštuose. Tikybos vienybei išlaikyti reikia ištikimo mokytojo, kurs iš Šv. Rašto ir Padavimų semtų apreikštąjį mokslą ir skelbtų jį krikščionims. „Kiekvienas žmonių mokslas, sako Šv. Augustinas, nors jis suprasti ir išmanyti būtų lengviausias, reikalingas ypatingo mokytojo; būtų didžiausia paikybė ir neišmintis norėti suprasti ir pažinti pilnas dvasiškų paslapčių knygas be tam tikro mokytojo, aiškintojo, o tas mokytojas, aiškintojas tai Kristaus Bažnyčia; todėl, jei nori turėti tikrą Šv. Rašto supratimą, suprask Jį taip, kaip aiškina Jį Bažnyčia“. Be šv. Tėvų knygų, vien tik Šv. Rašto yra 72 knygos, kurias retai kas ir perskaito; tuo tarpu kiekvienas žmogus, senas ar jaunas, mokytas ar bemokslis, turi žinoti, kas reikia tikėti, kaip elgtis. Todėl

Bažnyčia surinko pagrindines tikėjimo ir dorovės tiesas į trumpas knygeles, vadinamas katekizmais, pritaikintas įvairių žmonių amžiui ir supratimui.

* 15. Į kiek dalių dalijamas katekizmas?

Katekizmas dalijamas į tris didžiąsias dalis: I — Tikėjimas, II — Įsakymai, III — Sakramentai ir Malda.

I. TIKĖJIMAS.

† 16. Ką reiškia — tikėti?

Tikėti — reiškia tiesa pripažinti visa, ką Dievas yra apreiškęs.

„Be tikėjimo negalima patikti Dievui“ — sako apaštalas šv. Povilas (Žyd. 11, 6). Jei mes visa, ką Dievas įvairiais laikais per Adomą, Nojų, Abraomą, Izaoką, Mozę, pranašus, Jėzų Kristų, apaštalus ir per Bažnyčią yra įsakeš, pripažįstame tiesa, tai tikime, to klausome, tai Dievui patinka, jeigu ne, Jam netinka. Šv. Efremas sako: „Kas į Dievą tiki, garbina Jį; o kas Jo žodžių teisingumu abejoja, niekina Jį“. Todėl ir sako Išganytojas: „Kas netikės, bus pasmerktas“ (Mork. 16, 16).

~~—~~ † 17. Kurios yra svarbiausios apreikštosios tikėjimo tiesos?

Svarbiausios apreikštosios tikėjimo tiesos yra šios: 1. Yra Dievas, vienas trijuose asmenyse: Dievas Tėvas, Dievas Sūnus, ir Dievas Šventoji Dvasia. 2. Antrasis Švenčiausiosios Trejybės Asmuo, Dievo Sūnus, yra tapęs žmogum ir numiręs dėl mūsų išganymo. 3. Dievas yra teisingas: už gerus darbus dangų duoda, už piktus — pragaru baudžia. 4. Žmogaus siela nemiršta.

† 18. Kame plačiau yra surinktos tikėjimo tiesos?

Tikėjimo tiesos plačiau yra surinktos „Apaštalu Tikybos Išpažinime“.

Apaštalų Tikybos Išpažinimas.

* 19. Kas tai yra „Apaštalų Tikybos Išpažinimas“?

„Apaštalų Tikybos Išpažinimas“ yra tai tikėjimo tiesos, kurias žmonėms skelbė apaštalai.

† 20. Kaip kalbame „Apaštalų Tikybos Išpažinimą“?

„Apaštalų Tikybos Išpažinimą“ kalbame taip: „Tikiu į Dievą Tėvą visagalį, dangaus ir žemės Sutvėrėją; ir į Jėzų Kristų, vienatinį Jo Sūnų, mūsų Viešpatį; kursai prasidėjo iš Šventosios Dvasios, gimė iš Panos Marijos; kentėjo prie Pontijaus Piloto, buvo prikaltas prie kryžiaus, numiręs ir palaidotas; nužengė į pragarus, trečią dieną kėlės iš numirusių; įžengė į dangų, sėdi dešinėje Dievo Tėvo Visagalio; iš ten ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti. Tikiu į Šventąją Dvasią; šventąją visuotinę Bažnyčią, Šventųjų bendravimą; nuodėmių atleidimą; kūno iš numirusių atsikėlimą ir amžinąjį gyvenimą. A.“

1. Dievas Trejybėje vienas.

* 21. Ką išpažįstame „Apaštalų Tikybos Išpažinimo“ žodžiais „Tikiu į Dievą“?

„Apaštalų Tikybos Išpažinimo“ žodžiais „Tikiu į Dievą“ išpažįstame, jog yra Dievas.

† 22. Kas yra Dievas?

Dievas yra dangaus ir žemės Sutvėrėjas.

„Dievas, sako šv. Augustinas, yra neapsakoma Esybė; jei palyginsime Jį su žeme ir dangum, Jis bus didesnis; jei palyginsime Jį su žvaigždžių ir saulės spinduliais, Jis bus šviesesnis; jei palyginsime Jo protą su visų žmonių ir angelų protu, Jis bus kur kas protingesnis; jei palyginsime Jo gerumą su

visų gerųjų gerumu, Jis bus visų geriausias; jei palyginsime Jo teisybę su visų teisingųjų teisybe. Jis bus visų teisingiausias; nes Dievas yra be galo didis, be galo gražus, be galo protingas, be galo geras, bet galo teisingas“.

23. Iš kur žinome, jog yra Dievas?

Jog yra Dievas, rodo mums protas, sąžinės balsas ir apreiškimas.

Protas mums rodo, jog visas pasaulyje turi savo priežastį: niekas savaime neatsiranda, nė menkiausias laikrodys — be meistro. Jei tad yra tiek daug ir taip įvairių negyvų ir gyvų sutvėrimų, turi būti visagalis jų Sutvėrėjas. Viešpaties Išminčius sako: „Iš sutvėrimų didybės ir gražybės aiškiai gali būti pažintas tų daiktų Tvėrėjas“ (13, 6). „Tik beprotis tarė savo širdyje: nėra Dievo“ (Ps. 13, 1).

Sąžinė yra slaptas balsas, kurs liepia daryti gera, saugotis pikta. Ji giria už gerus darbus, peikia už piktus. Jei kartais žmogus nuslopina sąžinės balsą kūno geiduliais, tai, jiems praėjus, tas balsas dar skaudesnių daro prikaišiojimų. Sąžinė tad aiškiai rodo, jog yra įstatymas, prie kurio turime taikintis; jeigu yra įstatymas, tai yra įstatymo Davėjas; tas įstatymas yra priešingas mūsų palinkimams; iš paties žmogaus jis negalėjo išeiti; žmonės patys sau neleistų įstatymų, kurie juos varžo; niekas savęs geruoju nepančioja. Kiekvieno žmogaus sąžinė, giūdama, gerai padarius, peikdama, nedorai pasielgus, rodo, jog yra teisingas Teisėjas, kurs atiduos kiekvienam pagal jo darbus.

Jog yra Dievas, rodo mums Jo paties apreiškimas. Ar abejoji esant Italijoje Romą, ten gyvenant Pijų XI, visų katalikų Vyriausiąjį Ganytoją, nors nesi ten buvęs ir pats matęs? Žinai tai iš kitų aprašymų, kurie ten yra buvę ir patys matę. Taip pat ir į Dievą, nors patys nesame Jo matę, turime tikėti dėl pranešimų kitų, kuriems Jis yra apsireiškęs, kurie tai yra surašę Šv. Rašte. Nerasime Šventraštyje lakšto, kuriame nebūtų minimas Dievas.

* 24. Ar visados Dievas buvo?

Dievas visados buvo, yra ir bus, nes Jis amžinas.

„Pirma, negu kalnai buvo padaryti, ar žemė ir pasaulis buvo sutvertas, nuo amžių iki amžių Tu esi, Dieve“, šaukia Psalmininkas (89, 2).

† 25. Kame yra Dievas?

Dievas yra danguje, žemėje ir kiekvienoje vietoje.

Dievas „yra netoli nuo kiekvieno mūsų, nes Jame gyvename, judame ir esame“, sako apaštalas šv. Povilas (Ap. D. 17, 27).

† 26. Dėl ko Dievo nematome, nors Jis yra visur?

Dievo nematome, nors Jis yra visur, dėl to, kad Dievas yra dvasia.

Jei kartais šv. Raštas mini Dievo akis, ausis, rankas ir kitus kūno sąnarius, tai nori mums paaiškinti Dievo ypatybes.

† 27. Ar Dievas mus mato?

Dievas ne tik mus mato, bet girdi mūsų kalbas, ir žino slapčiausias mūsų mintis.

„Joks sutvėrimas nėra neregimas Jo akivaizdoje; visa yra plika ir atidengta akims to, kuriam turime duoti apyskaitą“, sako šv. Raštas (Žyd. 4, 13).

28. Dėl ko „Apaštalų Tikybos Išpažinime“ sakome: „tikiu į Dievą Tėvą“?

„Apaštalų Tikybos Išpažinime“ sakome: Tikiu į Dievą „Tėvą“ dėl to, kad be Dievo Tėvo yra dar Dievas Sūnus ir Dievas Šventoji Dvasia.

Kristus apaštalamis sakė: „Mokykite visas tautas, krikštydami jas vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios“ (Mat. 28, 19).

* 29. Ar nėra daugiau Dievų, kaip tiktai vienas?

Dievas tėra vienas trijuose Asmenyse.

„Atminkite, sako Viešpats, jog aš esu Dievas ir nėra daugiau dievų, ir nėra į mane panašaus“ (Iz. 46, 9).

30. Ar visi trys Dievo Asmenys yra tarp savęs lygūs?

Visi trys Dievo Asmenys yra tarp savęs lygūs prigimtimi, nes jie yra tas pats vienas Dievas.

31. Kuo skiriasi tarp savęs trys Dievo Asmenys?

Trys Dievo Asmenys skiriasi tarp savęs pradžia: Dievas Tėvas yra be pradžios; Dievas Sūnus gema iš Tėvo; Šv. Dvasia eina iš Tėvo ir Sūnaus.

* 32. Kaip vadinama ta tikėjimo tiesa, jog Dievas tėra vienas, bet trijuose Asmenyse?

Ta tikėjimo tiesa, jog Dievas tėra vienas, bet trijuose Asmenyse, vadinama Švenčiausiosios Trejybės paslaptimi.

33. Dėl ko ta tiesa vadinama paslaptimi?

Ta tiesa vadinama paslaptimi dėl to, kad ji žmogaus protui yra slapta, nesuprantama.

* 34. Kuri šventė švenčiama Dievo, Trejybėje vieno, garbei?

Dievo, Trejybėje vieno, garbei švenčiama Švenčiausiosios Trejybės šventė.

* 35. Kuria maldele dažniausiai vartojame Švenč. Trejybei garbinti?

Švenčiausiajai Trejybei garbinti dažniausiai vartojame maldele: „Garbė Dievui, Tėvui, ir Sūnui, ir Šventajai Dvasiai; kaip buvo pradžioje, dabar ir visados ir per amžius. Amen“.

† 36. Dėl ko Dievą vadiname visagaliu?

Dievą vadiname visagaliu dėl to, kad Jis, ką tik nori, gali padaryti.

„Visa, ką tik norėjo, padarė Viešpats danguje, žemėje, jūroje ir visose bedugnėse“ — sako Šv. Raštas (Ps. 134. 6).

„Dievui nė vienas daiktas nebus negalimas“ (Luk. 1, 37). Kas — bloga ir neprotinga, to Dievas negali daryti, nes tai ne galybės, bet silpnybės žymė.

2. Dievo sutvėrimai.

† 37. Dėl ko vadiname Dievą „dangaus ir žemės Sutvėrėju“?

Vadiname Dievą „dangaus ir žemės Sutvėrėju“ dėl to, kad Jis tai yra sutvėręs.

38. Ką reiškia žodis „sutverti“?

Žodis „sutverti“ reiškia padaryti ką nors iš nieko.

„Meldžiu, sūnau, pažvelk į dangų, į žemę ir visa, kas juose yra, ir suprask, jog Dievas tai iš nieko yra padaręs“, sako Šv. Raštas (II Mak. 7, 28).

* 39. Ką reiškia žodžiai „dangus ir žemė“?

Žodžiai „dangus ir žemė“ reiškia visus sutvėrimus, kurie yra danguje ir žemėje, arba pasaulyje.

Šv. Raštas sako: „Klausk galvijus, jie pamokys tave; ir dangaus paukščius, jie nurodys tau; pasikalbėk su žeme, ji pasakys tau; ir jūros žuvys pasakys; kas nežino, jog visa tai yra padariusi Viešpaties ranka“ (Job. 12, 7).

40. Kam Dievas yra sutvėręs pasaulį?

Pasaulį Dievas yra sutvėręs savo garbei, o mūsų naudai.

„Dangus ir žemė apsako Jo garbę“ — sako Šv. Raštas. Pasaulis skelbia Dievo galybę, išmintį, gerumą ir kitas ypatybes, ir taip ragina mus Dievą garbinti. Mes turime protingai naudotis Dievo sutvėrimais laikinai ir amžinai savo laimei; taip sutvėrimai tarnauja mūsų naudai...

† 41. Kaip Dievas yra sutvėręs dangų ir žemę?

Dievas dangų ir žemę yra sutvėręs savo galybe; Jam panorėjus, radosi: dangus, saulė, mėnuo,

žvaigždės, žemė, vanduo, žolės, medžiai, žuvys, paukščiai, gyvuliai, žmonės ir angelai.

42. Kaip Dievas tvarkė pasaulį?

Dievas tvarkė pasaulį per ilgus laiko tarpus; jie yra dienomis vadinami.

Giesmėje giedame: „Už tūkstantį metų viena ilgesnė yr danguj diena“.

* 43. Ar Dievas, sutvarkęs pasaulį, toliau juo rūpinasi?

Dievas, sutvarkęs pasaulį, toliau juo rūpinas, jį palaiko.

„Pašlakstai kalnus ir aukštybes, tavo darbų vaisiais prisotini žemę; padarai, kad auga šienas galvijams“ — šaukia Šv. Raštas (ps. 103, 13). „Visų akys Tavyje, Viešpatie, turi viltį, Tu jiems duodi maisto tinkamu laiku“ (Išm. 8, 9). Pasaulyje viskas eina Dievo nustatytais keliais ir duotais įstatymais.

* 44. Kaip vadiname nuolatinį Dievo rūpinimąsi sutvėrimais?

Nuolatinį Dievo rūpinimąsi sutvėrimais vadiname Apvaizda.

† 45. Kurie yra tobuliausi Dievo sutvėrimai?

Tobuliausi Dievo sutvėrimai yra žmonės ir angelai.

a) Angelai.

† 46. Kas yra angelai?

Angelai yra Dievo sutvertos dvasios be kūno.

† 47. Kokie buvo Dievo sutverti angelai?

Dievo sutverti angelai buvo geri.

† 48. Kas pikta įvyko angelams?

Angelų daugelis nusidėjo ir Dievas juos nugramzdino pragaran amžinai kentėti.

† 49. Kaip yra vadinami nusidėjusieji angelai?

Nusidėjusieji angelai vadinami piktosiomis dvasiomis, velniais.

50. Kaip Dievas atmokėjo geriesiems angelams?

Geriesiems angelams Dievas atmokėjo gausiomis malonėmis ir amžina laime danguje.

„Angelai danguje mato visuomet mano danguje esančio Tėvo veidą“ — sako Išganytojas (Mat. 18, 10).

† 51. Ką veikia gerieji angelai?

Gerieji angelai garbina Dievą ir sergsti mus nuo pikta.

Šv. Jonas Apreiškime yra matęs, kaip angelai garbina Dievą giedodami: „Šventas, šventas, šventas Viešpats visagalis Dievas“ (4, 8).

* 52. Kaip yra vadinami angelai, kurie mus sergsti?

Angelai, kurie mus sergsti, yra vadinami angelais sargais.

Viešpats „savo angelams yra įsakęs apie tave, kad sergėtų tave visuose tavo keliuose“ — sako Šv. Raštas (Ps. 91, 11).

* 53. Ką mes turime daryti angelui sargui?

Mes turime melstis į angelą sargą ir klausyti jo įkvėpimų.

„Štai aš siųsiu savo angelą, kad eitų pirma tavęs... Veizėk į jį, klausyk jo balso ir nedrįsk jo niekinti“ — sako Viešpats Dievas (II Moz. 23, 20). Maldelė į angelą sargą: „Dievo Angele, mano sarge, teikis mane, tau Dievo pavestą, sergėti, valdyti ir tvarkyti. Amen“.

† 54. Ką daro mums piktosios dvasios?

Piktosios dvasios gundo mus į pikta, norėdamos įstumti pragaran.

„Budėkite, sako apaštalas šv. Petras, nes jūsų priešininkas, velnias, kaip riaumojas liūtas, aplink eina, ieškodamas, ką praryti; jam priešinkitės tvirti tikėjimu“ (1. P. 5, 8).

55. Ką turime daryti pagundose?

Pagundose turime melstis Dievo pagalbos ir varyti šalin pagundą.

„Priešinkitės velniui, sako apaštalas šv. Jokūbas, ir jis bėgs nuo jūsų“ (4, 7).

b) Žmogus.

† 56. Kas yra žmogus?

Žmogus yra Dievo sutvėrimas, turįs dvasią*) ir kūną.

„Viešpatie! mūsų Viešpatie! ... stebisi karalius Dovydas: kas yra žmogus? ... Tu jį padarei truputį mažesnį už angelus, garbe ir šlove jį apvainikavai ... viską padėjai po jo kojų: visus raguočius ir dar laukinius gyvulius, dangaus paukščius ir jūros žuvis“ (Ps. 8, 5—9).

57. Kuo žmogus skiriasi nuo gyvulių?

Žmogus skiriasi nuo gyvulių nemirtinga siela ir kūnu.

„Žmogau! šaukia popiežius šv. Leonas Didysis, pažink savo didybę ir nenorėk savęs nevertu elgesiu žeminti; tuo tarpu, kad visi sutvėrimai turi akis žemyn nuleistas, tavo vieno akys nuolat su dangum susisiečia, kad atsimitum, iš kur esi kilęs ir, kur turi grįžti, nuolat minėtum“. Graikai vadina žmogų „antropos“, tai yra: žiūrįs aukštyn; stačias jo liemuo skiria jį nuo visų gyvulių; pačioje viršinėje žmogaus išvaizdoje atsispindi laisvos dvasios ypatybės; jos rodo jame visų gyvulių viešpatį.

* 58. Kas yra žmogaus siela?

Žmogaus siela yra dvasia, kuri mūsų kūne mąsto ir jį valdo.

* Sielą, dūšią.

Gyvulys tegali tai, ką gali jo kūnas; žmogus gali net ir tai, ko negali jo kūnas. Žmogus neturi paukščio lakumo, stirnos greitumo, nesinardo, kaip žuvis. Tačiau jis prasimanė laivus, kuriais perplaukia vandenynus; geležinkeliais, automobiliais nuzvimbia greičiau už stirną; net oru lakstytuvais skraido, kaip paukštis... Turi tad dvasios jėgų, kuriomis viešpatauja pasaulyje. Prieš sutveriant žmogų, tarėsi Šv. Trejybė: „Padarykime žmogų mūsų paveikslu ir panašumu, tevaldo jūros žuvis, dangaus paukščius, žvėris ir visą žemę“ (I. Moz. 1, 26).

59. Kuo žmogus yra panašus į Dievą?

Žmogus yra panašus į Dievą nemirtinga siela, šviesiu protu ir laisva valia.

Žmogaus sielos nemirtingumas tai Dievo amžinybės panašumas; šviesus protas — Dievo išminties šešėlis; laisvoji valia — Dievo visagalybės atspindys. Žmogus yra tarsi mažas tvėrėjas; tiesa, negali nieko sutverti, nė mažiausio sėklos grūdelio; bet iš Dievo sutvertos medžiagos gali padaryti nuostabių daiktų: sugalvoja visokias mašinas, geležinkelius, automobilius, garlaivius, orlaivius, telegrafus, telefonus, gramofonus, radijus... Kadangi tie daiktai negali pasotinti begalinių žmogaus troškimų, jis, kaip žaibas, mintimi aplekia visą pasaulį; niekur neradęs pasitenkinimo, jis šaukia su šv. Augustinu: „Dėl savęs sutvėreimui, Viešpatie; todėl mūsų širdis nerami, kol atsilsės Tavyje“.

* 60. Kiek žmonių pradžioje Dievas sutvėrė?

Dievas pradžioje sutvėrė du žmogų: vyrą ir moterį.

† 61. Kaip vadinosi pirmieji žmonės?

Pirmieji žmonės vadinosi Adomas ir Ieva.

Pirmojo žmogaus kūną Dievas padarė iš žemės ir įkvėpė jam gyvybės dvasią, tai yra, nemirtingą sielą, turinčią šviesų protą ir laisvą valią. Viešpats parodė Adomui visus sutvėrimus; nebuvo nė vieno panašaus į žmogų; Adomui nebuvo su

kuo draugauti. Dievas tarė: „Negera žmogui būti vienam; padarykime jam padėjėją“ (I. M. 2, 18). Dievas padarė moterį, kuri buvo pavadinta Ieva, būtent — visų gyvųjų motina.

† 62. Dėl ko Adomas ir Ieva yra vadinami pirmaisiais tėvais?

Adomas ir Ieva yra vadinami pirmaisiais tėvais dėl to, kad visi žmonės yra jų vaikai.

Šv. Rašte skaitome: „Dievas juodu palaimino ir tarė: „Veiskitos ir dauginkitos ir pripildykita žemė“ (I. M. 1, 26). „Dievas padarė, jog iš vieno visa žmonių giminė gyvena visoje žemėje“ (Ap. D. 17, 26).

3. Žmogaus nupuolimas.

† 63. Kame įkurdino Dievas Adomą ir Ievą?

Dievas Adomą ir Ievą įkurdino gražiam sode, Rojuje.

† 64. Kaip pirmieji tėvai gyveno rojuje?

Pirmieji tėvai gyveno Rojuje šventi, laimingi; nepatyrę jokių ligų ir nemirę, jie būtų nuėję į dangų.

* 65. Koks ypatingas medis buvo Rojuje?

Rojuje buvo ypatingas medis, vadinamas pažinimo, kas gera ir kas pikta.

* 66. Kas per tikslas buvo to medžio?

Tas medis turėjo išmėginti pirmųjų žmonių paklusnumą Dievui.

† 67. Kokį įsakymą Dievas davė pirmiesiems žmonėms?

Dievas pirmiesiems žmonėms davė įsakymą nevalgyti to vieno medžio vaisių, nes, jei valgysią, mirsią.

† 68. Ar pirmieji tėvai paklausė Dievo?

Pirmieji tėvai nepaklausė Dievo, nes ragavo užginto vaisiaus.

~~†~~ 69. Kas pirmuosius žmones sugundė nusidėti Viešpačiui?

Nusidėti Viešpačiui sugundė pirmuosius žmones piktoji dvasia.

~~†~~ 70. Kaip Dievas nubaudė Adomą ir Ievą už nuodėmę?

Už nuodėmę Dievas Adomą ir Ievą išvarė iš Rojaus, pasmerkė vargti, kentėti, mirti, netekti dangaus.

„Savo veido prakaite tu valgysi duoną, iki nesugrįši žemėn, iš kurios esi paimtas, kadangi tu esi dulkė ir vėl dulke pavirsi“ — tarė Dievas Adamui (I. M. 3, 17). Ievai pasakė: „Aš padauginsiu tavo vargus“ (I. M. 3, 15). Per nuodėmę pirmųjų žmonių protas aptemo, valia daugiau palinko į pikta, negu į gera, jų siela neteko šventumo, jie tapo piktosios dvasios vergais, vertais amžino pasmerkimo pragare...

† 71. Ką užtraukė pirmųjų tėvų nupuolimas visiems žmonėms?

Visiems žmonėms, kaip jų vaikams, pirmųjų tėvų nupuolimas užtraukė nuodėmę ir bausmę už ją.

Šv. Raštas sako: „Negali... blogas medis duoti gerų vaisių“ (M. 7, 18). Kaip iš ligotų tėvų gema ligoti vaikai, taip kalti tėvai, gimdo kaltus vaikus. „Pagaminta daug nelaimių visiems žmonėms, sunkus jungas Adomo vaikams nuo jų gimimo lig pakasynų dienos“ (Sir. 40, 1). „Kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį ir per nuodėmę mirtis, taip mirtis perėjo ant visų žmonių, kadangi visi jame nusidėjo“ (Rom. 5, 12).

~~†~~ 72. Kaip yra vadinama kaltė, kurioje visi gemame?

Kaltė, kurioje visi gemame, yra vadinama gimtoji nuodėmė.

Kiekvienas mūsų gali dejuoti psalmininko žodžiais: „Štai neteisybėse pradėtas esu ir nuodėmėje pradėjo mane mano

motina“ (54, 7). Visi esame, kaip Šv. Raštas sako: „prigimtimi rūstybės vaikai“ (Ep. 2, 3).

† 73. Kas žmonių tebuvo laisvas nuo gimtosios nuodėmės?

Nuo gimtosios nuodėmės tebuvo laisva Marija, Švenčiausioji Panelė, nekaltai pradėta.

„Kaip lelija tarp erškėčių, taip mano bičiulė tarp (Adomo) dukterų“ — sako Dievas apie Mariją (G. G. II, 2). „Visa esi graži, Marija; gimtoji nuodėmė niekados tavyje nebuvo“ — giedame apie Švenč. Panelę Nekalto Prasidėjimo valandose.

* 74. Kuri šventė primena mums tai, jog Švenč. Panelė yra pradėta be gimtosios nuodėmės?

Tai, jog Švenč. Panelė yra pradėta be gimtosios nuodėmės, primena mums Nekalto Prasidėjimo šventė (8 gruodžio d.).

† 75. Kas būtų buvę, jei Dievas nebūtų kaltų žmonių pasigailėjęs?

Jei Dievas nebūtų kaltų pasigailėjęs, nė vienas žmogus nebūtų nuėjęs į dangų, dauguma būtų amžinai žuvusi pragare.

Į dangų „neįeis nieko sutepta“ — sako Šv. Raštas (Apr. 21, 27). Dėkok Dievui, kad nusidėjusių žmonių neatstūmė nuo Savęs, kaip kad nupuolusius angelus.

† 76. Ką Dievas, pasigailėjęs žmonių, jiems prižadėjo?

Dievas, pasigailėjęs žmonių, prižadėjo jiems Atpirkėją, Išganytoją.

77. Kaip ilgai žmonės laukė pažadėtojo Išganytojo?

Pažadėtojo Išganytojo žmonės laukė kelius tūkstančius metų.

Išganytojas gal būtų greičiau atėjęs, jei žmonės nebūtų daugiau nusidėję. Adomas ir Ieva darė atgailą už savo nuo-

dėmę, bet jų vaikai ilginiui labai sugedo, net pamiršo tikrąjį Dievą, virto pagonais, stabmeldžiais ...

78. Kurs metų laikas mums primena Išganytojo laukimą?

Išganytojo laukimą primena mums advento laikas.

Adventas reiškia atėjimo laukimą; Bažnyčia per adventą laiko šv. Mišias, vadinamas Rarotomis; jos prasideda pranašo žodžiais — „Rorate“: „Rasok, dangau, iš aukštybės ir debesys teišlyja Teisingąjį, teatsiveria žemė ir teisduoda Išganytoją“.

* 79. Per ką Dievas skelbė žmonėms būsimąjį Išganytoją?

Dievas būsimąjį Išganytoją skelbė žmonėms per pranašus.

Žmonėms prirengti prie Atpirkėjo Dievas iš stabmeldžių išrinko žydų tautą; jai kartkartėmis per pranašus priminė Išganytoją ir pranešė daug aplinkybių būsimą Jo gyvenimą žemėje.

* 80. Ką pranašai žmonėms pranešė apie būsimąjį Atpirkėją?

Pranašai žmonėms pranešė apie būsimąjį Atpirkėją, kad Jis gimtų Betliejaus miestelyje iš Panos, būtų garsus Mokytojas, darytų stebuklus, daug kentėtų, mirtų ant kryžiaus, bet atsikeltų iš mirties ir įžengtų į dangų.

4. Žmogaus atpirkimas.

~~—~~† 81. Kas yra mūsų Išganytojas?

Mūsų Išganytojas yra Jėzus Kristus, vienatinis Dievo Sūnus, dėl mūsų išganymo tapęs žmogumi.

Dar pranašas Izaijas yra pranešęs: „Pats Dievas ateis ir išganytų jus“ (35, 4). Dievo Sūnus tapo žmogumi, kad, kaip žmogus, permaldautų Dievą už kaltus žmones; tas permalda-

vimas yra begalinės vertės, nes eina iš dieviško Kristaus asmens. Lygus lygu, Dievą tik Dievas tegali permaldauti.

82. Iš kur žinome, jog Kristus yra Dievo Sūnus?

Jog Kristus yra Dievo Sūnus, žinome iš Dievo Tėvo žodžių: „Tasai yra mylimasis mano Sūnus“ (Mat. 3, 17) pasakytų prie Jo krikšto.

† 83. Ar Jėzus Kristus yra Dievas, ar Žmogus?
Jėzus Kristus yra Dievas ir Žmogus.

Išganytojas turi vieną dieviškąjį asmenį, bet dvi prigimti — Dievo ir Žmogaus; todėl Jis yra viename asmenyje Dievas-Žmogus.

† 84. Kas yra Jėzaus motina?

Jėzaus motina yra Švenčiausioji Panelė Marija.

Kadangi Kristus yra Dievas, Marija yra Dievo motina, Dievo gimdytoja: ji vadinama Švenč. Pana, nes ir po pagimdymo pasiliko, kaip buvusi, Pana.

† 85. Kas buvo šventasis Juozapas?

Šventasis Juozapas buvo Marijos sužadėtinis, Kristaus globėjas.

Jėzus buvo laikomas šv. Juozapo sūnumi (Luk. 3, 23); Jėzus, Marija ir Juozapas yra vadinami šventąja Šeima.

86. Kaip Marija tapo motina?

Marija tapo motina Šv. Dvasios veikimu.

Viešpaties angelas tarė Marijai: „Šventoji Dvasia nužengs ant tavęs, ir Aukščiausiojo galybė apdengs tave; todėl ir Šventasis, kurs gims iš tavęs, vadinsis Dievo Sūnumi“ (Luk. I, 35).

† 87. Kame Išganytojas gimė?

Išganytojas gimė Žydų žemėje, Betliejaus miestelyje.

* 88. Kuri šventė primena mums Kristaus gimimą?

Kristaus gimimą mums primena Kalėdų šventė (25 gruodžio dieną).

89. Kada Išganytojui duotas Jėzaus vardas?

Išganytojui duotas Jėzaus vardas aštuntą dieną po gimimo. (1 sausio d.).

„Jis pats save ištuštino, sako Šv. Raštas, priimdamas tarno pavidalą, pasidaręs panašus į žmones ir viršujine išvaizda rastas, kaip žmogus; Jis pats save pažemino, pasidaręs paklusnus iki mirčiai, mirčiai gi ant kryžiaus; todėl ir Dievas išaukštino Jį ir dovanojo Jam vardą, viršesnę už visus vardus, kad Jėzaus vardu prikauptų visoks kelias danguje, žemėje ir po žeme ir kad kiekvienas liežuvis išpažintų, jog Viešpatys Jėzus Kristus yra Dievo garbėj“ (Pil. 2, 7 — 11).

* 90. Ką reiškia Jėzaus vardas?

Jėzaus vardas reiškia Išganytoją.

Viešpaties angelas pranešė Juozapui: „Praminsi Jį vardu Jėzus, nes Jis išganys žmones nuo nuodėmių“ (Mat. 1, 21). Apaštalas šv. Petras sako: „Neduota žmonėms kito vardo po dangumi, per kurį mes turėtumėm būti išgelbėti“ (Ap. D. 4, 12).

* 91. Ką reiškia žodis Kristus?

Žodis Kristus reiškia Pateptasis, žydiškai Mesijas.

Nuo senų senovės buvo patepami pranašai, kunigai ir karaliai, todėl buvo vadinami „Dievo pateptaisiais“. Išganytojas, būdamas pranašas, pranešė mums Viešpaties valią; būdamas kunigas, aukoja save už mus; būdamas karalius, viešpatauja danguje ir žemėje; todėl Jis yra vadinamas Kristumi, Pateptuoju, Mesiju.

* 92. Dėl ko Jėzų vadiname mūsų Viešpatimi?

Jėzų vadiname mūsų Viešpatimi dėl to, kad Jis, kaip Išganytojas, mus atpirko iš piktosios dvasios vergovės.

Pirkti ką nors galima pinigais, bet ir darbu galima kas atlyginti; Kristus savo pasišventimu, vargais, kruvina kančia ir mirtimi ant kryžiaus mus atpirko nuo prapulties.

93. Kaip turime Kristui dėkoti už mūsų atpirkimą?

Už mūsų atpirkimą turime Kristui dėkoti bent šia maldele, kuri yra kalbama, praeinant pro kryžių: „Garbiname Tave, Viešpatie Jėzau Kristau, ir šloviname Tave, kad per kryžių ir savo kančią atpirkai pasaulį“.

† 94. Kame gyveno šventoji Šeima?

Šventoji Šeima gyveno Nazareto miestelyje.

* 95. Ką Išganytojas darė, gyvendamas Nazarete?

Išganytojas, gyvendamas Nazarete, ligi trijų dešimtų amžiaus metų padėdavo Marijai ir Juozapui darbuose.

~~—~~ † 96. Ką darė Kristus, baigęs trisdešimtus metus?

Kristus, baigęs trisdešimtus metus, ėjo per Žydų žemę, mokydamas žmones ir darydamas stebuklus.

* 97. Kam Jėzus darė stebuklus?

Jėzus darė stebuklus, kad žmonės matytų, jog Jis Dievas, ir kad geriau tikėtų Jo mokslu.

* 98. Ko Išganytojas mokė žmones?

Išganytojas mokė žmones tiesų, kurias turi jie tikėti, įsakymų, kuriuos turi laikyti, sakramentų, kurių turi eiti, ir maldų, kurias turi kalbėti.

† 99. Ką Jėzus išrinko sau pagalbon?

Jėzus sau pagalbon išrinko dvylika mokinių, vadinamų apaštalais.

Jėzus, kiaurą naktį praleidęs maldoje — „pavadino savo mokinius, išrinko iš jų dvylika, kuriuos praminė apaštalais“ (Luk. 6, 13).

* 100. Kaip yra vadinamas Išganytojo mokslas? Išganytojo mokslas yra vadinamas Evangelija.

Žodis „evangelija“ reiškia linksmą naujieną, kad dangus per Kristaus nuopelnus bus atidarytas.

101. Kas yra surašęs Evangeliją?

Evangeliją yra surašę Šventieji Evangelistai: Matas, Morkus, Lukas ir Jonas.

„Apaštalų lūpomis mums Viešpats kalba, sako šv. Klemen-sas, apaštalų mokiny; Evangelijas beskaitydamas dėmėkis ne rašiusiu, bet iš dangaus kalbančia Šventąja Dvasia“.

† 102. Ar visiems žmonėms patiko Išganytojo mokslas?

Išganytojo mokslas geriems žmonėms patiko, piktiems ne.

† 103. Dėl ko nepatiko Jėzaus mokslas piktiems žmonėms?

Jėzaus mokslas nepatiko piktiems žmonėms dėl to, kad prikišdavo jiems nedorus jų darbus.

† 104. Ką padarė nedori žmonės, kurie nekentė Kristaus?

Nedori žmonės, kurie nekentė Kristaus, Jį nu-kankino.

† 105. Ką Jėzus kentėjo?

Jėzus buvo išjuoktas, muštas, plaktas, erškėčiais vainikuotas ir, prie kryžiaus prikaltas, mirė.

† 106. Kas pasmerkė Kristų prikalti prie kryžiaus?

Kristų prikalti prie kryžiaus pasmerkė Pontijus Pilotas, Romos ciesoriaus vietininkas.

† 107. Kame Išganytojas buvo prikaltas prie kryžiaus?

Išganytojas buvo prikaltas prie kryžiaus Kal-varijos kalne, netoli Jeruzolimos miesto.

† 108. Ar Jėzus priverstas kentėjo?

Jėzus ne priverstas, bet laisvu noru kentėjo.

„Jis buvo paaukotas, nes pats norėjo“, sako Šv. Raštas (Is. 53, 7). „Jis pats davė atpirkimą už visus“ (I. Tim. 2, 6).

† 109. Kam Kristus teikėsi mirti?

Kristus teikėsi mirti tam, kad mus atpirktų nuo pragaro.

„Kristus numirė, sako Šv. Raštas, už visus (II. Kor. 5, 15).

„Jis buvo sužeistas už mūsų nedorybes, buvo sumuštas už mūsų piktybes... Jo žaizdomis esame išgydyti“ (Is. 53, 5).

110. Kuri maldelė dera kalbėti, atsiminus Kristaus kančią?

Atsiminus Kristaus kančią, dera kalbėti maldelė: „Kursai kentėjai už mus kaltus, Jėzau Kristau, mūsų Viešpatie, pasigailėk mūsų“.

111. Kada darome Atpirkėjo kančios ir mirties atminimą?

Atpirkėjo kančios ir mirties atminimą darome di-
dijį penktadienį.

† 112. Kur buvo dėtas Jėzaus kūnas po mirties?

Po mirties Jėzaus kūnas buvo nuimtas nuo kryžiaus ir palaidotas.

† 113. Kur dėjosi Atpirkėjo siela?

Atpirkėjo siela nužengė į pragarus pranešti dorų numirėlių sieloms, kad jas greit nuvesianti dangun.

Teisingų žmonių sielos, mirusių prieš atpirkimą, kaip Adomo, Ievos, Abelio, Nojaus, Abraomo, Izaoko, Juozapo, Mozės, Davido, Jono Krikštytojo ir daugybės kitų, laukė atpirkimo pragaruose (mirusiųjų buveinėje), nes dangus buvo uždarytas dėl gimtiosios nuodėmės; Kristus, kaip Dievas ir Žmogus, žengdamas į dangų, jį žmonėms atidarė.

† 114. Kas įvyko trečią dieną po Kristaus mirties?

Trečią dieną po mirties Kristaus siela sugrižo į savo kūną, ir Jis atsikėlė iš numirusių.

„Ieškote Jėzaus, kurs buvo prikaltas ant kryžiaus; Jo čia nėra, nes Jis prisikėlė, kaip yra sakęs“ (Mat. 28, 5), tarė angelas moteriškėms, atėjusioms lankyti Kristaus kapo.

* 115. Kuri šventė primena Kristaus iš numirusių atsikėlimą?

Kristaus iš numirusių atsikėlimą primena Velykų šventė.

† 116. Ką Jėzus darė, atsikėlęs iš numirusių?

Jėzus atsikėlęs iš numirusių, kartkartėmis ro-dėsi apaštalams, liepė skelbti Jo mokslą žmonėms ir teikti sakramentus.

† 117. Ką padarė Išganytojas keturiasdešimtą dieną po savo iš numirusių atsikėlimo?

Išganytojas keturiasdešimtą dieną po savo iš numirusių atsikėlimo įžengė dangun.

Kristus „nusivedė apaštalus Betanijos linkon ir, pakėlęs savo rankas, palaimino juos. Laimindamas gi Jis atsiskyrė nuo jų ir pasikėlė į dangų“ (Luk. 24, 50), sako Šv. Raštas. „Viešpats Jėzus buvo paimtas į dangų ir sėdi Dievo dešinėje“ (Mor. 16, 19).

† 118. Ar pats vienas Atpirkėjas įžengė dangun?

Atpirkėjas žengdamas dangun, nusivedė su savim iš pragarų visas sielas dorų žmonių, mirusių pirm atpirkimo.

* 119. Ką daro Jėzus danguje?

Jėzus, kaip Dievas ir Žmogus, danguje viešpatauja su Dievu Tėvu ir Šventąja Dvasia ir mus užtaria.

„Mano vaikeliai, aš tai jums rašau, kad nenusidėtumėt, bet, jei kas ir nusidėtų, mes turime pas Tėvą Užtarėją, Jėzų Kristų,

teisų; Jis yra permaldavimas už mūsų nuodėmes; ne tiktai už mūsų, bet taip pat ir už viso pasaulio“ — sako apaštalas šv. Jonas (1. Jon. 2, 1).

* 120. Kuri šventė primena mums Kristaus į dangų žengimą?

Kristaus į dangų žengimą mums primena Šeštinų šventė.

Švęsdami Šeštines, kelkite akis ir širdis į dangų, nes ten yra mūsų tėvynė, kaip sako Šv. Raštas: „Ieškokite, kas yra aukštai, kame Kristus sėdi Dievo dešinėje; pamėkite tai, kas yra aukštai, o ne kas žemėje“ (Kol. 3, 1).

† 121. Ar Išganytojas niekad nebeateis iš dangaus žemėn?

Išganytojas ateis iš dangaus žemėn šio pasaulio pabaigoje žmonių teisti.

Kristui ižengus į dangų, apaštalams besidairant aukšty, jiems apsiireiškė du angelu ir tarė: „Ko jūs stovite, žiūrėdami į dangų? tas Jėzus, kurs paimtas nuo jūsų į dangų, taip pat ateis, kaip matėte Jį, einantį į dangų“ (Ap. D. 1, 11).

5. Žmogaus vedimas išganyman.

† 122. Ką Kristus pažadėjo atsiusti apaštalams, žengdamas į dangų?

Žengdamas į dangų, Kristus apaštalams pažadėjo atsiusti Šventąją Dvasią.

Dievas, Trejybėje vienas, sutvėrė žmogų; tas pats Dievas — Tėvas, ir Sūnus ir Švent. Dvasia — prisideda prie jo išganymo. Dievas Tėvas siuntė savo Sūnų nupuolusių žmonių vaduoti iš piktosios dvasios vergovės. Dievas Sūnus kentėjo ir mirė dėl mūsų atpirkimo. Bet, kai rengėsi grįžti į dangų, prižadėjo mokiniams atsiusti Šv. Dvasią, kuri pasiliks tarp žmonių per amžius, teiks per Bažnyčią Kristaus nupelnytų malonių ir ves visus išganyman.

† 123. Kada Jėzus savo pažadėjimą įvykdė?

Savo pažadėjimą Jėzus įvykdė dešimtą dieną po įžengimo dangun.

„Sekminių dienos atėjus, visi buvo draug toje pačioje vietoje. Štai ūmai pasigirdo iš dangaus ūžimas, lyg kad kilstančio smarkaus vėjo, ir pripildė visus namus, kuriuose jie sėdėjo. Jiems pasirodė pasidalinę tarsi ugnies liežuviai ir ant kiekvieno iš jų nusileido po vieną. Visi jie pasidarė pilni Šventosios Dvasios ir ėmė kalbėti visokiomis kalbomis“. (Ap. D. 2, 1 — 4).

* 124. Kuri šventė primena mums Šventosios Dvasios atsiuntimą?

Šventosios Dvasios atsiuntimą primena mums Sekminių šventė.

† 125. Ką darė apaštalai, gavę Šventąją Dvasią?

Apaštalai, gavę Šventąją Dvasią, išsiskirstė po įvairius kraštus, skelbė Kristaus mokslą ir krikščionijai tikinčiuosius.

Prieš žengdamas į dangų, Kristus tarė apaštalams: „Eidami į visą pasaulį, skelbkite Evangeliją visam sutvėrimui; kas tikės ir bus pakrikštytas, tas bus išganytas, kas gi netikės, bus pasmerktas“ (Mor. 16, 16).

† 126. Kaip buvo vadinami priėmusieji Kristaus mokslą ir krikštą?

Priėmusieji Kristaus mokslą ir krikštą buvo vadinami krikščionimis.

† 127. Kaip susitvarkė krikščionys?

Krikščionys susitvarkė parapijomis.

† 128. Kas valdė pirmas krikščionių parapijas?

Pirmas krikščionių parapijas valdė patys apaštalai.

* 129. Ką darė apaštalai, kada krikščionių parapijos daugėjo?

Apaštalai, kada krikščionių parapijos daugėjo, šventė vyskopus, kunigus ir pavedė jiems parapijas valdyti.

Apaštalai rūpinosi, kad jų pašvęstieji vyskupai kitus pašvęstų; apaštalas šv. Povilas savo mokiniui Titui, Kretos salos vyskupui, taip rašė: „Tuo tikslu aš palikau tave Kretoje, kad įstatytumei miestuose vyresniusius“. (Tit. 1, 5).

† 130. Kas buvo aukščiausias visų krikščionių Ganytojas?

Aukščiausias visų krikščionių Ganytojas buvo apaštalas šv. Petras.

† 131. Kas šv. Petrą paskyrė visų krikščionių aukščiausiu Ganytoju?

Visų krikščionių aukščiausiu Ganytoju šv. Petrą paskyrė Kristus.

„Kristus, gyvendamas žemėje, vadindavo save geruoju Ganytoju, Petrą paliko savo vietoje, įsakęs jam: „Ganyk mano avinėlius... Ganyk mano aveles“ (Jon. 21, 15).

* 132. Kame šv. Petras mirė?

Šventas Petras mirė Italų žemėje, Romos mieste.

† 133. Kas, šv. Petru mirus, liko jo įpėdiniu?

Šv. Petru mirus, jo įpėdiniu liko Romos vyskupas, vadinamas Šventuoju Tėvu, arba Popiežiumi.

134. Kas renka popiežių?

Popiežių renka buvusieji mirusiojo patarėjai, vadinamieji kardinolai.

* 135. Kas dabar yra popiežiumi?

Dabar yra popiežiumi Pijus Vienuoliktasis.

136. Dėl ko dabartinis popiežius vadinasi Pijus XI?

Dabartinis popiežius vadinasi Pijus XI dėl to, kad lig jo yra buvę tuo pačiu vardu dešimts popiežių.

137. Kiek viso labo lig šiol yra buvę popiežių?

Popiežių viso labo lig šiol yra buvę 260.

† 138. Kas yra kitų apaštalų įpėdiniai?

Kitų apaštalų įpėdiniai yra vyskupai.

Apaštalo šv. Povilo buvo paskirtas Timotiejus Efezo vyskupu (I. Tim. 4, 14), Titas — Kretos vyskupu (Tit. 1, 5).

139. Kas dabar skiria vyskupus?

Vyskupas dabar skiria popiežius.

Kaip kad apaštalai buvo šv. Petro, taip ir dabar vyskupai yra popiežiaus valdžioje. Popiežius valdo viso pasaulio katalikus, vyskupai — tik savo vyskupijas.

† 149. Kas yra vyskupų padėjėjai?

Vyskupų padėjėjai yra kunigai, gyveną parapijose.

141. Kas skiria parapijoms kunigus?

Kunigus parapijoms skiria vyskupas.

† 142. Ką sudaro popiežius, vyskupai, kunigai ir visi tikrieji krikščionys?

Popiežius, vyskupai, kunigai ir visi tikrieji krikščionys sudaro visuotinę, arba katalikų Bažnyčią.

Bažnyčia yra šv. Draugija. Kiekviena draugija turi pirminką ir žemesnius valdybos narius, savo įstatus, daro susirinkimus, iškilmes, sako prakalbas, priima naujus narius... Taip pat ir Bažnyčia turi savo valdybą: Popiežių, vyskupus, kunigus; — įstatus arba įsakymus; šventadieniais nariai renkasi, klauso šv. Mišių, pamokslų. Per šv. krikštą įrašomi nauji Bažnyčios nariai.

† 143. Kam Kristus įsteigė katalikų Bažnyčią?

Kristus įsteigė katalikų Bažnyčią, kad ji vestų žmones išganyman.

† 144. Kaip Bažnyčia veda žmones išganyman?

Bažnyčia veda žmones išganyman, skelbdama jiems šventąjį Kristaus mokslą ir atleisdama nuodėmes.

„Mokykite visas tautas, įsakė Kristus apaštalams, krikštydami jas vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, ir mokydami juos laikyti visa, ką tik esu jums įsakeęs“. (Mat. 28, 16). „Kas jūsų klauso, manęs klauso, kas jus niekina, mane niekina“

(Luk. 10, 16). „Kam nuodėmės atleisite, tam jos atleistos“ (Jon. 20, 23). „Ką tik atrišite žemėje, bus atrišta ir danguje“ (Mat. 18, 18).

† 145. Ką mes turime daryti, kad per Bažnyčią būtumėm išganyti?

Kad per Bažnyčią būtumėm išganyti, turime tikybos dalykuose klausyti jos vyriausybės: popiežiaus, vyskupų ir kunigų.

Bažnyčia yra Tikybos mokykla; kiekviena mokykla susideda iš mokytojų ir mokinių. Namai, kur susirenka mokytis, vadinami mokykla. Taip pat ir Dievo namai, kur žmonės renkasi tikybos dalykų mokytis, yra bažnyčia; tačiau bažnyčia reiškia ne tiktai Dievo namus, bet ir visų katalikų draugiją.

* 146. Ar Bažnyčia, mokydama žmones, negali paklysti?

Bažnyčia, mokydama žmones tikėjimo ir dorovės, negali paklysti.

147. Dėl ko Bažnyčia, mokydama žmones tikybos, negali paklysti?

Bažnyčia, mokydama žmones tikybos, negali paklysti, nes ją Šv. Dvasia saugo nuo klaidos.

Bažnyčia, sako apaštalas šv. Povilas, „yra tiesos šulas ir tvirtumas“ (1. Tim. 3, 15). Kristus sakė apaštalams: „Ramin-tojas gi, Šventoji Dvasia, kuri Tėvas atsiųs mano vardu, Jis jus viso išmokins ir primins jums visa, ką tik aš jums kalbėjau“ (Jon. 14, 26).

* 148. Kas Bažnyčioje turi neklaidingumo dovaną?

Bažnyčioje neklaidingumo dovaną turi popiežius ir vyskapai, sprenddami drauge su popiežiumi tikybos dalykus.

Popiežius, kada iškilmingai sprendžia tikybos dalykus, kuriuos viso pasaulio katalikai turi laikyti, neklysta. Patvirtina

lai Kristaus pasakymas: „Aš prašiau už Tave, kad tu nenu-stotum tikėjimo, ir tu . . . stiprink savo brolius“ (Luk. 22, 32). Kristaus malda už popiežių nebuvo tuščia; popiežiaus tikėjimas neiškryps; jisai stiprina kitų tikėjimą.

149. Kaip elgiasi popiežius, atsiradus tarp katalikų klaidų?

Atsiradus tarp katalikų klaidų, popiežius sušaukia visus pasaulio vyskopus ir sprendžia, kuris mokslas yra teisingas.

Tokių vyskupų susirinkimų, vadinamųjų santarybų, sušaukta lig šiol 20; jos vadinamos visuotinėmis. Nesykį atitaiso klaidas popiežius pats vienas.

150. Kaip elgiasi Bažnyčia su klystančiais?

Bažnyčia klystantiems, kurie daro atgailą, atleidžia nuodėmes.

* 151. Kaip nusidėjėliams atleidžia Bažnyčia nuodėmes?

Bažnyčia nusidėjėliams atleidžia nuodėmes šv. Sakramentais.

152. Kuriais sakramentais atleidžia Bažnyčia nuodėmes?

Bažnyčia nuodėmes atleidžia nekrikštytiems krikšto sakramentu, paskiau nusidėjusiems atgailos sakramentu, sergantiems, negalintiems išpažinti nuodėmių, — paskutinio patepimo sakramentu.

* 153. Dėl ko Bažnyčia yra vadinama šventa?

Bažnyčia vadinama šventa dėl to, kad šventu mokslu, šventais sakramentais ji daro žmones šventus.

154. Dėl ko Bažnyčia yra vadinama visuotine?

Bažnyčia yra vadinama visuotine, arba iš graikų kalbos katalikų, dėl to, kad ji skirta visiems žmonėms ir kad ji išsiplatinusi visame pasaulyje.

155. Kiek yra katalikų visame pasaulyje?

Visame pasaulyje katalikų yra apie trys šimtai penkiosdešimts milijonų.

156. Kaip katalikų Bažnyčia mano apie kitatikių išganymą?

Katalikų Bažnyčia mano apie kitatikių išganymą taip: kas iš savo kaltės nepriklauso prie katalikų Bažnyčios, tas negali būti išganytas.

„Tas negali turėti Dievo tėvu, sako šv. Kipras, kas Bažnyčios nelaiko motina“. Kas be savo kaltės yra nekatalikas, bet rūpinasi, kaip išmanydamas, Dievui tarnauti, gali save išganyti, nors regimai ir nepriklauso prie Katalikų Bažnyčios; tik jam tai sunkiau, nes neturi Bažnyčios sakramentų pagalbos.

* 157. Ar visi katalikai nueis į dangų?

Nueis į dangų tik tie katalikai, kurie laikosi Bažnyčios mokslo.

Jei gyvensi katalikiškai, išganysi savo sielą; jeigu to nedarysi, smarkiau už stabmeldžius būsi pasmerktas pragare. Melskis už klaidatikius, kad jie taptų katalikais, kad greičiau įvyktų Kristaus pranašavimas: „Bus viena avidė ir vienas ganytojas“. (Jon. 10, 16).

† 158. Ar prie visuotinės Bažnyčios tepriklauso tik katalikai, gyveną žemėje?

Prie visuotinės Bažnyčios priklauso ne tik katalikai, gyveną žemėje, bet ir sielos, kenčiančios skaisdykloje, ir Švantieji, besilinksminę danguje.

† 159. Kas jungia mus, žemės gyventojus, su skaisdyklos sielomis ir dangaus Šventaisiais?

Mus, žemės gyventojus, su skaisdyklos sielomis ir dangaus Šventaisiais jungia Šventųjų bendravimas.

† 160. Kada mes bendraujame su dangaus Šventaisiais?

Su dangaus Šventaisiais mes bendraujame, kada šaukiamės Šventųjų, o Švantieji meldžia už mus Dievą.

Bažnyčia kasdien švenčia kurio nors Šventojo atminimą, kartais — net kelių; kad nė vieno neaplenktų, 1 lapkričio dieną — švenčia visų Šventųjų šventę.

† 161. Kaip mes bendraujame su skaistyklos sielomis?

Su skaistyklos sielomis mes bendraujame, savo maldomis lengvindami jų kančias.

Šv. Raštas sako: „Šventa ir išganinga mintis melstis už mirusius, kad būtų iš nuodėmių paliuosuoti“ (II. Mak. 12, 46). Melskis už kenčiančias sielas; jos nieku nebegali sau padėti; jos dėkingos meldžias už mus, ypač kada mūsų maldomis greičiau patenka į dangų. Kad nė viena siela nebūtų aplenkta mūsų maldose, Bažnyčia 2 lapk. d. įsteigė sielų arba vėlių atmintuves, vadinamąsias Vėlines, kada ji meldžiasi už visas sielas, kenčiančias skaistykloje.

† 162. Kurią maldele dažniausiai kalbame už mirusius?

Už mirusius dažniausiai kalbame šią maldele: „Amžinąjį atilsį duok mirusiems, Viešpatie! Ir amžinoji šviesa jiems tešviečia. Tegul ilsis ramybėje. Amen“.

6. Žmogaus mirtis ir teismas.

† 163. Kuo baigiasi žmogaus gyvenimas ant žemės?

Žmogaus gyvenimas ant žemės baigiasi mirtimi. „Per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį ir per nuodėmę mirtis ir taip mirtis perėjo ant visų žmonių, kadangi visi jame nusidėjo“, sako Šv. Raštas (Rym. 5, 12).

164. Ką mes žinome apie mirtį?

Apie mirtį žinome, jog visi mirsime, bet kada, kame ir kaip mirsime, nežinia.

„Budėkite — sako Išganytojas — nes nežinote nei dienos, nei valandos“ (Mat. 25, 13).

† 165. Kas darosi, žmogui mirštant?
Žmogui mirštant, siela skiriasi nuo kūno.

† 166. Kur eina siela, žmogui mirus?
Žmogui mirus, siela eina Dievo teisman.

„Žmonėms paskirta vieną sykį mirti, paskui gi būna teismas“ — sako Šv. Raštas (Žyd. 9, 27).

* 167. Iš ko būsime teisiami?

Teisiami būsime iš minčių, žodžių, darbų ir apsilaidimų.

„Neteiskite pirm laiko, iki neateis Viešpats. Jis tai apšvies paslėptuosius tamsybės dalykus ir atidengs širdžių sumanymus“ — sako Šv. Raštas (1. Kor. 4, 5).

† 168. Kur eina siela po teismo?

Po teismo siela eina, ar skaistyklon, ar dangun, ar pragaran.

† 169. Kurios sielos eina skaistyklon?

Skaistyklon eina sielos su mažomis nuodėmėmis, ar neatsilyginusios už dideles atleistos.

Apie tokį numirėlį sako Šv. Raštas: „Bus išganytas, tačiau taip, kaip ugnimi“, per dideles skaistyklos kančias (1. Kor. 3, 15), nes į dangų „neįeis nieko sutepta“ (Apr. 21, 27).

* 170. Kas yra skaistykla?

Skaistykla yra laikinos bausmės vieta.

„Viena diena skaistykloje, net viena skaistyklos kančių valanda yra sunkesnė, negu šimtas metų aštriausios atgailos“ — sako Tomas Kempietis.

* 171. Kada išeina sielos iš skaistyklos?

Iš skaistyklos sielos išeina, kada atlieka bausmę už savo kaltes ir pasidaro skaisčios, vertos Dievą regėti.

„Neišeisi, sako Išganytojas, iš ten, kolei neatiduosai pasakutinio skatiko“ (Mat. 5, 26).

† 172. Kur eina sielos iš skaistyklos?

Iš skaistyklos sielos eina dangun.

† 173. Kurios sielos eina tiesiog į dangų?

Tiesiog į dangų eina sielos, visai laisvos nuo nuodėmių ir bausmės už jas.

„Palaiminti nesuteptos širdies, sako Išganytojas, nes jie matys Dievą“ (Mat. 5, 8).

† 174. Kurios sielos eina pragaran?

Pragaran eina sielos mirusiųjų didelėse nuodėmėse be atgailos.

7. Žmogaus iš numirusių atsikėlimas.

† 175. Kas darosi su žmogaus kūnu po mirties?

Po mirties žmogaus kūnas yra laidojamas žemėje, kur jisai pūva.

„Atmink, žmogau, jog esi dulkė ir dulke pavirsi“ — sako Bažnyčia Pelenų dieną, barstydamą žmonėms galvas pelenais.

† 176. Ar žmogaus kūnas niekad nebeatgis?

Žmogaus kūnas šio pasaulio pabaigoje Dievo galybe bus vėl sujungtas su siela ir kelsis iš numirusių.

„Ateina valanda, sako Išganytojas, kada visi esantieji kapuose išgirs Dievo Sūnaus balsą; kurie gera darė, išeis, kad atsikeltų į gyvenimą, kurie gi pikta darė, kad keltųsi į teismą“ (Jon. 5, 28).

* 177. Kokie bus iš mirties atsikėlusieji kūnai?

Atsikėlusieji iš mirties gerųjų žmonių kūnai bus skaistūs, o piktųjų biau rūš.

Kristus „pakeis mūsų žemumo kūną, padarydamas jį panašų į savo skaistumo kūną“, sako Šv. Raštas (Pil. 3, 21). „Visi, tiesa, kelsimės, bet nevisi būsime permainingi“ (1 Kor. 15, 51). Bažnyčia gerbia mirusiųjų kūnus, laidodama juos iškilmingai pašvęstoje vietoje; tik viešų nusidėjėlių kūnams nekelia bažnytinių pakasynų.

† 178. Kam kūnas kelsis iš numirusių?

Kūnas kelsis iš numirusių, kad kartu su siela gautų mokesį už gerus darbus, ar bausmę už piktus.

Šv. Raštas sako: „Mes visi turime pasirodyti prieš Kristaus teismo krėsę, kad kiekvienas atsiimtų, kaip kas, kūne būdamas, elgėsi, ar gera, ar pikta“ (II Kor. 5, 10). Kūnas yra sielos įrankis, dirbant taip gerus, taip piktus darbus; siela be kūno nieko nedarų; teisybė reikalauja, kad abudu naudotųsi laime, ar kėstų bausmę.

8. Paskutinis žmogaus nuteisimas.

† 179. Kur eis žmonės, atsikėlę iš numirusių?

Žmonės, atsikėlę iš numirusių, eis į paskučiausiąją arba visuotinį teismą.

180. Kada bus paskučiausias teismas?

Paskučiausias teismas bus šio pasaulio pabaigoje.

„Apie aną dieną ir valandą niekas nežino, nė dangaus angelai“ — sako Išganytojas (Mat. 24, 36).

* 181. Kam reikalingas paskučiausias teismas, kad ir be jo vieni bus danguje, kiti pragare?

Paskučiausiasis teismas reikalingas tam, kad viešai pasirodytų Dievo teisybė ir tikroji kiekvieno žmogaus vertė.

Dori žmonės dažnai esti niekinami, persekiojami, ir numirę kartais esti nekieno neatmenami. „Tuomet, anot Šv. Rašto, teisingieji stovės su didele drąsa prieš tuos, kurie juos spaudė, kurie atėmė jų uždarbį... Štai tie, kurie kitados buvo mums pajuokos ir paniekos žodis; mes kvaili jų gyvenimą laikėme beprotyste ir jų galą be garbės; šit kaip jie yra paskaityti tarp Dievo sūnų ir jų likimas yra tarp Šventųjų... Ką mums padėjo puikybė, ar turtais pasigyrimas; praėjo visa taip, kaip šešėlis“ (Išm. 5, 1). Taip tad, Dievo tvarkomi, sugrąžins garbę teisingiems patys skriaudėjai. Tuomet pamatę, kaip kiekvienam

atiduodama pagal jo darbus, šventieji ir prakeiktieji šauks vienu balsu: „Teisingas esi, Viešpatie, ir teisingi Tavo teismai“ (Tob. 3, 2).

† 182. Kokį Kristaus sprendimą paskučiausiajame teisme išgirs nusidėjėliai?

Nusidėjėliai paskučiausiajame teisme išgirs tokį Kristaus sprendimą: „Eikite šalin nuo manęs, prakeiktieji, į amžinąją ugnį, kuri prirengta velniui“ (Mat. 25, 41).

† 183. Kokį sprendimą išgirs dorieji žmonės?

Dorieji žmonės išgirs tokį sprendimą: „Ateikite, palaimintieji, paveldėkite jums nuo pasaulio įkūrimo prirengtą karalystę“ (Mat. 25, 34).

Po paskučiausio teismo skaistyklos nebebus; toliau bausmės vieta bus tik pragaras, kurs pasiliks amžinai. Jei pragaro bausmės kada nors pasibaigtų, jis nebūtų niekas kita, kaip tik skaistykla. Skaistyklos bausmė negali tačiau taip sėkmingai suturėti žmonių nuo pikta; tam išmintingasis Dievas patiekė amžinas pagaro bausmes. Sunki nuodėmė yra begalinis Dievo įžeidimas, todėl verta tokios bausmės, kuri neturi galo. Ir žmonės už dideles nedorybes kartais išstremia nedorėlius iš savo tarpo ligi gyvos galvos; taip pat ir Dievas už sunkias nuodėmes visai atskiria nusidėjėlius nuo Šventųjų bendravimo; jei žmogus nemirtų, tai išstremtas iš savųjų tarpo, būtų irgi amžinai baudžiamas; kadangi žmogaus siela nemirtinga, syki atskirta nuo Šventųjų bendravimo, taip jau bus amžinai baudžiama.

9. Amžinas žmogaus gyvenimas.

† 184. Ar bemirs žmonės, atsikėlę iš numirusių?

Žmonės, atsikėlę iš numirusių, nebemirs, bet amžinai gyvens; palaimintieji danguje, prakeiktieji pragare.

* 185. Kas yra pragaras?

Pragaras tai amžinos bausmės vieta.

Šv. Bonaventūra klausia: „Kas nedrebės mąstydamas pragaro kančias, ne tik neiškenčiamas dėl nuožmumo, bet ir amžinas, niekad nesibaigiančias?“

† 186. Ką kentės prakeiktieji pragare?

Prakeiktieji pragare per amžius drauge su piktosiomis dvasiomis kentės ugnies bausmę ir sąžinės graužimą.

„Kas jūsų galės gyventi ryjančioje ugnyje? Kas jūsų pripras prie amžinų deginimų?“ klausia Šv. Raštas (J. 33, 14), „Ten bus verksmo ir dantų griežimo“ (Luk. 13, 28).

* 187. Ar visi pasmerktieji kentės lygias kančias?

Kiekvienas pasmerktasis kentės tokias kančias, kokių bus vertos jo nuodėmės.

Skaitoma Šv. Rašte apie nusidėjėlę: „Kiek ji save aukštino ir buvo gėriuose, tiek jai duokite kančios“ (Apr. 18, 7).

188. Kokia yra didžiausia pragaro bausmė?

Didžiausia pragaro bausmė — tai neregėti Dievo per amžius.

189. Kokia bus didžiausia danguje laimė?

Didžiausia danguje laimė bus regėti Dievą per amžius.

„Dabar mes matome atspindyje (Jo tobulybės sutvėrimuose), lyg mįslę, tuomet gi veidu į veidą“, sako Šv. Raštas (1. Kor. 13, 12).

* 190. Kas yra dangus?

Dangus — tai amžinosios laimės vieta.

„Štai Dievo padangtė su žmonėmis, ir Jis gyvens su jais. Dievas nušluostys nuo jų akių kiekvieną ašarą; mirties daugiau nebebus, nei dejavimo, nei šauksmo, nei skausmo nebebus daugiau; nes, kas pirma buvo, išnyko“ (Apr. 21, 3, 4).

† 191. Ką veiks palaimintieji danguje?

Palaimintieji danguje per amžius linksminsis drauge su Dievu.

„Ko akis neregėjo, nei ausis negirdėjo, nei į žmogaus širdį neįėjo, Dievas prirengė tiems, kurie jį myli“ (1. Kor. 2, 9).

* 192. Ar visi palaimintieji turės danguje vienodą laimę?

Kiekvienas palaimintasis turės danguje tiek laimės, kiek bus nusipelnęs, gyvendamas žemėje.

Šv. Raštas sako: „Kiekvienas gaus savąjį užmokesnį, koks buvo darbas“ (1. Kor. 3, 8). „Kas šykščiai sėja, šykščiai ir piaus, o kas sėja palaiminimuose, palaiminimuose ir piaus“ (II. Kor. 9, 6). „Visuose savo darbuose atsimink paskučiausius daiktus ir niekad nenusidėsi“ (Sir. 7, 40). Atsimink mirtį; turėsiu mirti, bet nežinau, kuomet, kame, kaip mirsiu... Atsimink teismą, jog reikės duoti apyskaitą iš „kiekvieno tuščio žodžio“. Atsimink pragarą, bijosi didelės nuodėmės. Atsimink dangų, uoliai dirbsi gerus darbus, nes „šio laiko kentėjimai negali lygintis su būsimąja garbe, kuri bus mumyse apreikšta“. (Rym. 8, 18).

II. ĮSAKYMAI.

† 193. Ar gana vien tikėti, kad nueitumėm į dangų?

Kad nueitumėm į dangų, ne gana vien tikėti, turime dar įsakymus laikyti.

„Ką padės, mano broliai, jei kas sakytusi turįs tikėjimą, bet neturėtų darbų? argi tikėjimas galės jį išganyti?... Tikėjimas, jei neturėtų darbų, yra pats savyje miręs; nes kaip kūnas be dvasios, taip ir tikėjimas be darbų yra miręs“, sako Šv. Raštas (Jok. 2, 14 — 26).

† 194. Kuriuodu yra didžiausiu įsakymu?

Didžiausiu įsakymu yra: „Mylėk savo Viešpatį Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu, visomis jėgomis; tas yra didžiausias ir pirmas įsakymas; ant-ras į tą panašus: Mylėk savo artimą, kaip patsai save“.

„Jei kas sakytų: aš myliu Dievą, ir nekęstų savo brolio, tas melagis: Nes kas nemyli savo brolio, kurį mato, kaip jis gali mylėti Dievą, kurio nemato?“ klausia apaštalas šv. Jonas (L. Jon. 4, 20). Žmogus yra Dievo paveikslas: kas nemyli regimo Dievo paveikslo, nemyli nė paties Dievo.

* 195. Dėl ko turime Dievą mylėti visomis jėgomis?

Dievą turime mylėti visomis jėgomis dėl to, kad Jis geriausias mūsų Tėvas ir didžiausias Geradaris.

„Ką turi, ko neesi gavęs?“ klausia Šv. Raštas (1. Kor. 4, 7). „Kiekvienas geras davinyš ir kiekviena tobula dovana yra iš aukštybių, nužengia nuo šviesybių Tėvo“ (Jok. 1, 17). „Dievas yra meilė... Taigi, mes mylėjome Dievą, nes Dievas pirmas mus mylėjo“ (1. Jon. 4, 19).

† 196. Kada mylime Dievą visomis jėgomis?

Dievą mylime visomis jėgomis, kada Jo įsakymus mielai laikome.

„Mano vaikeliai, sako apaštalas šv. Jonas, nemylėjome žodžiu, ne liežuviu, bet darbu“ (1. Jon. 3, 18). „Kas turi mano įsakymus ir juos laiko, tas mane myli“, sako Išganytojas (Jon. 14, 21).

† 197. Kas yra mūsų artimas?

Mūsų artimas yra kiekvienas žmogus, ar draugas, ar priešas.

198. Dėl ko turime mylėti visus žmones?

Turime mylėti visus žmones dėl to, kad visi esame dangaus Tėvo vaikai, tarp savęs broliai ir seserys.

„Visi gi jūs broliai, nes vienas jūsų Tėvas, kurs yra danguje“, — sako Išganytojas (Mat. 23, 8). „Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte kits kitą, kaip aš jus mylėjau“ (Jon. 15, 13). „Iš to visi pažins, kad jūs mano mokytiniai, jei turėsite meilę kits kito“ (Jon. 13, 35).

199. Ką sako Išganytojas apie priešų meilę?

Apie priešų meilę Išganytojas sako: „Mylėkite

savo neprietelius, gera darykite tiems, kurie jūsų nenkenčia, ir melskitės už persekiojančius ir šmeižiančius jus“ (Mat. 5, 44).

„Jei tavo neprietelis alksta, papenėk jį; jei jis trokšta, duok jam atsigerti; nes, tai darydamas, tu krausi žarijas ant jo galvos“, sako Šv. Raštas (Rym. 12, 20); taip besielgdamas, sugėdinsi savo priešą. Kristus davė mums geriausią priešų meilės pavyzdį, kai meldėsi už savo kankintojus: „Tėve, atleisk jiems, nes nežino, ką daro““ (L. 23, 34).

200. Ką sako Kristus nenorintiems įžeidimų atleisti?

Nenorintiems įžeidimų atleisti Kristus sako: „Jei-gu jūs neatleisite, nė jūsų Tėvas, kurs yra danguje, neatleis jums jūsų nuodėmių“ (Mat. 11, 26).

„Kas nenori atleisti įžeidimų, tas negali kalbėti: „Tėve mūsų!... atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams“... nes melstųsi, kad jam Dievas nedovano-tų, kaip jis kad tedovanoja įžeidimų savo artimui.

† 201. Kada mylime artimą, kaip patys save?

Artimą mylime, kaip patys save, kada darome kitiems tai, ko norime, kad kiti mums darytų; ir ne-darome kitiems to, ko nenorime, kad kiti mums darytų.

* 202. Kaip turime patys save mylėti?

Patys save turime mylėti, protingai rūpinamiesi savo sielos ir kūno reikalais.

Turime rūpintis geru vardu, sveikata, turtais... Bet rū-pinimasis siela yra svarbiausias. „Ką padeda žmogui, jei jis laimėtų visą pasaulį, savo gi sielai kėstų nuostolį“, sako Išga-nytojas (Mat. 16, 26).

203. Kada išmintingiausiai rūpinamės savo sielos ir kūno reikalais?

Išmintingiausiai rūpinamės savo sielos ir kūno reikalais, kada laikome Dievo ir Bažnyčios įsaky-mus.

A. Dešimtis Dievo Įsakymų.

† 204. Kiek yra Dievo įsakymų?

Dievo įsakymų yra dešimts: Aš esmi Viešpats, tavo Dievas, kuris tave išvedžiau iš Aigipto žemės, iš nelaisvės namų: 1 — Neturėk kitų dievų, tiktai Mane vieną, 2 — Netark savo Viešpaties Vardo be reikalo, 3 — Sekmadienį švęsk, 4 — Gerbk savo tėvą ir motiną, 5 — Nežudyk, 6 — Nepaleistuvauk, 7 — Nevok, 8 — Nekalbėk netiesos, 9 — Negeisk savo artimo moteries, 10 — Negeisk nė vieno daikto, kurs yra tavo artimo.

* 205. Dėl ko jie vadinami Dievo įsakymais?

Jie vadinami Dievo įsakymais dėl to, kad juos yra davęs pats Dievas.

Tuos įsakymus Dievas yra davęs izraelitams, bet juos turi laikyti visi žmonės, nes jie kiekvienam įgimti, pačios prigimties užrašyti sąžinėje. Šv. Povilas sako: „Pagonys, kurie neturi Įstatymo, prityrimu daro tai, ko reikalauja įstatymas... Jie parodo, kad Įstatymo darbas įrašytas į jų širdis, jų sąžinei jiems liudijant“ (Rom. 2, 14).

* 206. Kas krikščionims įsakė juos laikyti?

Krikščionims juos laikyti įsakė Kristus.

„Nemanykite, būk aš atėjęs Įstatymo ir Pranašų panaikinti; ne panaikinti aš atėjau, bet įvykdyti“, sakė Kristus; (Mat. 5, 17). „Jeigu gi nori įeiti į gyvenimą, laikykitės įsakymų“ (Mat. 19, 17).

207. Ką sako dešimties įsakymų išanga: „Aš esmi Viešpats tavo Dievas“?

Dešimties įsakymų išanga: „Aš esmi Viešpats, tavo Dievas“... sako, jog įsakymai yra paties Viešpaties duoti; todėl mes turime juos laikyti.

1. Neturėk kitų dievų, tiktai Mane vieną.

† 208. Ką Dievas draudžia pirmuoju įsakymu?

Pirmuoju įsakymu Dievas draudžia ką nors kitą, kaip Dievą, garbinti.

* 209. Kaip galime Dievą garbinti?

Dievą garbinti galime vidujais jausmais ir juos išreikšdami viršujais ženklais.

„Dievas yra Dvasia, ir jo garbintojams reikia garbinti dvasioje ir tiesoje“ — sako apaštalas šv. Jonas (4, 24).

* 210. Kaip geriausiai duodame Dievui viduję garbę?

Viduję garbę geriausiai Dievui duodame, žadinami dieviškųjų dorybių — tikėjimo, vilties ir meilės — jausmus.

* 211. Kaip galime sužadinti tikėjimą?

Tikėjimą galime sužadinti šitaip: „Tikiu, mano Dieve. visa tai, ką Tu esi apreiškęs ir per šventąją savo Bažnyčią davęs tikėti; tikiu dėl to, kad Tu esi pati tiesa ir negali mūsų suklaidinti; mano Dieve, stiprink mano tikėjimą“.

212. Kaip nusidedame tikėjimui?

Tikėjimui nusidedame, per mažai tikėdami ir per daug tikėdami.

213. Kas nusideda, per mažai tikėdamas?

Per mažai tikėdamas nusideda, kas tikybos nepripažįsta; kas abejoja, begu tai tiesa, ko moko tikyba; kas nesirūpina pažinti savo tikybos; kas skaito priešingus tikybai raštus; kas prieš tikybą kalba; kas rašosi netikėlių draugijų nariais; kas balsuoja rinkimuose už netikėlius...

214. Kas nusideda per daug tikėdamas?

Per daug tikėdamas nusideda, kas tiki burtais.

Nori kas sužinoti ateitį, duoda išdėti kortas, atspėti iš delno. Susirgus, neis pas gydytoją, bet duos užvardyti...

215. Dėl ko burtų tikėjimas yra nuodėmė?

Burtų tikėjimas yra nuodėmė dėl to, kad sutvėrimams pripažįstama tokia pat galia, kaip Dievui.

Būsimus daiktus tik Dievas nežino; burtuose tikima, jog

ir būrėjas atspėjas. Kristus žodžiais gydė ligas; burtuose pripažįstama, jog ir vardytojas gydas.

* 216. Kaip galime sužadinti viltį?

Viltį galime sužadinti šitaip: „Viliuos, mano Dieve, jog dėl mūsų Viešpaties, Jėzaus Kristaus, nuopelnų, suteiksi man reikalingų išganymui malonių ir, jeigu aš laikysiu Tavo įsakymus, garbę būsime gyvenime, nes Tu gailestingas, pats tai esi prižadėjęs ir pildai savo pažadėjimus; mano Dieve, dink mano viltį“.

Galima yra iš Dievo viltis ir žemės gėrybių, kiek jos išganymui naudingos, ar bent ne žalingos ir gyvenimui reikalingos. Turime pirma patys daryti visa, ką galime, paskui atsiduoti Dievui. Gražiai sako priežodis: „Dievuje viltį padėk, bet ir pats netingėk“. „Prašykite, sako Išganytojas, ir bus jums duota; ieškokite ir rasite; belskite ir bus jums atidaryta; nes kiekvienas, kurs prašo, gauna; kurs ieško, randa ir beldžiančiam bus atidaroma... Kas iš jūsų prašo tėvą duonos, argi tas duos jam akmenį... Jei tad būdami nelabi mokate duoti savo vaikams gerų dovanų, juo labiau jūsų Tėvas iš dangaus duos... tiems, kurie Jį prašo“. (Luk. 11, 9).

217. Kas nusideda vilčiai?

Vilčiai nusideda, kas nusimineš nieko nebesivilia iš Dievo ir kas perdaug viliasi, nieku pats nesi-rūpindamas.

Nusiminimas, kada kas nusidėjęs visai nustoja vilties, nebesivilia malonės, yra didelė nuodėmė, nes deda ribas Dievo gailestingumui, tartum sakydamas su Kainu: „Mano neteisybė yra per daug ddelė, kad aš galėčiau nusipelnyti atleidimą“ (1. Moz. 4, 13). Nemažesnė yra nuodėmė per daug didelė viltis išganymą gauti be gerų darbų, darant nuodėmes, viltis vien Dievo gailestingumo, nes tai prieštarauja Dievo teisybei. Nereikia turėti nei per daug didelės vilties, nei nusiminti, bet kiekviename laimingame, ar nelaimingame atsitikime sakyti su

Psalmininku: „Tavyje, Viešpatie, viltį padėjau; nebūsiu apviltas per amžius“ (30, 2).

* 218. Kaip galime sužadinti meilę?

Meilę galime sužadinti šitaip: „Myliu Tave, mano Dieve, labiau už viską, nes Tu esi vertas visu didžiausios meilės; o dėl Tavo meilės myliu taip pat savo artimus, kaip pats save, ir iš širdies atleidiu visiems savo kaltininkams; o, Dieve, duok, idant vis labiau Tave mylėčiau“.

219. Kas nusideda meilei?

Meilei nusideda, kas nelaiko Viešpaties įsakymų.

„Tai yra Dievo meilė, kad laikytumėm Jo įsakymus, ir Jo įsakymai nėra sunkūs“ — sako apaštalas šv. Jonas (1. Jon. 5, 3).

* 220. Kuriais viršujais ženklais išreiškiame tikėjimą, viltį, meilę?

Tikėjimą, viltį, meilę išreiškiame šiais viršujais ženklais: žegnodamies, melddamies, giedodami, klaupdami, mušdamies į krūtinę...

„Kas tik išpažins mane žmonių akivaizdoje, tą aš išpažinsiu savo danguje esančiojo Tėvo akivaizdoje“ — sako Išganytojas (Mat. 10, 33), „nes burna kalba iš širdies pilnumo“. (Mat. 12, 34).

221. Kaip nusidedame viršujei Dievo garbei?

Viršujei Dievo garbei nusidedame, visai nevardodami tikybės ženklų, ar juos vartodami be minties, be supratimo, be pagarbos, ypač šventvagiškai; kaip antai: niekindami šventus daiktus, nevertai priimdami sakramentus...

† 222. Ar galima garbinti Šventieji?

Šventieji galima garbinti, kaip Dievo tarnai.

223. Ką iš visų Šventųjų labiausiai garbiname?

Iš visų Šventųjų labiausiai garbiname Švenčiausiąją Panelę Mariją.

† 224. Dėl ko ypač garbiname Švenčiausiąją Panelę Mariją?

Švenčiausiąją Panelę Mariją ypač garbiname dėl to, kad Jinai yra Dievo Motina ir gali daugiau mums malonių išmelsti.

Bažnyčia vadina Mariją „Dievo malonės Motina, nusidėjėlių užtartytoja, nuliūdusiųjų paguoda, krikščionių pagalba“...

* 225. Dėl ko garbiname Šventuosius?

Šventuosius garbiname dėl to, kad jų užtarymu gauname daug malonių iš Dievo.

226. Kaip geriausiai garbiname Šventuosius?

Geriausiai garbiname Šventuosius, šaukdamies jų užtarymo ir sekdami jų pavyzdžiu.

† 227. Ar dera garbinti Šventųjų palaikai ir paveikslai?

Šventųjų palaikai ir paveikslai dera garbinti, nes tai mums primena pačius Šventuosius.

Geras vaikas laiko pagarboje gimdytojų paveikslus. Kiekvienuose krikščionių namuose turėtų būti bent kryžius, Šv. Marijos Panos, ar šventosios Šeimos paveikslas... Dievas kai kuriuos paveikslus išgarsino stebuklais, daromais tiems, kurie juos garbina; tokius paveikslus vadiname stebuklingais.

2. Netark savo Viešpaties vardo be reikalo.

† 228. Ką Dievas draudžia antruoju įsakymu?

Antruoju įsakymu Dievas draudžia niekinti Viešpaties vardą.

† 229. Kas niekina Viešpaties vardą?

Viešpaties vardą niekina tas, kurs Jį mini be reikalo, piktžodžiauja, neteisingai siekia, nelaiko padarytų apžadų.

230. Reikale ar galime šauktis Dievo ir ištarti šventą Jo vardą?

Reikale ne tik galime, bet ir turime šauktis Dievo ir ištarti šventą Jo vardą.

„Garbinkite, vaikai, Viešpatį, ragina Šv. Raštas: garbinkite Viešpaties Vardą; tebūna Viešpaties Vardas šlovinamas nuo šiol per amžius“ (P. 112, 1).

* 231. Kas piktžodžiauja?

Piktžodžiauja, kas apie Dievą, Šventuosius, šventus daiktus negerai, pasityčiodamas kalba.

„Apie Dievą ir daiktus, turinčius ryšį su Dievu, apie tikėjimą nepridera kalbėti kasdieninėse kalbose abejingai, bet priešingai, su didele pagarba“ — sako šv. Pranciškus Salezietis.

232. Ką darome siekdami?

Siekdami šaukiame Dievą liudytoju, kad Jis, tarsi, patvirtintų, ką sakome.

Siekėjas, tartum, sako: „Liudytojas yra man Dievas, jog sakau tiesą“... ir visi juo tiki, tarsi Dievo žodžiais.

233. Ar galima siekti?

Svarbiame reikale galima siekti, bet tik teisingai.

„Prie priesaikos tenesipratina tavo burna, sako Šv. Raštas, nes joje daug nuopuolių“ (Ekl. 23, 9). Kristus yra pasakęs: „Aš sakau jums, kad visai neprisiektumėte... jūsų šneka tebūna taip, taip, ne, ne; kas gi vrš to, tai eina iš pikta“ (Mat. 5, 34). Kada nebėra kito būdo tiesai susekti, liepiama siekti; reikia tačiau eiti tobulyn, kad visi tiesą kalbėtumėm, kad kits kitu ir be priesaikos tikėtumėm.

* 234. Kas siekia neteisingai?

Neteisingai siekia, kas siekdamas mano meluoti.

Neteisingai siekias lyg kad sakytų: Dieve! aš noriu apgauti, bet manim netiki; padėk man pameluoti; Tavimi tikės.

235. Kaip nusideda, kas melagingai siekia?

Kas melagingai siekia, baisiai nusideda, už ką baudžia Dievas ir žmonės.

„Kas priesaiką niekina, sako šv. Jeronimas, niekina Viešpatį Dievą, kurio vardu siekia ir kurio liudijimo šaukiasi“. „Prakeikimas ateis į namus melagingai siekiančiam mano vardu ir gyvens jų viduje“ — sako Viešpats (Zak. 5, 4).

* 236. Ką ryžtamės, darydami apžadus?

Apžadus darydami, ryžtamės aukoti Dievui ką nors gera.

237. Ar verta daryti apžadus?

Apžadus daryti verta, bet geriau nežadėti, negu pažadėjus neištesėti.

„Padaręs Viešpačiui, savo Dievui, apžadą, netruk atitesėti, nes Viešpats, tavo Dievas, to reikalaus; jeigu atidėliotum, tai bus palaikyta nuodėme“ — sako Šv. Raštas (Atk. 25, 21). „Kur kas geriau yra nežadėti, nekaip apsižadėjus apžadų neatitesėti“ (Ekl. 5, 4).

* 238. Kas reikia daryti, nebegalint apžadų atitesėti?

Nebegalint apžadų atitesėti, reikia prašyti Bažnyčios valdžios, kad nuo jų atleistų.

Pirm darant apžadus, reikia gerai pagalvoti, ar galėsi atitesėti; sunkesnių apžadų nedaryti be kunigo patarimo.

239. Kas gali atleisti nuo padarytų apžadų?

Nuo padarytų apžadų gali atleisti popiežius, vyskupas ir įgaliotas kunigas.

3. Sekmadienį švęsk.

† 240. Ką Dievas liepia trečiuoju įsakymu?

Trečiuoju įsakymu Dievas liepia sekmadienį švęsti jo garbei.

† 241. Kaip reikia sekmadienis švęsti Dievo garbei?

Sekmadienis reikia švęsti Dievo garbei, nedirbant sunkaus darbo, ilsintis ir meldžiantis.

Šešias dienas darbuosies ir dirbsi v'sus savo darbus, sako Šv. Raštas, o septinta diena yra Viešpaties, tavo Dievo, šventė“ (II. Moz. 20, 9).

† 242. Kas galima daryti sekmadienį?

Sekmadienį galima dirbti tai, kas būtinai reikalinga ir neatidėtina.

243. Kaip Dievui nusideda, kas be didelio reikalo dirba sekmadienį sunkų darbą?

Kas be didelio reikalo dirba sekmadienį dvi — tris valandas sunkų darbą, sunkiai Dievui nusideda.

244. Ar tik tie nusideda, kurie patys dirba sekmadienį sunkų darbą?

Nusideda ne tik tie, kurie patys dirba sekmadienį sunkų darbą, bet ir tie, kurie liepia dirbti savo tarnams, valdininkams.

Šventėje „nedirbsi jokio darbo nei tu, nei tavo sūnus, nei tavo duktė, nei tavo tarnas, nei tavo tarnaitė“, sako Šv. Raštas (II. Moz. 20, 10).

* 245. Kam draudžiamas sekmadienį sunkus darbas?

Sekmadienį draudžiamas sunkus darbas, kad žmonės pasilsėtų po savaitės vargų ir geriau darytų maldingumo darbus.

* 246. Kurs maldingumo darbas ypač įsakytas sekmadienį?

Maldingumo darbas ypač įsakytas sekmadieni klausyti šv. Mišių.

4. Gerbk savo tėvą ir motiną.

† 247. Ką Dievas liepia ketvirtuoju įsakymu?

Ketvirtuoju įsakymu Dievas liepia vaikams gimdytojus gerbti, jų klausyti, jiems reikale padėti.

248. Dėl ko Dievas liepia vaikams gimdytojus gerbti, jų klausyti, reikale jiems padėti?

Dievas liepia vaikams gimdytojus gerbti, jų klausyti, reikale jiems padėti, nes jie po Dievo didžiausi jų geradariai.

„Atmink, sako šv. Ambrozijus, jog viską esi kaltas gimdytojams. Atmink, kiek daug rūpesties turėjo tavo motina, kiek ašarų ir nuliūdimų iškentėjo, kiek naktų be miego praleido, tavim besirūpindama ir beauklėdama tave; kaip dažnai ji turėjo dėl tavęs mesti valgius ir gėrusi, kokią baimę turėjo, kada tu buvai pavojuje. Suskaityk savo tėvo prakaito lašus, kuriuos jis išliejo, kol tau maistą ir drabužį uždirbo; suskaityk jo žingsnius, jo darbus ir rūpesčius dėl tavęs, kiek jisai reikalų išsižadėjo, kad tau ko nestigtų. Jeigu tavo gimdytojai tau tiek gera yra padarę, kaip gi tu galėtum būti jiems nedėkingas“.

* 249. Kada vaikai nusideda savo gimdytojams?

Vaikai nusideda savo gimdytojams, kada juos niekina, jų neklauso, varge juos apleidžia.

„Sūnau, sako Šv. Raštas: šelpk savo tėvą senatvėje, per jo gyvenimą neužduok jam širdies ir, jei susirgs, kantriai kęsk, ir neniekink, būdamas tvirtas; nes pasigailėjimas, tėvui parodytas, nebus užmirštas“ (Sir. 3, 14). „Laikyk pagarboje savo motiną per visas jos gyvenimo dienas, nes turi atminti, kaip didelį pavojų ji kentėjo dėl tavęs“ (Tob. 4, 3).

* 250. Ką Dievas žada geriems vaikams?

Geriems vaikams Dievas žada ilgesnį amžių ir savo laiminimą.

„Gerbk savo tėvą ir motiną, tai yra pirmas įsakymas su pažadėjimu, kad būtų tau gera ir kad ilgai gyventumei žemėje“ — sako Šv. Raštas (Ef. 6, 3).

251. Kokia bausmė graso Dievas piktiems vaikams?

Piktiems vaikams Dievas graso prakeikimu net šiame gyvenime, o mirus amžinu pasmerkimu.

„Prakeiktas, kurs negerbia savo tėvo ir motinos“, sako Šv. Raštas (Atk. 27, 16).

† 252. Ką panašiai, kaip gimdytojus, turime gerbti?

Panašiai, kaip gimdytojus, turime gerbti vyresniusius, kurie juos pavaduoja, kaip antai: mokytojus, globėjus, duonos davėjus, dvasiškiją ir pasaulinę vyriausybę.

„Vergai, klausykite visuose dalykuose kūno valdovų... tarnaudami ne dėl akių, lyg kad norėtumėte įtikti žmonėms, bet neklastinga širdimi, bijodami Dievo“ — sako Šv. Raštas (Kol. 3, 22). „Kiekvienas tepasiduoda aukštesniosioms vyresnybėms, nes nėra valdžios, kaip tik iš Dievo“ — sako Šv. Raštas (Rym. 13, 1).

* 253. Kada neturime vyresniųjų klausyti?

Vyresniųjų neturime klausyti, kada jie ką nors Dievo draudžiama, įsako.

„Dievo reikia labiau klausyti, kaip žmonių“, — sako šv. Petras, apaštalų kunigaikštis (Ap. D. 5, 29).

5. Nežudyk.

† 254. Ką Dievas draudžia penktuoju įsakymu?

Penktuoju įsakymu Dievas draudžia žmogų nužudyti, sužeisti, užgauti...

Gyvybė ir sveikata yra brangi Dievo dovana; turime ją palaikyti, kol Dievas nori. Kas save, ar kitus žudo, tas savinasi sau teisę Dievo, kurs vienas, kaip gyvybės davėjas, tegali ją, kada norėdamas, atimti... Kiekvienam žmogžudžiui sako Dievas, kaip Kainui: „Ką padarei? tavo brolio kraujas šaukiasi manęs nuo žemės; dabar tad tu būsi prakeiktas žemėje“ (Prad. 4, 10).

255. Ar galvažudžio užpultam galima gintis?

Galvažudžio užpultam galima gintis, nors reiktų jį užgauti, sužeisti, užmušti.

† 256. Ar tik veiksmu draudžiama užgauti artimas?

Ne tik veiksmu draudžiama užgauti artimas, bet ir žodžiais užgaulioti, keikti, piktinti.

* 257. Ko norime, kada ką keikiame?

Kada ką keikiame, norime, kad įvyktų jam kas pikta.

Šventasis Raštas sako: „Piktažodžiuotojai nepaveldės dangaus karalystės“ (1. Kor. 6, 10).

* 258. Kada kitus piktiname?

Kitus piktiname, kada juos piktais savo žodžiais, ar darbais stumiame į nuodėmę.

Kas artimą veda į sunkią nuodėmę, tas žudo žmogaus sielą. Išganytojas sako: „Deja tam žmogui, per kurį papiktinimas ateina“ (Mat. 18, 7). „Kas papiktina vieną iš šitų mažutėlių, kurie į mane tiki, tas vertas, kad asilo sukamų girnų akmuo būtų užnertas jam ant kaklo, ir kad jis būtų paskan-dintas jūros gilumoje“ (Mat. 18, 6).

259. Ką turime daryti, padarę kito kūnui ar dvasiai nuoskaudą?

Padarę kito kūnui ar dvasiai nuoskaudą, turime ją, kiek galėdami, atitaisyti.

† 260. Ar galima žudyti gyvuliai, paukščiai?

Gyvuliai, paukščiai reikale galima žudyti, bet neleistina jų kankinti.

6. Nepaleistuvauk.

† 261. Ką Dievas draudžia šeštuoju įsakymu?

Šeštuoju įsakymu Dievas draudžia paleistuvin-gai daryti, kalbėti, juokauti, dainuoti.

„Paleistuvystė ir bet koks sutepimas... tenebūna nė mi-nima jūsų tarpe, kaip kad pritinka šventiesiems; nei begėdystė, nei paikos šnekos, nei juokavimai, kas nepritinka“ — sako Šv. Raštas (Ep. 5, 3).

† 262. Kas reikia daryti, norint išsisaugoti paleistuvinių darbų, kalbų, juokavimo, dainų?

Norint išsisaugoti paleistuvinių darbų, kalbų, juokavimo, dainų, reikia nepamiršti, jog Dievas visur mato, visą girdi, ir nesusidėti su pasileidėliais.

Priežodis sako: „Su kuo sutapsi, toks pats patapsi“.

263. Dėl ko turime ypač saugotis paleistuvavimo?

Paleistuvavimo ypač turime saugotis dėl to, kad jo nuodėmės yra biaurios ir duoda piktų vaisių.

* 264. Kurie yra paleistuvavimo vaisiai?

Paleistuvavimas išplėšia skaistybę, temdo protą, silpnina valią, naikina sveikatą, žemina žmogų ir nutremia į pragarą.

„Neklyskite, sako Šv. Raštas: nei paleistuviai, ... nei svetimoteriai, nei begėdžiai ... nepaveldės dangaus karalystės“ (1. Kor. 6, 9).

7. Nevok.

† 265. Ką Dievas draudžia septintuoju įsakymu?

Septintuoju įsakymu Dievas draudžia vogti, sukti, savintis svetimą daiktą, jį gadinti.

Dievas yra visų žemės gėrybių savininkas; žmogus tegali naudotis tik tomis, kurių jam duoda Dievas, kurių žmogus teisingai išigyja, uždirba, nusiperka, paveldi ... O liesti svetimus daiktus Dievas gina: „Nevok“. „Ar jūs žinote, klausia apaštalas šv. Povilas, jog neteisingieji ... nei vagys ... nei plėšikai nepaveldės dangaus karalystės“ (1. Kor. 6, 9).

* 266. Kas vagia?

Vagia, kas pasiima sau svetimą daiktą be savininko žinios.

Nevok nè mažiausio daiktelio, nes pradedama mažu, prieinama didelį, kaip sako priežodis: „Nuo virvelės — prie kumelės“.

† 267. Kas daryti su pavogtu daiktu?

Pavogtas daiktas reikia gražinti jo savininkui.

„Nuodėmė neatleidžiama, sako šv. Augustinas, kol bus gražintas paimtas daiktas, jei tik galima gražinti“. Nuo gražinimo išteisina tik visiškas negalėjimas; bet ir tada reikia turėti noro. jei tik bus galima, atlyginti nuoskaudos.

* 268. Kas yra sukčius?

Sukčius yra tas, kas nusuka, pirkdamas, parduo-damas, mainydamas.

„Neturėsi įvairių svarų, didesnio ir mažesnio, ir nebus tavo namuose didesnio ir mažesnio saiko. Turėsi svarą teisingą ir tikrą, ir saikas pas tave bus lygus ir tikras... Nes tavo Vieš-pats bodisi tai darančiu ir priešinasi visokiai neteisybei“, sako Šv. Raštas (Atk. 25, 13).

† 269. Ar galima savintis rastas daiktas?

Rastas daiktas reikia gražinti pametusiam.

„Atradai, neatidavei, sako šv. Augustinas: pasivogei“.

270. Kas daryti, nesuradus pamestojo daikto sa-vininko?

Nesuradus pamestojo daikto savininko, galima jis sau pasilikti, bet geriau atiduoti vargšams.

† 271. Kas daryti tyčia sugadinus svetimą daiktą?

Tyčia sugadinus svetimą daiktą, reikia už jį atsilyginti.

8. Nekalbėk netiesos.

† 272. Ką Dievas draudžia aštuntuoju įsakymu?

Aštuntuoju įsakymu Dievas draudžia meluoti, ap-kalbėti, šmeižti, liežuvauti.

„Brangesnis yra geras vardas, sako Šv. Raštas, negu dideli turtai“ (Priež. 22, 1).

* 273. Kas meluoja?

Meluoja, kas netiesą sako tyčia, kad kitus apgautų.

„Melagiu, kada jis ir tiesą sako, niekas nebetiki“, sako senovės išminčius. „Atmesdami melą, kalbėkite kiekvienas savo artimui tiesą“ — ragina Šv. Raštas (Ef. 4, 25).

274. Kieno melas pikčiausias?

Liudytojų teisme melas esti pikčiausias.

Čia ypač įvyksta priežodis: „Liežuvis, tas mažas mėsos kąsnelis, žmogų pakaria ir paleidžia“.

* 275. Kas apkalba?

Apkalba, kas nereikalingai artimo klaidas apsaiko kitiems, to nežinantiems.

„Apkalba, sako šv. Bernardas, yra kalavijas, kurs vienu kirčiu padaro tris žaizdas. Pirmiausia sužeidžia tą, kas apkalba, nes stumia jį į nuodėmę; sužeidžia tą, kurį apkalba, nes jam gadina gerą vardą; pagaliau, sužeidžia tą, kas jos klausos, nes yra nuodėmė apkalbos su pamėgimu klausytis“.

† 276. Kas reikia daryti apkalbėjus?

Apkalbėjus reikia nuplėštą šlovę gražinti, ką gerai papasakojant apie apkalbėtajį.

„Nuodėmė neatleidžiama, kol bus gražintas palmtasis daiktas, je tik galima gražinti“ — sako šv. Augustinas.

* 277. Kas šmeižia?

Šmeižia, kas kitam prikiša tokią kaltę, kurios tas nėra padaręs, ar būtuosius nusikaltimus padidina.

„Kas šmeižia slapta daro kaip gyvatė, kuri tylomis įkanda“, sako Šv. Raštas (Psm. 10, 11).

† 278. Ką turi daryti šmeižėjas?

Šmeižėjas turi atšaukti šmeižtą, pasakydamas, jog tai, ką yra sakęs, netiesa.

* 279. Kas liežuvauja?

Liežuvauja, kas pasako vienam, ką pikta kitas apie jį kalba, kad juos tarp savęs supjudytų.

„Dvilinkliežuvis, skaitome šv. Rašte: yra prakeiktas, nes suardo daugelio ramybę“ (Sir. 28, 15).

280. Ką turi daryti, kas liežuvavimais kitus supjudė?

Kas liežuvavimais kitus supjudė, tas turi juos su-
taikinti.

„Aptverk erškėčiais savo ausis, ir nesiklausyk pikto liežuvio; savo burnai įstatyk duris ir velkes“, sako Šv. Raštas (Sir. 28, 28).

9. Negeisk savo artimo moteries.

† 281. Ką Dievas draudžia devintuoju įsakymu?

Devintuoju įsakymu Dievas draudžia paleistuvingai geisti, net mąstyti.

„Kiekvienas, kuris žiūri į moteriškę, kad jos geistų, — sako Išganytojas, — jau su ja svetimoteriavo savo širdyje“ (Mat. V, 27).

† 282. Dėl ko Dievas draudžia paleistuvingus geidulius ir mintis?

Dievas draudžia paleistuvingus geidulius ir mintis dėl to, kad būtumėm dori ne tik iš viršaus, bet ir viduje.

„Iš širdies išeina piktos mintys... svetimoterystės, paleistuvystės“, sako Išganytojas (Mat. 15, 19).

† 283. Ar netyčia sukilusieji paleistuvingi geiduliai ir mintys nėra nuodėmė?

Netyčia sukilusieji paleistuvingi geiduliai ir mintys nėra nuodėmė, kol mes jų nenorime.

Paleistuvingoms mintims užpuolus, kartokime su šv. Kazimieru, Lietuvos kunigaikščiu: „Verčiau mirti, negu susitepti“, nes sunkiai nusidėję galime amžinai su kūnu ir siela pražūti;

šaukimės Dievo pagalbos: „Viešpatie, gelbėk mus, žūname“ (Mat. 8, 25).

10. Negeisk nė vieno daikto, kurs yra tavo artimo.

† 284. Ką Dievas draudžia dešimtuojų įsakymu?

Dešimtuojų įsakymu Dievas draudžia tykoti svetimo turto.

„Visų piktumų šaltinis yra godulystė, sako Šv. Raštas: kai kurie, jai pasidavę, nuklydo nuo tikėjimo“ (I. Tim. 6, 10). Todėl gražiai sako priežodis: „Savo neapleisk, kito nenorėk“.

* 285. Ar neleista geisti geresnių daiktų, ne kaip kad turime?

Geresnių daiktų, ne kaip kad turime, leista geisti, teisingai išigyti.

286. Kas reikia daryti, kad ligoje, ar senatvėje nepatektumėm į skurdą?

Kad ligoje, ar senatvėje nepatektume į skurdą, reikia darbuotis ir taupyti jaunystėje, kol esame sveiki.

B. Penki Bažnyčios Įsakymai.

287. Be dešimties Dievo, kurie dar įsakymai reikia laikyti?

Be dešimties Dievo reikia laikyti dar penki Bažnyčios įsakymai: 1. — Šventes švėsk, 2. Šventadieniais Mišių klausyk, 3. — Pasninkus pasninkauk, 4. — Eik išpažinties bent vieną kartą metuose ir apie Velykas priimk Švenčiausiąjį Sakramentą, 5 — Savo bažnyčios laikyti padėk.

*288. Dėl ko jie vadinami Bažnyčios įsakymais?

Jie vadinami Bažnyčios įsakymais dėl to, kad juos davė Bažnyčia.

289. Iš ko Bažnyčia yra gavusi teisę duoti įsakymus?

Teisę duoti įsakymus Bažnyčia yra gavusi iš Kristaus.

Kristus sakė apaštalams: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje... Mokykite visas tautas... laikyti visa, ką tik esu jums įsakęs“ (Mat. 8, 19). „Kas jūsų klauso, tas manęs klauso; kas jus niekina, mane niekina“ (Luk. 10, 16). Todėl apaštalas šv. Povilas sakė: „Jūs žinote, kokius įsakymus aš jums daviau Viešpaties Jėzaus vardu. Taigi kas tai lako nieku, ne žmogų niekina, bet Dievą“ (1. Tes. 4, 2).

290. Kas gali duoti įsakymus viso pasaulio katalikams?

Viso pasaulio katalikams gali duoti įsakymus Šv. Tėvas, Popiežius.

1. Šventes švęsk.

* 291. Ką Bažnyčia liepia pirmuoju įsakymu?

Pirmuoju įsakymu Bažnyčia liepia šventes švęsti.

† 292. Kurios yra Bažnžyčios įsakytos šventės?

Be sekmadienių Bažnžyčios įsakytos šventės yra šitos: 1) Pirma Kalėdų diena, 2) Nauji Metai, 3) Trys Karaliai, 4) Kristaus įžengimas į dangų (Šeštinė), 5) Dievo Kūnas (Devintinė), 6) Nekalt. Švenč. Panos Marijos prasiidėjimas, 7) Švenč. Panos Marijos į dangų ėmimas (Žolinė), 8) Šv. Apaštalų Petro ir Povilo ir 9) Visų Šventųjų šventė.

Šitas įsakymas neliečia vietos Globėjų švenčių; bet jų iškilmė gali būti vyskupo nukelta į sekmadienį; jei kokia švenstinųjų dienų jau teisėtai nebešvenčiama, nieko neleista mainyti be popiežiaus.

293. Kam Bažnyčia įvedė šventes?

Bažnyčia įvedė šventes Jėzui Kristui, Švenčiausiajai Panelei ir Šventiesiems garbinti.

† 294. Kaip turime įsakytas šventes švęsti?

Įsakytas šventes turime švęsti, kaip sekmadienį, nedirbdami sunkaus darbo, ilsėdamies ir melsdamies.

Prie sunkaus jungo žmogus pririštas, žemiškais reikalais nuolat susirūpinęs, lengvai pamiršta, kas svarbiausia — sielos išganymą; todėl Bažnyčia šventomis dienomis liepia susitūrėti nuo sunkaus kasdienio darbo, šiek tiek laisviau atsikvėpti ir atsiminti, jog ne žemei sutvertas žmogus, pakelti savo mintis aukštyn, pas Dievą...

2. Šventadieniais Mišių klausyk.

* 295. Ką Bažnyčia liepia antruoju įsakymu?

Antruoju įsakymu Bažnyčia liepia šventadieniais, tai yra sekmadieniais ir kitomis šventomis dienomis, klausyti šv. Mišių.

† 296. Kas turi šventadieniais Mišių klausyti?

Šventadieniais Mišių turi klausyti kiekvienas katalikas, kuriam sukako septyneri amžiaus metai.

† 297. Kas šventadieniais yra laisvas nuo Mišių klausymo?

Šventadieniais yra laisvas nuo Mišių klausymo tas, kas serga, kas prižiūri namus, ar vaikus, ir kas dėl kitos svarbios priežasties negali eiti bažnyčion.

* 298. Kaip nusideda, kas be svarbios priežasties apleidžia Mišias šventadieniais?

Kas šventadieniais apleidžia Mišias be svarbios priežasties, sunkiai nusideda.

299. Ką pataria Bažnyčia šventadieniais?

Šventadieniais Bažnyčia pataria klausyti pamokslų, eiti šv. sakramentų, daugiau melstis, pasiskaityti gerų knygų, laikraščių, dirbti labdarybės darbus.

„Nėra Dievo pažinimo žemėje, sako Šv. Rašlas, todėl paplūdo keiksmas, melagystės, žmogžudystės, vagystės, svetimotystės ir kraujas palytėjo kraują“ (Oz. 4, 1).

3. Pasninkus pasninkauk.

* 300. Ką Bažnyčia liepia trečiuoju įsakymu?

Trečiuoju įsakymu Bažnyčia liepia paskirtomis dienomis pasninkauti.

301. Kam Bažnyčia įsakė pasninkus?

Bažnyčia įsakė pasninkus, kad lengviau suvaldytumėm savas aistras ir atgailotumėm už savo nuodėmes.

„Reikia pasninkauti, sako šv. Bazilis, kad pagrižtumėm į Rojų, iš kur išvarė mus apsirijimas“. Viešpats sako: „Grįžkite prie manęs visa jūsų širdimi, pasninkaudami, verkdami, gailėdamies“ (Joel. 2, 12).

† 302. Kurie yra Bažnyčios įsakyti pasninkai?

Bažnyčios įsakyti pasninkai yra šie: 1) Penktadieniais, susitūrinant nuo mėsos, leista valgyti, kiek norint sykių dienoje, pieno, sviesto, kiaušinių, valgių, taukais uždarytų, paspirgytų; 2) pelenėje, gavėnios penktadieniais ir šeštadieniais, metų ketvirtųjų trečiadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais, Sekminių, Žolinės, visų Šventųjų šventės ir Kalėdų vigilijomis, galima valgyti tų pačių valgių, kaip ir paprastais metų penktadieniais, bet tik tris kartus dienoje, būtent: pietų lig soties, o pusryčių ir vakarienės užkasti; tačiau nebaigę 21, pradėję 60 metus, silpnos sveikatos, sunkiai dirbą, gali valgyti sočiai daugiau sykių; 3) gavėnios pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais leista valgyti mėsiskų valgių per pietus, o pusryčio ir vakarienės užkasti be mėsos; bet nebaigę 21. pradėję 60 m., silpnos sveikatos, sunkiai dirbą... gali valgyti su

mėsa sočiai daug kartų; 4) didįjį šeštadienį lig pietų baigiasi gavėnios pasninkas; 5) gavėnios bei metų sekmadieniais ir ne gavėnios įsakytomis Bažnyčios šventėmis leista ką norint ir kiek norint sykių valgyti; 6) šventadieniais atsitinkančių vigilijų pasninkas nyksta.

Sunkiai dirbą ne tik rankomis, bet ir protu, kaip antai, mokslus einą ir mokkytojai ... net ir tomis keliomis dienomis, kuriomis pasitaiko darbo pertrauka, gali daugiau sykių valgyti sočiai jiems leistų valgių.

† 303. Ar kiekvienas katalikas turi pasninkauti?

Kiekvienas katalikas, baigęs septintus amžiaus metus, galėdamas, turi pasninkauti.

* 304. Kaip nusideda, kas laužo pasninkus be svarbios priežasties?

Kas laužo pasninkus be svarbios priežasties, sunkiai nusideda.

305. Kokios priežastys atleidžia nuo pasninkų?

Atleidžia nuo pasninkų kūdikystė, sunki liga, visiškas neturtas.

Lig septynerių amžiaus metų kūdikiai gali valgyti, kiek nori, ką nori; ligoje nėra pasninkų; vargšas visiškame neturte ką turi, ar gauna, gali valgyti.

† 306. Ką turi daryti, jei kam sunku pasninkauti?

Jei kam sunku pasninkauti, turi gauti iš kunigo pasninkų palengvinimą.

Vienuose atvejuose kunigas tarja, kad tose sąlygose pasninkas neprivalomas, kituose — duoda dispensą nuo pasninkų.

4. Eik išpažinties bent vieną kartą metuose ir apie Velykas priimk Švenčiausiąjį Sakramentą.

* 307. Ką Bažnyčia liepia ketvirtuoju įsakymu?

Ketvirtuoju įsakymu Bažnyčia liepia visiems pagausiems eiti išpažinties bent vieną kartą me-

tuose ir apie Velykas priimti Švenčiausiąjį Sakramentą.

† 308. Nuo kurio amžiaus metų vaikai turi eiti išpažinties ir imti velykinę šv. komuniją?

Vaikai turi eiti išpažinties ir imti velykinę šv. komuniją, kai tik ateina į protą, maž daug po septintų amžiaus metų.

309. Kaip ilgai trunka velykinės komunijos metas?

Velykinės komunijos metas prasideda pirmuoju gavėnios sekmadieniu ir baigiasi Švenčiausiosios Trejybės švente.

310. Ką rodo įsakymo žodis „bent“ vieną kartą?

Įsakymo žodis „bent“ vieną kartą, rodo Bažnyčios norą, kad visi dažniau eitų šv. sakramentų.

* 311. Kaip dažnai Bažnyčia pataria eiti išpažinties?

Bažnyčia pataria eiti išpažinties kas mėnuo, bent kelius sykius metuose.

„Pasiutimas, ne kas kita, sako šv. Antaninas, kad žmogus nė tiek nesirūpina savo siela, kiek avaline, nes ją dažnai valo, tuo tarpu sielą palieka nedorybių purvuose“. Geriausia eiti išpažinties, kaip tik padarome sunkių nuodėmių.

* 312. Kaip dažnai pataria Bažnyčia eiti šv. Komunijos?

Šv. Tėvas Pijus X visiems, kurie neturi sunkių nuodėmių ir eina prie Dievo stalo, kad arčiau susijungtų su Kristumi, pataria dažnai, kad ir kasdien eiti šv. Komunijos.

„Kūną penime kelis sykius dienoje, sielą gi ar tepenėsime vieną sykį metuose?“ klausia šv. Karolius Baromiejus.

5. Savo bažnyčios laikyti padėk.

† 313. Ką Bažnyčia liepia penktuoju įsakymu?

Penktuoju įsakymu Bažnyčia liepia prisidėti prie laikymo savo bažnyčios, kunigų ir kitų jos tarnų.

„Ar jūs nežinote, — klausia Šv. Raštas, — kad kurie darbuojasi šventykloje, valgo kas yra iš šventyklos, ir kurie tarnauja altoriui, gauna dalį iš altoriaus? Taip ir Viešpats liepė tiems, kurie skelbia Evangeliją, gyventi iš Evangelijos“ (1. Kor. 9, 13).

314. Dėl ko turime prisidėti prie bažnyčios laikymo?

Prie bažnyčios laikymo turime prisidėti dėl to, kad be to negali apsieiti nei bažnyčia, nei kunigai, nei kiti jos tarnai.

Bažnyčia reikalinga visai parapijai; visi parapijiečiai turi rūpintis jos laikymu. Nebūk šykštus bažnyčiai; negyvenk bažnyčioje kitų lėšomis; jei neduodi to, kiek tau pareina, sumažini savo dalimi bažnyčios gražumą, pamaldų iškilmingumą; jei daug tokių šykštuolių rastųsi, bažnyčia visai nuskurstų...

C. Įsakymų laužymas.

~~†~~ 315. Ką darome, kada laužome Bažnyčios, ar Dievo įsakymus?

Kada laužome Bažnyčios, ar Dievo įsakymus, darome nuodėmę, arba nusidedame.

Kada žmogus laužo įsakymus, tartum sako: „Kas yra Viešpats, kad Jo klausyčiau? Darysiu, kaip man tinka!“ Ir daro tai, ką Dievas draudžia, nedaro to, ką Dievas įsako.

1. Nuodėmės.

* 316. Ar kiekvienas įsakymo laužymas yra nuodėmė?

Katekizmas, 5.

Nuodėmė yra tik laisva valia žinomo įsakymo laužymas.

Jei ką pikta padarėme labai ūma⁷, visiškai užsimiršę, netyčiomis — nėra nuodėmė. Bet ir žinant, Įsakymo laužymas tik tuomet yra nuodėmė, kada tai darome laisva valia, galėdami to nedaryti. Jeigu įsakymo dėl kurios nors priežasties laikyti negalėjai, nebuvo nė nuodėmės.

* 317. Keleriopu būdu nusidedame?

Nusidedame ketveriopu būdu: mintimis, žodžiais, darbais ir apleidimais to, kas reikia daryti.

* 318. Kaip prisidedame prie kitų žmonių nuodėmių?

Prisidedame prie kitų žmonių nuodėmių devyneriopai: Ką pikto daryti, 1) patardami, 2) liepdami, 3) padėdami; ką pikta darant, 4) pritardami, 5) pagirdami; 6) nesuturėdami; ką pikta padarius; 7) tylėdami, 8) paslėpdami, 9) pasidalydami.

† 319. Ar visos nuodėmės yra lygios?

Ne visos nuodėmės yra lygios: vienos esti mažos, kitos didelės, arba sunkios.

* Kristus vienas nuodėmes sulygina su „krislais“, o kitas su „rąstais“ (Mat. 7, 3); vienas su „uodais“, kitas su „kupranugariais“ (Mat. 23, 24).

† 320. Kada darome mažą nuodėmę?

Mažą nuodėmę darome, kada įsakymus laužome mažuose daiktuose, ar dideliuose — ne visai tyčia.

„Žmonės teismo dieną duos atskaitą iš kiekvieno nenaujingo žodžio, kurį jie kalba“, sako Išganytojas (Mat. 12, 36). „Žmogau, kurs nieku laikai mažą nuodėmę, šaukia šv. Augustinas, nežiūrėk į tai, kaip, bet ką užgauni; rūstini Dievą, dangaus ir žemės Viešpatį“.

† 321. Kada darome didelę nuodėmę?

Didelę nuodėmę darome, kada visai laisvai, sąmoningai laužome įsakymus dideliuose daiktuose.

„Neklyskite! nei paleistuviai, nei svetimoteriai, nei begėdžiai, nei vaikų darkytojai, nei vagys, nei godūs, nei girtuokliai, nei piktžodžiuotojai, nei plėšikai nepaveldės dangaus karalystės“ — įspėja Šv. Raštas (1. Kor. 6, 6).

† 322. Dėl ko turime saugotis kiekvienos nuodėmės?

Turime saugotis kiekvienos nuodėmės dėl to, kad, nusidėdami įžeidžiamo Dievą ir užsitraukiame bausmę.

„Sūnau!... per visas savo gyvenimo dienas turėk atmintyje Dievą ir saugokis kuomet nors sutikti su nuodėme ir laužyti Viešpaties mūsų Dievo įsakymus“, įspėja Šv. Raštas (Tob. 4, 7).

† 323. Kokią bausmę užsitraukiame už mažą nuodėmę?

Už mažą nuodėmę užsitraukiame laikiną bausmę šiame gyvenime, ar skaistykloje.

„Rūstinti Dievą ir mažiausiuose daiktuose yra nemažas dalykas“ — sako šv. Jeronimas. „Kas nieku laiko mažus daiktus, sako Šv. Dvasia, palengva nupuola“ (Ekl. 15, 1).

† 324. Kokią bausmę užsitraukiame už didelę nuodėmę?

Už didelę nuodėmę nustojame pašvenčiamosios Dievo malonės, dangaus, visų savo nuopelnų ir užsitraukiame amžiną pragaro bausmę.

„Kas gyvena sunkioje nuodėmėje, sako šv. Jonas Aukšburnis, jau dabar nešiojasi su savimi pragarą“. „Kurie daro nuodėmę, yra savo sielos priešininkai“ — sako Šv. Raštas (Tob. 12, 10).

2. Nedorybės.

† 325. Ką igyjame, kartkartėmis atkrisdami ton pačion nuodėmėn?

Kartkartėmis atkrisdami ton pačion nuodėmėn igyjame pikta įprotį, arba nedorybę.

* 326. Kurie yra dažniausi piktieji žmonių ipročiai?

Dažniausi piktieji žmonių ipročiai yra šie septyni: 1) puikybė, 2) godumas, 3) paleistuvavimas, 4) pavydas, 5) rūstumas, 6) persivalgymas ar pasigėrimas, 7) tingėjimas.

* 327. Ar visuomet šie piktieji ipročiai yra didelės nuodėmės?

Šie piktieji ipročiai yra didelės nuodėmės tik tuomet, kada jie apsireiškia svarbiuose daiktuose.

* 328. Dėl ko tad šie piktieji ipročiai vadinami didžiosiomis nuodėmėmis?

Šie piktieji ipročiai vadinami didžiosiomis nuodėmėmis dėl to, kad jie yra it didelės versmės, iš kurių kitos nuodėmės teka.

329. Kaip nusidedame puikybė?

Puikybė nusidedame, per daug save aukštindami, ar kitus žemindami.

„Puikybė — nekenčiama Dievo ir žmonių... Puikybė yra kiekvienos nuodėmės pradžia“ (Sir. 10, 7 — 15). „Dievas priešinasi puikiems, nuolankiems gi duoda malonės... Nusižeminkite Viešpaties akivaizdoje, ir Jis išaukštins jus“ (Jok. 4, 6). „Kiekvienas, kurs save aukština, bus pažemintas“, sako Šv. Raštas (Lk. 18, 14). „Ką turi, ko neesi gavęs? o jei gavai, ko giriesi, lyg kad nebūtumei gavęs“ (1. Kor. 4, 7).

330. Kada nusidedame godumu?

Godumu nusidedame, kada per daug prisirišame prie turtų, pasidarome šykštūs vargšams ir kitiems labdarybės tikslams.

„Nieko nėra biaučiau, kaip mylėti pinigų, nes toks ir sielą turi nuperkamą“, sako Šv. Raštas (Sir. 10, 10)). „Nes tie, kurie nori pralobti, įpuola į pagundą ir į velnio žabangus, į daugelį nenaudingų ir žalingų pageidimų, paskandinančių žmo-

nes į prapultį, nes visų piktumų šaknis yra godulystė“, sako Šv. Raštas (Tim. 6, 10).

331. Kas nusideda paleistuvavimu?

Paleistuvavimui nusideda, kas užsiima paleistuvingomis mintimis, kalbomis ir darbais su savimi, ar su kitais.

„Marinkite savo narius, kurie yra žemiški, paleistuvystę, susitepimą, gašlumą, pikta pageidimą... dėl kurių Dievo rūstybė ateina“, — įspėja Šv. Raštas (Kol. 3, 5).

332. Kada nusidedame pavydu?

Pavydu nusidedame, kada artimo nelaime džiaugiamės, o dėl jo laimės liūstame?

„Nedora yra pavyduolio akis... niekinanti savo sielą“, sako Šv. Raštas (Sir. 14, 81).

333. Kada nusidedame rūstumu?

Rūstumu nusidedame, kada be reikalo rūstinamės, pykstame.

„Nieko nėra biauriau, kaip rūstus žmogus“, sako šv. Jonas Auksaburnis: „geriau gyventi su galviju, negu su tokiu žmogumi“.

334. Kaip nusidedame persivalgymu ar pasigėrimu?

Persivalgymu ar pasigėrimu nusidedame, per daug valgydami, ar gerdami.

„Dėl apsirijimo daugelis numirė; o kas prisituri, pailgins amžių“ (Sir. 38, 34). „Žiūrėkite savęs, įspėja Išganytojas, kad kartais jūsų širdys nebūtų apsunkintos apsirijimu ir girtuoklyste“ (Luk. 21, 34).

335. Kada nusidedame tingėjimu?

Tingėjimu nusidedame, kada nedarome, to, ko reikalauja mūsų pareigos.

Dievas reikalauja, kad kiekvienas žmogus dirbtų ir savo jėgas naudingai suvartotų savo ir visuomenės labui. „Jei kas nenori dirbti, tegul ir nevalgo, sako šv. Povilas. Tačiau mes

girdėjome, kad kai kurie jūsų tarpe elgiasi netvarkingai, nieko nedirbdami, ir užsiima tuščiais dalykais“ (II. Tes. 10, 11). „Daug pikta išmokė tingėjimas“, sako Šv. Raštas (Ekl. 33, 29).

† 336. Kuo pavojingas kiekvienas piktas įprotis? Kiekvienas piktas įprotis pavojingas tuo, kad nuo jo sunku beatprasti.

„Jaunikaitis, kad ir pasens, savo kelio nepames“, sako Šv. Raštas (Priež. 22, 6).

† 337. Kaip galime atprasti nuo pikto įpročio?

Nuo pikto įpročio galime atprasti, jam nepasiduodami, darydami priešingus jam gerus darbus.

Rūpinkis pažinti didžiausią savo ydą; iš jos, kaip iš kokios šaknies, dygsta visi negeri tavo pasielgimai. Kas rytas ryžkis jos saugotis; dieną daryk visa priešingai jos norams, vakare daryk sąžinės kvotimą; žiūrėk, kaip sekėsi tas darbas; taip besielgdamas, ilgainiui nugalėsi ją. Išrovus šaknį, nuvys ir jos augliai; su jais bus jau daug lengvesnis darbas.

D. Įsakymų laikymas.

† 338. Ar gana tik saugotis pikta, nenusidėti?

Negana tik saugotis pikta, nenusidėti, bet dar reikia dirbti geri darbai.

„Kiekvienas medis, kurs neduoda gerų vaisių, bus iškirstas ir į ugnį įmestas“, sako Išganytojas (Mat. 7, 19). Todėl kiekvieną išpėja Šv. Raštas: „Saugokis pikta, daryk gera“ (Ps. 36, 27).

1. Geri darbai.

† 339. Kokius gerus darbus pirmiausia turime dirbti?

Pirmiausia turime dirbti gerus Dievo ar Bažnyčios įsakytus darbus.

Jeį nėra laiko daugiau pasimelsti, pridera sukalbėti „Tėve mūsų“ ... „Sveika Marija“ ... „Tikiu į Dievą Tėvą“ ... „Viešpaties Angelas“ ... pasiryžti per dieną saugotis viso pikta...

† 360. Kas pridera daryti prieš valgant ir pavalgius?

Prieš valgant ir pavalgius pridera pasimelsti, bent persišegnoti.

361. Kuri malda patariama kalbėti prieš valgant?

Prieš valgant patariama kalbėti malda: „Viešpatie, palaimink mus ir šias Tavo dovanas, kurias valgysime iš Tavo Apvaizdos, — per Kristų, mūsų Viešpatį. Amen“.

362. Kuri malda patariama kalbėti pavalgius?

Pavalgius patariama kalbėti malda: „Dėkui Tau, visagalis Dieve, už šias dovanas, kurių valgėme, ir už visas mums suteiktas gėrybes, — kursai gyveni ir viešpatauji per amžius. Amen“.

† 363. Kaip turime darbus dirbti?

Darbus turime dirbti atsidėję, netingėdami.

„Eik pas skruzdę, tinginy, apžiūrėk jos takus, ir mokykis gudrumo; ji, neturėdama vadovo, nei mokytojo, nei viršininko, vasarą sau renkasi maisto ir piūtės metu gaminasi valgi“ — sako Šv. Raštas (Priež. 6, 6).

† 364. Kada reikia naudotis atilsiu?

Atilsiu reikia naudotis tinkamu laiku, kad nepraleistumėm reikalingų darbų.

† 365. Kas daryti, einant gultų?

Einant gultų, pridera sukalbėti kasdieniai poteriai, padaryti sąžinės kvotimas iš pergyventos dienos minčių, žodžių, darbų ir apsileidimų.

* 366. Kas daryti, susekus, jog Dievą esame sunkiai įrūstinę?

Susekus, jog Dievą esame sunkiai irūstinę, turime gailėtis už nuodėmes ir pasiryžti pirma proga išpažinti atlikti, kad atgautumėm Dievo malonę.

* 367. Kaip galime sužadinti gailestį už nuodėmes?

Gailestį už nuodėmes galime sužadinti šitaip: „Mano Dieve, gailiuos visa širdimi už visas mano nuodėmes, o gailiuos ne tiek dėl to, kad nuodėmėmis praradau dangų, pragaro bausmę užsitraukiau, kiek dėl to, kad Tave, didžiausią Gėrybę, įžeidžiau. Neapkenčiu visų nuodėmių, tvirtai žadu nebenusidėti ir Tavo malonės padedamas, prideramai Tau tarnauti. O Dieve, tiktai pasigailėk manęs nusidėjėlio(ės) ir suteik man savo malonės!“

368. Kam turime atlikti savo pašaukimo pareigas?

Savo pašaukimo pareigas turime atlikti Dievo garbei, žmonių naudai.

369. Kuriam pašaukime galima lengviau pasiekti aukštesnis tobulybės laipsnis?

Aukštesnis tobulybės laipsnis galima lengviau pasiekti vienuolių pašaukime.

370. Kuriais Evangelijos patarimais vienuolių pašaukime siekiamas aukščiausias tobulybės laipsnis?

Vieniuolių pašaukime aukščiausias tobulybės laipsnis siekiamas trimis Evangelijos patarimais: 1) neturtu, 2) skaistumu, 3) paklusnumu.

„Jei nori būti tobulas, eik, parduok, ką turi, ir duok beturčiams ir turėsi turtą danguje; paskui ateik ir sek mane“ — sako Išganytojas“ (Mat. 19, 21). „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tegul kasdien neša savo kryžių ir teseka mane“ (Luk. 9, 23). „Kaip graži, nekalta, skaisti giminė: nes amžiais ji minima, nes Dievui ir žmonėms yra žinoma... Visuomet džiaugiasi apvainikuota nesutepto kariavimo garbės susilaukusi“ (Išm. 4, 1).

III. SAKRAMENTAI IR MALDA.

† 371. Ar galime tapti tobuli ir išganyti sielą vien savomis jėgomis?

Vien savomis jėgomis negalime tapti tobuli ir išganyti sielos be Dievo malonės.

Mes negalime gerai „manyti, lyg iš savęs, bet mūsų tinkamumas yra iš Dievo“ (Kor. II. 3, 5), sako Šv. Raštas. „Dievas yra tas, kurs daro jūmyse ir norėti ir vykinti, kaip jam patinka“ (Pil. 2, 13).

A. Dievo malonė.

† 372. Kas tai yra Dievo malonė?

Dievo malonė yra tai Viešpaties pagalba sielai išganyti.

„Aš visa galiu tame, kurs mane stiprina“, sako apaštalas šv. Povilas (Pil. 4, 13).

* 373. Keleriopu būdu gelbsti Dievas sielos išganyme?

Sielos išganyme gelbsti Dievas dvejopu būdu: sustiprinamąja ir pašvenčiamąja malone.

1. Sustiprinamoji malonė.

* 374. Ką daro mums sustiprinamoji malonė?

Sustiprinamoji malonė apšviečia mums protą, kad pažintumėm, kas gera, kas pikta, — sustiprina mums valią daryti gera, vengti pikta.

Sustiprinamoji malonė, kaip žaibas tamsioje naktėje, apšviečia mums kelią, kaip vėjas, mus stumia, kada einame pavėju ...

375. Ar sustiprinamųjų malonių Dievas duoda kiekvienam žmogui?

Dievas kiekvienam žmogui duoda tiek sustiprinamųjų malonių, kiek jų reikia išganymui.

Dievas „nori, kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą“, sako Šv. Raštas (1. Tim. 2, 4).

376. Kada Dievo malonės veda mus išganymo keliu?

Dievo malonės veda mus išganymo keliu, kada su jomis bendrai darbuojamės, joms neprieštaraujame.

„Dievo malone, esu tai, kas esu, ir Jo malonė nebuvo manyje bergždžia“, sako apaštalas šv. Povilas: „aš dirbau daugiau už juos visus; tačiau ne aš, bet su manim esanti Dievo malonė“ (1. Kor. 15, 10). Dievas sako: „Štai aš stoviu prie angos ir beldžiu (sustiprinamoji malonė); jei kas išgirs mano balsą ir atidarys man duris (neprieštaraus sustiprinamajai malonei, su ja darbuosis), aš pas jį įeisiu (pašvenčiamoji malonė) ir su juo vakarieniausiu“ (Apr. 3, 20).

2. Pašvenčiamoji malonė.

* 377. Ką daro mus pašvenčiamoji Dievo malonė?

Pašvenčiamoji Dievo malonė apvalo mus nuo nuodėmių, pašvenčia, padaro Viešpaties vaikus ir duoda teisės į dangų įeiti.

„Veizdėkite, sako Šv. Raštas, kokią meilę Tėvas mums suteikė, kad mes vadinamės Dievo vaikai ir esmė, Mylimiausiasieji, dabar mes esame Dievo vaikai“ (1. Jon. 3, 1). „Jei mes esame Dievo vaikai; tai ir tėvainiai; tėvainiai Dievo ir bendrą tėvainiai Kristaus“ (Rym. 8, 17).

378. Kada gauname pirmą kartą pašvenčiamąją malonę?

Pašvenčiamąją malonę gauname pirmą kartą krikšto sakramentu.

„Jūs esate apiplauti, esate pašventinti, esate nuteisinti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu ir mūsų Dievo Dvasia“, sako pakrikštytiems apaštalas šv. Povilas (I. Kor. 6, 11).

* 379 Kol būna mumyse pašvenčiamoji malonė? Pašvenčiamoji malonė būna mumyse tol, kol padarome didelę nuodėmę.

Kadangi pašvenčiamoji malonė daro mus Dievo vaikus, dangaus karalystės tėvainius, tad ji negali drauge būti su sunkia nuodėme, kuri mus atskiria nuo dangaus, daro mus piktosios dvasios vergus. „Kokia gali būti vienybė tarp šviesos ir tamsybių“?, klausia šv. Raštas (II. Kor. 6, 14). Naktis slopina dienos šviesą, grįžtanti aušra išblaško tamsybes.

* 380. Kaip atgauname paprastą pašvenčiamąją Dievo malonę.

Paprastą pašvenčiamąją Dievo malonę atgauname atgailos sakramentu ar bent tobulu gailesčiu.

381. Kaip galime padidinti savyje pašvenčiamąją malonę?

Pašvenčiamąją malonę galime padidinti savyje kiekvienu geru darbu.

382. Dėl ko svarbu visados turėti savyje pašvenčiamoji malonė?

Pašvenčiamoji malonė svarbu visados turėti savyje dėl to, kad be jos padarytieji geri darbai neturės užmokesnio danguje.

„Nei žemė be lietaus, nei lietus be žemės negali duoti vaisių, sako šv. Jonas Auksaburnis, taip pat negali nei žmogus be malonės, nei malonė be žmogaus padaryti pelningo dangui darbo“. Žmogus, daugelį gera daręs be pašvenčiamosios malonės, atsiradęs aname pasaulyje, bus tarytum atbudęs iš miego ir sapnavęs, kad turįs didelių turtų.

383. Ar geri darbai, padarytieji esant sunkioje nuodėmėje, lieka bo jokios vertės?

Geri darbai, padarytieji esant sunkioje nuodė-

mėje, turi tą vertę, kad padeda mums atgauti Dievo malonę.

„Savo nuodėmes atpirk išmaldomis, o savo neteisybes vargšų pasigailėjimu, rasi, (Dievas) atleis tavo nedorybes“, sako Šv. Raštas“ (Dan. 4, 21).

† 384. Kuo igyjame Dievo malonių?

Dievo malonių igyjame sakramentais ir malda.

B. Septyni Sakramentai.

† 385. Kas yra sakramentai?

Sakramentai yra regimi, Kristaus įstatytieji ženklai Dievo malonei igyti.

Regimi ženklai rodo neregimą sakramentų malonę; sakramentams teikti, be Kristaus įstatytų ženklų, Bažnyčia pridėjo nuo savęs kai kurias apeigas; jos dar aiškiau reiškia malonę, gaunamas sakramentais ir žadina priimančius į didesnę maldingumą.

† 386. Kiek yra sakramentų?

Sakramentų yra septyni: 1) krikštas, 2) sutvirtinimas, 3) Švenčiausiasis Sakramentas, 4) atgaila, 5) paskutinis patepimas, 6) kunigystė, 7) moterystė.

387. Kurie sakramentai tegalima vieną kartą imti?

Vieną kartą imti tegalima krikšto, sutvirtinimo ir kunigystės sakramentai.

Šitie sakramentai išpaudžia mūsų sielon neišdildomą žymę, kuri pasiliks amžinai. Esi pakrikštytas, sutvirtintas... pasiliksi visados toksai; kas paliko kunigu, yra „kunigas per amžius“ (Ps. 109).

* 388. Kaip turime imti šv. sakramentus?

Šventus sakramentus turime imti vertai, tam tinkamai prisirengę.

„Sakramentai, sako šv. Augustinas, tiems, kurie juos geram apverčia, palengvina išganymą; tiems gi, kurie juos piktai vartoja, prisideda prie pasmerkimo“.

389. Kaip yra vadinamas nevertas šv. sakramentų priėmimas?

Nevertas šv. sakramentų priėmimas yra vadinamas šventvagyste.

Sakramentai yra šventi; saugokis tos baisios nedorybės nevertai, šventvagiškai juos imti!

* 390. Su kokių prisirengimu turime imti sakramentus?

Sakramentus turime imti, turėdami pašvenčiamąjį Dievo meloną, tiktai krikštas ir atgaila galima imti sunkiose nuodėmėse.

1. Krikštas.

† 391. Kuris yra pirmas ir reikalingiausias sakramentas?

Pirmas ir reikalingiausias sakramentas yra krikštas.

392. Dėl ko krikštas yra pirmas sakramentas?

Krikštas yra pirmas sakramentas dėl to, kad be jo negalima imti nė vieno kito sakramento.

† 393. Dėl ko krikštas yra reikalingiausias sakramentas?

Krikštas yra reikalingiausias sakramentas dėl to, kad be jo niekas negali būti išganytas.

„Jei kas neatgims iš vandens ir Šventosios Dvasios, sako Išganytojas, tas negalės įeiti į Dievo karalystę“ (Jon. 3, 5).

394. Ar krikšto niekas negali atstoti?

Negalint priimti krikštą, gali atstoti karštas, sujungtas su Dievo meile, troškimas ir mirtis už Kristaus tikėjimą.

* 395. Kur eina be krikšto mirusiųjų kūdikių sielos?

Be krikšto mirusiųjų kūdikių sielos eina į pragarus, kur nieko nekenčia, bet Dievo nemato.

* 396. Kur eina tuojau po krikšto mirusiojo žmogaus siela?

Tuojau po krikšto mirusiojo žmogaus siela eina į dangų.

† 397. Kokią malonę gauname krikšto sakramentu?

Krikšto sakramentu gauname atleidimą gimtosios nuodėmės ir pašvenčiamąją malonę.

Jei yra krikštijamas paaugęs žmogus, jam — atleidžiamos ir visos kitos nuodėmės, kurias buvo padaręs prieš krikštą; taip pat atleidžiamos ir bausmės už visas nuodėmes.

* 398. Kas gali krikštyti?

Reikale gali krikštyti kiekvienas žmogus.

399. Kaip reikia krikštyti?

Krikštyti reikia šitaip: pilti vandens ant kūdikio galvos ir kartu sakyti: „N. (čia sakoma krikštijamo vardas) aš tave krikštiju vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios“.

* 400. Kam krikšte duodamas kurio nors Šventojo vardas?

Krikšte duodamas kurio nors Šventojo vardas, kad pakrikštytasis turėtų danguje užtarytoją ir gyvenimo pavyzdį.

401. Kam reikia krikšto tėvų?

Reikia krikšto tėvų, kad pakrikštytasis, netekęs gimdytojų, turėtų dvasios globėjus.

Krikstatėviai su krikšto vaikais sueina į dvasios giminystę, todėl negali sueiti į moterystę. Užaugusi krikšto duktė negali tekėti už savo krikšto tėvo; užaugęs krikšto sūnus — vesti krikšto motinos.

402. Kuri krikšto tėvų pareiga?

Krikšto tėvų pareiga — pasirūpinti, kad pakrikštytasis būtų katalikiškai auklėjamas.

403. Kokie patys turi būti krikšto tėvai?

Patys krikšto tėvai turi būti geri katalikai, nes kitokie neatliks savo pareigos.

2. Sutvirtinimas.

† 404. Kokią malonę gauname sutvirtinimo sakramentu?

Sutvirtinimo sakramentu gauname Šventosios Dvasios dovanų, kad tvirti tikėjimu ir dora, lengviau nugalėtume išganymo priešus.

405. Ar sutvirtinimas išganymui yra būtinai reikalingas?

Sutvirtinimas išganymui nėra būtinai reikalingas, bet labai naudingas.

Išganymo priešai yra šie: piktoji dvasia, nedori žmonės, blogi kūno geiduliai; jiems per visą gyvenimą turime priešintis. Šventosios Dvasios dovanos, kurios mus stiprina kovoje dėl išganymo, yra septynios: išmintis, supratimas, sumanumas, tvirtumas, mokslas, maldingumas, Dievo baimė.

* 406. Kaip reikia būti pasiruošusiam prie sutvirtinimo sakramento?

Pasiruošusiam prie sutvirtinimo sakramento reikia mokėti bent svarbiausios tikybos tiesos, būti be sunkios nuodėmės ir melstis Šv. Dvasiai.

† 407. Kas teikia sutvirtinimo sakramentą?

Sutvirtinimo sakramentą teikia vyskupas.

* 408. Kaip vyskupas teikia sutvirtinimo sakramentą?

Vyskupas teikia sutvirtinimo sakramentą šitaip: Ištiesęs rankas meldžia Šv. Dvasią, kad savo do-

vanomis sustiprintų einančius to sakramento, patepa šv. kryžmu kiekvieno kaktą, suduoda ranka į veidą, pagaliau visus laimina.

Prie sutvirtinimo sakramento reikia vienos podės, ar podžio, dėstis kokios lyties yra sutvirtinamasis; jie turi būti patys jau sutvirtinti ir, kada teikiamas sakramentas, dešinę savo ranką laikyti ant sutvirtinamojo peties, ženklui, jog bus jo globėjas, ir žiūrės, kad atliktų krikščioniškas pareigas.

409. Kam, teikiant sutvirtinimą, kryžmu daromas kryžius ant kaktos?

Teikiant sutvirtinimą, kryžmu daromas kryžius ant kaktos tam, kad sutvirtintasis nesigėdytų prie kryžiaus prikaltojo Kristaus tikybos, bet ją išpažintų.

Sutvirtintasis turi sakyti su apaštalu: „Aš nesigėdžiu Evangelijos; ji juk yra Dievo galybė išganymui kiekvieno tikinčiojo“ (Rym. 1, 16).

410. Kam vyskupas sutvirtintąjį užgauna į veidą?

Vyskupas sutvirtintąjį užgauna į veidą tam, kad jis dėl Kristaus tikybos turi, jei reikėtų, net paniekinimus ir mušimus kentėti.

„Palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, nes jų dangaus karalystė“ — sako Išganytojas (Mat. 5, 10).

3. Švenčiausias Sakramentas.

† 411. Kas yra Švenčiausias Sakramentas?

Švenčiausias Sakramentas yra mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kūnas ir kraujas duonos ir vyno pavidaluose.

† 412. Kaip Jėzus įstatė Švenč. Sakramentą?

Švenčiausiąjį Sakramentą Jėzus taip įstatė: Per paskutinę vakarienę paėmė duonos, ją laimino, laužė ir davė apaštalams, sakydamas: „Imkite ir val-

gykite, nes tai yra mano kūnas“; paskui paėmęs vyno taurę, ją laimino ir davė tardamas: „Gerkite iš jos visi, nes tai yra mano kraujas. Tai darykite man atminti“.

„Kristus pasakė apie duoną: tai yra mano kūnas! kas drįs tuo abejoti? Jis aiškiai sako: tai yra mano kraujas! kas drįs sakyti, kad tai ne tiesa? Kitados vandenį paverė vynu; tai mes tikime, o netikėtumėm tai, kad vyną paverčia savo krauju“, sako šv. Kirilas.

† 413. Kokią galią davė Kristus apaštalams žodžiais: „Tai darykite man atminti“?

Žodžiais: „Tai darykite man atminti“ — Kristus davė apaštalams galią duoną ir vyną paversti Jo kūnu ir krauju.

† 414. Kas paveldėjo po apaštalų tą galią paversti duoną ir vyną Kristaus kūnu ir krauju?

Tą galią paversti duoną ir vyną Kristaus kūnu ir krauju po apaštalų paveldėjo vyskupai ir kunigai.

† 415. Kada kunigai tą galią vartoja?

Tą galią kunigai vartoja per šv. Mišias, kada taria Kristaus žodžius: „Tai yra mano kūnas, tai yra mano kraujas“.

416. Kas pasidaro iš duonos ir vyno, kunigui tarus Kristaus žodžius: „Tai yra mano kūnas, tai yra mano kraujas“?

Kunigui tarus Kristaus žodžius: „Tai yra mano kūnas, tai yra mano kraujas“ — duona ir vynos pavirsta Kristaus kūnu ir krauju.

Jei vynmedis rasą ir drėgmę paverčia vynu, jei bitės įvairias dulkes perdirba į medų, jei žmogaus kūnas duoną ir gėrimą paverčia savo kūnu ir krauju, — tai dar labiau Kristus gali savo žodžių galybe paversti duoną ir vyną savo kūnu ir krauju.

417. Po tokio perkitimo, ar kas belieka iš duonos ir vyno?

Po tokio perkitimo iš duonos ir vyno bepalieka tik jų pavidalai.

418. Ką vadiname duonos ir vyno pavidalais?

Duonos ir vyno pavidalais vadiname spalvą, skonį, kvapą...

Šv. Ostija atrodo, kaip duona, bet — nebe duona; pašvęstas vynas atrodo, kaip vinas, bet — nebe vinas. Tai Kristaus kūnas ir kraujas.

419. Ar Viešpats Jėzus yra visas tiek duonos, tiek vyno pavidale?

Viešpats Jėzus yra visas tiek duonos, tiek vyno pavidale.

* 420. Ar Kristus yra visas kiekvienoje šventoje Ostijoje?

Kristus yra visas kiekvienoje šventoje Ostijoje, net mažiausioje jos dalelėje.

Tai tarytum saulė, beveik pusantro milijono kartų didesnė už mūsų žemę, šviesdama dangaus platybėje, atspindi ne tik jūros vandenyje, bet kiekviename klonelyje, net mažiausiame rasos lašelyje.

* 421. Ka turime daryti. žinodami, jog Kristus yra Švenčiausiąjame Sakramente?

Žinodami, jog Kristus yra Švenčiausiąjame Sakramente, turime Jį lankyti, garbinti.

* 422. Kaip turime garbinti Kristų Švenčiausiąjame Sakramente?

Garbinti Kristų Švenčiausiąjame Sakramente turime, klaupdami prieš uždegtą Švenčiausiąjį ant vieno kelio, prieš įstatytąjį — ant abiejų kelių.

† 423. Kuri maldelė dažniausiai vartojama garbinti Švenčiausiajam Sakramentui?

Švenčiausiajam Sakramentui garbinti dažniausiai vartojama ši maldelė: „Garbinkime Švenčiausiąjį Sakramentą, Jėzaus Kristaus, mūsų Viešpaties, tikrąjį kūną ir kraują dabar ir visados ir per amžius. Amen“.

424. Kam Kristus yra Švenčiausiajame Sakramente?

Kristus yra Švenčiausiajame Sakramente, kad už mus būtų nuolatinė auka ir kad būtų mūsų dvajos penos.

a) Š v. Mišios.

425. Kaip yra vadinamas Švenčiausiasis Sakramentas, kaip nuolatinė auka?

Švenčiausiasis Sakramentas, kaip nuolatinė auka, yra vadinamas šventomis Mišiomis.

„Žmogau, sako šv. Jonas Auksaburnis, matydamas kunigą, laikant šv. Mišias, nemanyk, kad jis daro tą šv. Mišių auką, bet tikėk, jog tai daro pats Kristus, esąs prie aukuro, tik tavo akimis neregimas“. Kunigas prie altoriaus užima Kristaus vietą; todėl ir nesuprantama žmonėms kalba šnekasi su Dievu.

* 426. Kas yra šventos Mišios?

Šventos Mišios yra Kristaus kančios ir mirties atminimas, bei kartojimas nekruvinu būdu.

Vyskupas šv. Vilimas sako: „Kada per šv. Mišias pagalvoju, jog ant aukuro Viešpats Jėzus aukoja save dangiškajam Tėvui, ne mažesnis mane suima skausmas, kaip kad, stovėdamas ant Kalvarijos kalno, žiūrėčiau į Jėzų, prikalta prie kryžiaus“.

* 427. Kada Kristus įstatė šventas Mišias?

Kristus įstatė šventas Mišias, kada per paskutinę vakarienę įsakė apaštalams: „Tai darykite man atminti“.

Katalikų Bažnyčioje nuo pat apaštalų laikų buvo laikomos šv. Mišios. Apaštalas šv. Povilas sako: „Mes turime altorių, nuo kurio neturi teisės valgyti tie, kurie tarnauja padangtei“ (Žyd. 13, 10). Vyskupas šv. Ireniejus rašo: „Kristus išmokė naujos aukos, kurią šv. Bažnyčia gavo iš apaštalų ir daro Dievui visame pasaulyje“.

* 428. Kam — aukojamos šv. Mišios?

Šventos Mišios aukojamos vienam tik Dievui.

429. Keleriopu tikslu — laikomos šv. Mišios?

Šventos Mišios — laikomos ketveriopu tikslu: Dievui garbinti, dėkoti jam už gautas malones, Jį melsti naujų malonių, maldyti už nuodėmes.

* 430. Kas šv. Mišiomis naudojasi?

Šventomis Mišiomis naudojasi visi katalikai, taip gyvieji, taip mirusieji.

„Kada kunigas laiko Mišias, garbina Dievą, linksmina dangaus angelus, stato Bažnyčią, gyviems padeda, mirusiems atilsį teikia ir pats tampa viso gero dalininkas“ — sako Tomas Kempietis.

† 431. Kurios — svarbiausios Mišių dalys?

Svarbiausios Mišių dalys: aukojimas, šventimas ir komunija.

† 432. Kas daroma aukojant?

Aukojant yra teikiamos Dievui duonos ir vyno dovanos, kad jas pašvęstas priimtų savo garbei, žmonių išganymui.

† 433. Kas daroma švenčiant?

Švenčiant duona ir vynas yra paverčiami Kristaus kūnu ir krauju.

† 434. Kas daroma komunija?

Komunija yra priimami Kristaus kūnas ir kraujas, kaip dvasios penas.

b) Š v. K o m u n i j a.

435. Kada Švenčiausiasis Sakramentas esti mūsų sielos penas?

Švenčiausiasis Sakramentas esti mūsų sielos penas, kada jį priimame šventoje komunijoje.

* 436. Kas įsakė imti Švč. Sakramentą?

Imti Švenčiausiąjį Sakramentą įsakė Kristus šiais žodžiais: „Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas... Gerkite, nes tai yra mano kraujas“ (Mat. 20, 26).

Per Mišias kunigas atskirai švenčia duoną ir vyną tikriau išreikšti Kristaus mirčiai ant kryžiaus, kame Išganytojo kraujas iki paskutinio lašo išteko iš kūno. Bet „Kristus atsikėlęs iš numirusių, daugiau nebemiršta“ (Rym. 6, 9). Jo kraujas negali būti atskirtas nuo gyvo Jo kūno: kame tad yra kūnas, ten yra ir kraujas. Katalikų Bažnyčia šv. Komuniją dalija žmonėms tik duonos pavidalu; duodant Švenč. Sakramentą vyno pavidalu, labai lengva išlieti; kitiems būtų labai nesmagu gerti iš tos pačios taurės; kai kas visai vyno negali ragauti...

* 437. Kaip dažnai reikia būtinai imti šv. komuniją?

Šventoji komunija būtinai reikia imti bent kartą metuose apie Velykas ir mirties pavojuje.

* 438. Kaip dažnai galima imti Švč. Sakramentą?

Švenč. Sakramentas galima ir geistina imti kuo dažniausiai, kad ir kasdien.

„Imk kasdien tą valgį, kurs kasdien stiprina, sako šv. Ambrozijus, bet gyvenk taip, kad būtum vertas kasdien priimti“.

439. Kurių malonių mums teikia šv. komunija?

Šventoji komunija daugina pašvenčiamąją malonę, silpnina piktus geidulius, naikina mažas nuodėmes, saugo nuo sunkių.

„Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate apkrauti, ir aš jus atgaivinsiu“ — sako Išganytojas (Mat. 11, 28). Kas yra šiaip jau penas žmogaus kūnui, tai sielai — šv. Komunija; kaip maistas palaiko kūno gyvybę, sveikatą, taip ir siela savo stiprybei palaikyti reikalinga maisto, kurs yra šv. komunija. „Mano kūnas, sako Kristus, tikrai yra valgis ir mano kraujas tikrai yra gėrimas; kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje ir aš jame... Kas šitą duoną valgo, bus gyvas per amžius“ (Jon. 6, 56-59).

440. Ar kiekvienas, kuris ima komuniją, gauna tų malonių?

Tų malonių gauna tik tas, kurs vertai ima šventąją komuniją.

* 441. Kokią nuodėmę daro, kas nevertai ima šv. komuniją?

Kas nevertai ima šventąją komuniją, tas daro baisiausią šventvagystę.

„Kas nors valgo tą duoną... nevertai, tas kaltas bus Viešpaties kūnu ir krauju — sako apaštalas šv. Povilas (I. Kor. 11, 27).

442. Koks reikalingas pasirengimas prie verto šv. komunijos priėmimo?

Prie verto šventosios komunijos priėmimo reikalingas sielos ir kūno pasirengimas.

„Teištiria žmogus pats save ir taip tevalgo tos duonos, išpėja apaštalas šv. Povilas, nes kas valgo... nevertai, valgo... sau teismą“ (I. Kor. 11, 28).

† 443. Koksai turi būti kūno pasirengimas?

Kūno pasirengimas turi būti toks: nuo vidurnakčio nieko nevalgyti, nė gerti.

444. Kas gali imti Švč. Sakramentą pavalgęs, ar atsigėręs?

Pavalgęs ar atsigėręs tegali imti Švenčiausiąjį Sakramentą tiktai kas sunkiai serga.

† 445. Koksai turi būti sielos pasirengimas?

Sielos pasirengimas turi būti toks: išpažintis atlikti, ar bent būti laisvam nuo didelės nuodėmės.

Mažos nuodėmės nedaro šv. Komunijos nevertos; bet patariama turėti kuo gryniausią sąžinę; bent sužadinti gailestį net už mažiausias nuodėmes.

† 446. Kurios maldos patiriamos skaityti prieš priimant Švenč. Sakramentą?

Prieš priimant Švenč. Sakramentą patiriamos skaityti „maldos prieš komuniją“.

† 447. Kas reikia kalbėti prieš pat priimant Švenčiausiąjį Sakramentą?

Prieš pat priimant Švenčiausiąjį Sakramentą, mušantis į krūtinę, reikia kalbėti tris kartus „Viešpatie, nesmi vertas, kad įeitum į mano širdį; bet tark tiktai žodį, ir bus išganyta mano siela“.

† 448. Kas patariama daryti, priėmus Švenč. Sakramentą?

Priėmus Švenčiausiąjį Sakramentą, patariama ketvirtį valandos pasimelsti, skaityti „maldos po komunikacijos“.

„Klausykite visi, sako šv. Jonas Auksaburnis, gal pasirodys tai per skaudu; bet, žiūrint į daugumos apsilėidimą, turiu sakyti: Judas, pavalgęs paskutinę vakarienę, nepasiliko su kitais apaštalais, bet patsai vienas atsikėlė ir išėjo; jo pavyzdį seka visi tie, kurie išeina be padėkos“.

449. Kaip reikia praleisti šv. komunikacijos dieną?

Šventos komunikacijos dieną reikia praleisti dievotai.

„Kas po šv. Komunijos nevaldo savo liežuvio, sako šv. Gertrūda. drįsta šnekėti tuščias, melagingas, šlovę plėšiančias,

paleistuvingas kalbas, tas taip apsieina su savo Viešpačiu Dievu, kaip kad akmenį blokštų į savo svetį, kurs atėjo į jo namus“.

4. Atgaila.

— 450. Kuria malone gauname atgailos sakramentu?

Atgailos sakramentu gauname atleidimą nuodėmių, padarytų po krikšto.

Jei išpažįstame sunkias nuodėmes, atgaila atleidžia mus nuo amžinos bausmės, gražina pašvenčiamąją malonę, visuomet atleidžia laikinosios bausmės dalį ir teikia sustiprinamų malonių.

† 451. Kaip Kristus įstatė atgailos sakramentą?

Atgailos sakramentą Kristus taip įstatė: Iš mirties atsikėlęs ir apsireiškęs apaštalams, kvėpė į juos ir tarė: „Imkite Šventąją Dvasią; kuriems nuodėmes atleisite, bus — atleistos, kurioms suturėsite, — bus suturėtos“ (Jon. 20, 22, 23).

Apaštalams suteiktoji galia nuodėmes atleisti su jų mirtimi neišnyko. Kristus žinojo, kad ji bus reikalinga iki pasaulio pabaigos; todėl apaštalams leido suteiktą jiems valdžią perkelti ant kitų, ant savo įpėdinių.

† 452. Kas po apaštalų paveldėjo galią nuodėmes atleisti?

Galią nuodėmes atleisti po apaštalų paveldėjo vyskupai ir kunigai.

Apaštalai rinko sau įpėdinius ir suteikdavo jiems tą pačią galią, kurią patys iš Kristaus buvo gavę, ir leido jiems suteikti ją savo įpėdiniams, vyskupams ir jų padėjėjams — kunigams. Taip nuo pat apaštalų iki mūsų laikų vyskupai, kaip apaštalų įpėdiniai, galią nuodėmėms atleisti teikia kunigams. Švenčiamam kunigui vyskupas sako: „Imk Šventąją Dvasią; kuriems nuodėmes atleisi, bus — atleistos, kuriems suturėsi, bus — suturėtos“.

453. Kam atgailos sakramentas būtinai reikalingas?

Atgailos sakramentas būtinai reikalingas tam, kas po krikšto sunkiai nusidėjo.

„Jei nedarysite atgailos, visi pražūsite“, sako Išganytojas (Luk. 13,5). „Jei išpažįstame savo nuodėmes, jis yra ištikimas ir teisingas, kad mums atleistų mūsų nuodėmes ir apvalytų mus nuo kiekvienos neteisybės“ (1. Jon. 1,9).

† 454. Ką turime daryti, kad tikrai priimtume atgailos sakramentą?

Kad tikrai priimtume atgailos sakramentą, turime: a) atsiminti savo nuodėmes, b) už jas gailėtis, c) tvirtai pasižadėti nebenusidėti, d) nuodėmes išpažinti, e) už jas atsilyginti.

† 455. Kas pirmiausia reikia daryti, rengiantis išpažinties?

Rengiantis išpažinties, pirmiausia reikia melstis: „Ateik, Šventoji Dvasia, apšviesk mano protą, kad pažinčiau savo nuodėmes; pajudink mano širdį, kad už jas tikrai gailėčiaus, jas išpažinčiau ir tikrai pasitaisyčiau“.

„Kada įeina saulė į trobą, sako šv. Bonaventūra, tuojau pamatome tūkstančius dulkių, kurios buvo pirma neregimos, taip pastebi siela mažiausius savo netobulumus, kai tik apšviečia ją Šv. Dvasia“.

a) Nuodėmių atsiminimas.

456. Kas yra nuodėmių atsiminimas?

Nuodėmių atsiminimas yra tai suskaitymas nuodėmių, padarytų per tą laiką, iš kurio norime išpažinti atlikti.

„Tu pats, žmogau, rūščiai teisk save, kad tau Dievo teismas būtų nuolaidesnis, sako šv. Augustinas; peržiūrėk sąžinę

ne paviršutiniai, bet pasiek pačią gilumą ir viską rūpestingai peržiūrėk“.

† 457. Ko reikia nuodėmėms atsiminti?

Nuodėmėms atsiminti reikia peržiūrėti Dievo ir Bažnyčios įsakymai ir žiūrėti, ar jų kurio nesulaužėme.

† 458. Kaip galima palengvinti sau nuodėmių atsiminimą?

Nuodėmių atsiminimas galima sau palengvinti skaitant iš maldaknygės „sąžinės kvotimą“.

† 459. Ar gana tik atskiros nuodėmės atsiminti?

Negana tik atskiros nuodėmės atsiminti, bet reikia dar suskaityti, kiek sykių kurią didelę nuodėmę padarėme.

* 460. Kas daryti, negalint atsiminti, kiek sykių kuri nuodėmė buvo padaryta?

Negalint atsiminti, kiek sykių kuri nuodėmė buvo padaryta, reikia suskaityti maž daug, kaip dažnai tas atsitiko dienoje, savaitėje, mėnesyje.

* 461. Be nuodėmių skaičiaus, ką dar turime atsiminti?

Be nuodėmių skaičiaus dar turime atsiminti aplinkybes, kurios nuodėmei duoda kitą vardą, ar bent jos kaltybę žymiai padidina.

Paimti svetimas daiktas yra vagystė; pavogti daiktas, Dievo garbei pašvęstas, yra šventvagystė. Pavogti kam 100 litų, yra daug didesnė nuodėmė, negu — 100 centų; grobštelėjus iš pavargėlio paskutinį jo penklitį, būtų sunkesnė nuodėmė, negu tiek pat paėmus iš turtingo.

b) Gailestis už nuodėmes.

† 462. Kas reikia daryti, atsiminus nuodėmes? Atsiminus nuodėmes, reikia už jas gailėtis.

463. Ką reiškia gailėtis už nuodėmes?

Gailėtis už nuodėmes reiškia sielotis (sielvar-tauti), kad esame nusidėję ir biaurėtis nuodėmėmis.

„Nuodėmė, kuri tau patinka, sako šv. Grigalius, nors ją išpažintum, yra neatleidžiama“.

† 464. Kada turime tikrą gailestį už nuodėmes?

Tikrą gailestį už nuodėmes turime tada, kada sielojamės, jomis Dievą įrūstinę, ar Jo bausmę užsi-traukę.

* 465. Keleriopas yra tikrasis gailestis už nuo-dėmes?

Tikrasis gailestis už nuodėmes yra dvejopas: to-bulas ir netobulas.

* 466. Kada turime tobulą gailestį už nuodė-mes?

Tobulą gailestį už nuodėmes turime tada, kada sielojamės iš meilės, jomis Dievą, geriausiajį savo Tėvą ir tobuliausiąją Gėrybę, įrūstinę.

* 467. Kada netobulai gailimės už nuodėmes?

Netobulai gailimės už nuodėmes, kada sieloja-mės iš baimės, per jas dangų praradę ir užsitraukę pragaro bausmę.

* 468. Ar netobulo gailėsčio užtenka?

Netobulo gailėsčio užtenka nuodėmėms atleisti tiktai per išpažintį.

469. Kada reikia būtinai sužadinti tobulas gai-lestis?

Tobulas gailestis reikia būtinai sužadinti mirties pavojuje, nebegalint išpažinti sunkių nuodėmių.

Tobulas gailestis, sujungtas su noru išpažintį atlikti, turi galią tuoju atleisti visas nuodėmes, jei nebegalime jų išpažinti. Kad nepersiskirtum su šiuo pasauliu sunkioje nuodėmėje be atgailos, reikia dažnai savyje žadinti tobulą gailestį, labiausiai, pakliuvus į sunkią nuodėmę, gyvybės pavojuje, einant gultų, nes, kaip sako priežodis: „Miegas — mirties brolis“.

† 470. Kaip sužadinas tobulas gailestis už nuodėmes?

Tobulas gailestis už nuodėmes sužadinas, kad ir šiais giesmės žodžiais: „Nors ir nebūtų bausmės už kaltybes, vienok raudočiau dėl Tavo gerybės; nes Tu meilingas, nestumi nė vieno, maloniai žmogų priglaudi kiekvieną. Dėl to už kaltes aš ašaras lieju, kad Tau, o geras Dieve, nusidėjau“...

* 471. Už kurias nuodėmes turime gailėtis?

Gailėtis turime už visas nuodėmes, kurias esame padarę, ypač sunkiasias.

c) Pasižadėjimas nebenusidėti.

472. Ar užtenka vien gailesčio už nuodėmes?

Vien gailesčio už nuodėmes neužtenka, reikalingas dar pasižadėjimas nebenusidėti.

„Kas mušas į krūtinę, o nepataiso gyvenimo, tas tikslai giliau įvaro nuodėmes į savo sielą, sako šv. Augustinas: nepadės vaitojimai, jei nesiliausi nuodėmių daręs, nieko negelbės maldavimai dovanoti nuodėmes, jei grįšime į tas pačias nedorybes“.

† 473. Kas yra pasižadėjimas nebenusidėti?

Pasižadėjimas nebenusidėti yra tvirtas noras pasitaisyti, saugotis nuodėmių.

„Kas šiandien daro nuodėmę, kurios vakar buvo išsižadėjęs, tas niekina Dievo teisingumą ir gailestingumą“, sako vienas Šventasis.

† 474. Kaip sužadinas pasižadėjimas nebenusidėti?

Pasižadėjimas nebenusidėti sužadinas nors ir šitais giesmės žodžiais: „Nuoširdžiai trokštu nebenusidėti, Tau vis tarnauti ir Tave mylėti. Padėk, o Dieve, man susigraudinti, gailiai pravirkti, kaltes

išpažinti; paskui nuo kalčių sergėk širdį mano, kad būčiau danguj, kur Šventi gyvena“...

* 475. Ar gana pasižadėti saugotis tik nuodėmių?

Negana pasižadėti saugotis tik nuodėmių, bet reikia dar vengti progų, vedančių į nuodėmes.

„Kas myli pavojų, sako Šv. Raštas, jame pražus“ (Sir. 3, 27). „Tik tas, pasak šv. Izidoriaus, tikrai nedorybių išsižada, kurs išsižada visokių piktų progų“.

* 476. Kas yra progos nusidėti?

Progos nusidėti yra pikti žmonės, nedoros vietos, blogi raštai, žodžiu: visa, kas į nuodėmę gali pastūmėti.

477. Kas reikia daryti, tvirtai pasižadėjus nebe-nusidėti?

Tvirtai pasižadėjus nebe-nusidėti, reikia nuodėmės išpažinti.

d) Išpažintis.

478. Kas yra išpažintis?

Išpažintis yra tai pasakymas kunigui nuodėmių išrišimui gauti.

Kristus yra pasakęs: „Kuriems nuodėmės atleisite, bus — atleistos; kuriems suturėsite, bus — suturėtos“. Kad kunigai žinotų, kada kam atleisti nuodėmės, kada suturėti, kaltininkas turi pasisakyti, ką padaręs. Tai buvo daroma nuo pat apaštalių laikų. Pas apaštalą šv. Povilą „daug tikinčiųjų ateidavo išpažindami ir apreikšdami savo darbus“ (Ap. D. 13, 18).

† 479. Kurios nuodėmės reikia būtinai išpažinti?

Reikia būtinai išpažinti visos didelės nuodėmės.

† 480. Kaip turime išpažinti, jei tą pačią nudėmę ne sykį esame padarę?

Jei tą pačią nuodėmę ne sykį esame padarę, turime išpažinti, kiek kartų ją pakartojome.

† 481. Kaip turime nurodyti nuodėmių skaičių, jei gerai neatsimename?

Jei gerai neatsimename nuodėmių skaičiaus, turime šitaip nurodyti: padariau tą nuodėmę (kasdien, kas savaitę, kas mėnuo) maždaug (tiek) sykių.

† 482. Kaip reikia išpažintis pradėti?

Išpažintis pradėti reikia taip: „Garbė Jėzui Kristui!“ Einu pirmą kartą išpažinties; Dievui nusidėjau šiomis nuodėmėmis... (ir pasisakyti visas paeiliui).

* 483. Ką turi sakyti, kas nebepirmą sykį eina išpažinties?

Kas nebe pirmą sykį eina išpažinties, turi pasakyti: Paskutinį kartą buvau išpažinties (tada tai), Švenčiausiąją priėmiau, atgailą atlikau, Dievui vėl nusidėjau (šiomis nuodėmėmis)...

* 484. Kaip turime nuodėmes sakyti?

Nuodėmes turime sakyti vienas paskui kitas, nelaukdami, kad kunigas klausinėtų.

† 485. Kas daryti, nuodėmes išpažinus?

Nuodėmes išpažinus, reikia sakyti: Daugiau nebeatmenu, gailiuos už nuodėmes, žadu nebe nusidėti, meldžiu išrišimo.

486. Kas yra išrišimas?

Išrišimas yra tai žodžiai, kuriais kunigas Dievo vardu atleidžia mums nuodėmes.

† 487. Kas daryti, kada kunigas duoda išrišimą?

Kada kunigas duoda išrišimą, reikia muštis į krūtinę ir sakyti: „Dieve, pasigailėk manęs nusidėjėlio(ės)“.

* 488. Kas daryti nuodėmių klausytojui pabeldus?

Nuodėmių klausytojui pabeldus, reikia trauktis šalin ir Dievui dėkoti už gautas malones.

† 489. Kas daryti, pamiršus kokią didelę nuodėmę?

Pamiršus kokią didelę nuodėmę, reikia ji pasakyti per ateinančią išpažintį taip: Paskutinį kartą buvau išpažinties (tada, tai), Švenčiausiąjį priėmiau, atgailą atlikau, pamiršau šitą nuodėmę: ją pasakius, išpažinti kitos nuodėmės, padarytos po paskutinės išpažinties.

490. Ar gera išpažintis to, kas dėl neprisirengimo neišpažino sunkios nuodėmės?

Kas dėl neprisirengimo neišpažino sunkios nuodėmės, to išpažintis negera.

† 491. Kokia išpažintis to, kas slepia tyčiomis didelę nuodėmę?

Kas slepia tyčiomis didelę nuodėmę, to išpažintis — šventvagiška.

* 492. Ar atleidžiamos nuodėmės tam, kas atlieka išpažintį šventvagiškai?

Kas išpažintį atlieka šventvagiškai, tam ne tik neatleidžiama nė viena nuodėmė, bet dar prisideda nauja šventvagystės nuodėmė.

493. Dėl ko neturime bijoti kunigui nuodėmių išpažinti?

Neturime bijoti kunigui nuodėmių išpažinti dėl to, kad jis negali niekam sakyti to, ką yra girdėjęs per išpažintį.

„Atidaryk be baimės savo dvasios tėvui visa, ką turi slapčiausia, sako Grigalius Nazianzietis; leisk jam pažinti savo širdies gilumą, kaip kad gydytojui parodytum slapčiausias savo žaizdas“. Geriau kartą išpažinti, negu nuolat būti neramiam ir save žudyti.

† 494. Kas daryti, atlikus šventvagišką išpažintį?

Atlikus šventvagišką išpažintį, reikia, vėl einant išpažinties, pasakyti, kokios nuodėmės buvo paslėp-

tos, ir išpažinti visas kitas nuodėmes nuo paskutinės geros išpažinties.

* 495. Kaip visų, ar daugelio išpažinčių atnaujinimas yra vadinamas?

Visų, ar daugelio išpažinčių atnaujinimas yra vadinamas viso gyvenimo išpažintimi.

* 496. Kada viso gyvenimo išpažintis būtinai reikalinga?

Viso gyvenimo išpažintis būtinai reikalinga tada, kada atskiros išpažinties buvo negeros: ar tai buvo slėptos nuodėmės, ar išpažintos be gailėsčio, be noro pasitaisyti...

497. Kada viso gyvenimo išpažintis yra naudinga?

Viso gyvenimo išpažintis yra naudinga: prieš pirmąją šv. komuniją, kilus abejojimui dėl praeitų išpažinčių gerumo, skiriantis sau kitą luomą, sunkioje ligoje...

e) Atsilyginimas už nuodėmes.

* 498. Ką turime daryti po kiekvienos išpažinties?

Po kiekvienos išpažinties turime atsilyginti už nuodėmes Dievui ir žmonėms.

Dievas amžiną pragaro bausmę per išpažintį dovanoja, bet neatleidžia laikinos bausmės, kurią turime atlikti ar šiame gyvenime ar po mirties skaistykloje.

499. Kas tai yra atsilyginimas už nuodėmes?

Atsilyginimas už nuodėmes yra tai kunigo per išpažintį užduotos atgailos atlikimas.

500. Ar gera išpažintis, jei kas užduotos atgailos neatliko?

Jei kas užduotos atgailos neatliko, bet prieš išrišimą ketino ją atlikti, to išpažintis gera, tik, neatlikdamas atgailos, daro nuodėmę.

† 501. Kam nuodėmių klausytojas uždeda nusidėjėliui pareigą atsilyginti už nuodėmes?

Nuodėmių klausytojas, uždeda pareigą atlyginti už nuodėmes tam, kad nusidėjėlis atliktų bent dalį laikinos bausmės ir kad bent baudžiamas nebenuosidėtų.

„Gėdėkite ir raudokite; jūsų juokas tepavirsta verksmu ir džiaugsmas nuliūdimu. Nusizeminkite Viešpaties akivaizdoje, ir jis išaukštins jus“, sako Šv. Raštas (Jok. 4, 9).

† 502. Kaip turime atsilyginti už nuodėmes?

Už nuodėmes turime atsilyginti taip, kaip kunigai įsako.

Atlikę užduotą atgailą, užsidėkite patys sau kokias nors atgailas; gyvenimo sunkenybes kantriai kęskime; taip atsilyginsime Dievo teisybei šiame gyvenime.

* 503. Kas laukia mūsų būsimame gyvenime, jei neatliksime visos laikinosios bausmės ant žemės?

Jei neatliksime visos laikinosios bausmės ant žemės, laukia mūsų sunkesnės kančios skaistykloje.

* 504. Kaip gali būti atleista laikina bausmė?

Laikina bausmė gali būti atleista atlaisais.

* 505. Ką vadiname atlaisais?

Atlaisais vadiname visos laikinos bausmės ar jos dalies atleidimą.

506. Kas teikia mums atlaisus?

Atlaisus teikia mums šv. Tėvas, Popiežius.

Kristus yra pasakęs pirmajam popiežiui: „Tau aš duosiu dangaus karalystės raktus... ką tu atriši žemėje, bus atrišta ir danguje“ (Mat. 16, 19).

* 507. Keleriopi yra atlaisai?

Atlaisai yra dvejopi: pilnieji ir daliniai.

Beveik visi atlaidai galima pavesti vėlėms, kenčiančioms skaistykloje.

* 508. Kurie atlaidai vadinami pilnaisiais?

Pilnaisiais vadinami tie atlaidai, kuriais atleidžiama visa laikina bausmė.

* 509. Kurie atlaidai yra daliniai?

Daliniai atlaidai yra tie, kuriais atleidžiama didesnė ar mažesnė laikinosios bausmės dalis.

510. Ką reiškia šimto dienų atlaidai?

Šimto dienų atlaidai reiškia, kad tiek bausmės atleidžiama, kiek būtų atleista, jei per šimtą dienų melstumėmės, pasninkautumėm, darytumėm atgailą.

511. Ką turime daryti atloidams gauti?

Atloidams gauti turime būti be sunkios nuodėmės ir atlikti sąlygas, kurias atskiriems atloidams Bažnyčia yra pastačiusi.

5. Paskutinis patepimas.

† 512. Kam Kristus įstatė paskutinio patepimo sakramentą?

Paskutinio patepimo sakramentą Kristus įstatė ligoniams — jų sielai ir kūnui pastiprinti.

„Serga kas tarp jūsų? tepavadinie bažnyčios kunigus ir jie tegul meldžiasi ant jo, patepdami aliejumi Viešpaties vardan. Tikėjimo malda išgelbės ligonį ir Viešpats pakels jį; o jei yra nuodėmėse, bus jam atleistos“, sako Šv. Raštas (Jok. 5, 14).

* 513. Kurių malonių teikia paskutinis patepimas ligonio sielai?

Paskutinis patepimas ligonio sielai daugina pašvenčiamąją malonę ir atleidžia nuodėmes, kurių ligonis išpažinti nebegali.

* 514. Kurių malonių teikia paskutinis patepimas ligonio kūnui?

Paskutinis patepimas ligonio kūnui lengvina skausmus ir kartais gražina sveikatą, jei tai naudinga sielai.

† 515. Kas gali ir turi imti paskutinį patepimą?

Paskutinį patepimą gali ir turi imti kiekvienas sunkiai sergąs katalikas.

516. Kiek sykių galima imti paskutinis patepimas?

Paskutinis patepimas galima imti vieną kartą kiekvienoje pavoingoje ligoje, net toje pačioje ligoje daugiau sykių, jei sveikatai pagerėjus gresia naujas pavojus.

* 517. Kas reikia daryti prieš priimant paskutinį patepimą?

Prieš priimant paskutinį patepimą, reikia išpažinti nuodėmes, nebegalint išpažinties atlikti, reikia bent gailėtis už nuodėmes.

* 518. Kaip yra teikiamas paskutinis patepimas?

Paskutinis patepimas yra teikiamas, patepant šv. aliejum akis, ausis, nosį, lūpas, rankas ir kojas.

519. Dėl ko tos kūno dalys tepamos?

Tos kūno dalys tepamos dėl to, kad jomis dažniausiai nusidedame.

Kunigas, tepdamas ligonį, meldžiasi: „Šiuo šventu patepimu ir geriausiu savo gailestingumu teatleidžia tau Viešpats kuo tik esi nusidėjęs regėjimu, girdėjimu, uostymu, ragavimu, lytėjimu, eisena“.

520. Kas reikia parengti ligonio kambaryje, laukiant kunigo su šv. Sakramentais?

Laukiant kunigo su šv. Sakramentais, ligonio kambaryje reikia parengti stalias, uždengtas švaria staltiese, ant jo pastatyti kryžius su dviem pašvęstom žvakėm iš šalių, švęstas vanduo, vandens stiklinė, šaukštas, lėkštė su keliais vatos kamuolėliais ir duonos kąsnelis.

6. Kunigystė.

† 521. Kokią malonę gauna žmogus kunigystės sakramentu?

Kunigystės sakramentu gauna žmogus malonę gerai kunigo pareigoms eiti.

† 522. Kokios yra svarbiausios kunigo pareigos?

Svarbiausios kunigo pareigos yra šios: laikyti šv. Mišias, teikti žmonėms šv. sakramentus ir mokyti žmones šv. tikybos.

* 523. Kas gali švesti kunigais?

Kunigais gali švesti vyskupas.

Apaštalas šv. Povilas rašo Titui, Kretos salos vyskupui „Tuo tikslu aš palikau tave Kretoje, kad... įstatytumei miestuose kunigus, kaip aš tau kad esu įsakęs“ (Tit. 1, 5).

* 524. Kas gali švestis kunigu?

Kunigu gali švestis klierikas, pašauktas kunigystėn. Jis turi būti pakankamo mokslo, tvirtos dorys ir tikrai norįs Dievui ir žmonėms tarnauti.

525. Kurie yra kunigystės laipsniai?

Kunigystės laipsniai yra keturi žemesnieji, o keturi aukštesnieji.

„Rankų niekam veikiai neuždėk“ — įsakė apaštalas šv. Povilas vyskupui Timotiejui (1. Tim. 5, 22); todėl Bažnyčia veda kunigystėn laipsniais; iš pradžių vyskupas įvelka klieriką kamžon ir prakerpa jam ant galvos vainikėlį (tonsūrą); tuo būdu jį priskiria prie dvasinio luomo; toliau teikia mažesnius šventinimus, skirdamas jam įvairias pareigas Bažnyčioje ir prie altoriaus, kunigui mišias laikant.

* 526. Ar klierikas, priėmęs žemesnius šventinimus, gali dar mesti dvasinį luomą?

Klierikas, priėmęs žemesnius šventinimus, jei nejaustų pašaukimo kunigystėn, gali dar mesti dvasinį luomą.

527. Kurie yra aukštesnieji kunigystės laipsniai? Aukštesnieji kunigystės laipsniai: subdiakonas, diakonas, kunigas, vyskupas.

Subdiakonas nebegali mesti dvasinio luomo, nebegali pačios vesti, turi kalbėti kunigų poterius (breviorių). Diakonas nešioja stulą, per petį kryžmais permestą, ir kai kame pavaduoja kunigą: krikštija, dalija šv. komuniją, laiko mišparus, aušrinę... bet nelaiko mišių ir neklauso išpažinčių...

* 528. Kas pridera kunigui iš žmonių pusės?

Iš žmonių pusės pridera kunigui pagarba, paklusnumas tikybos dalykuose ir tinkamas išlaikymas.

„Bijok Viešpaties, Jo kunigus gerbk“, sako Šv. Raštas (Sir. 7, 31). „Kas jūsų klauso, tas manęs klauso; kas jus niekina, mane niekina“, sako Kristus (Luk. 10, 16).

7. Moterystė.

† 529. Kurių malonių gauna jaunavedžiai moterystės sakramentu?

Moterystės sakramentu jaunavedžiai gauna malonių gyventi santaikoje ir gerai vaikams auklėti.

530. Kas įstatė moterystę?

Moterystę, kaip vyro ir moters sąjungą, įstatė pats Dievas rojuje, o Kristus ją pakėlė sakramentu.

531. Kas reikia daryti prieš jungtuves?

Prieš jungtuves reikia išpažintis atlikti.

„Melskimės Dievui... nes mes Šventųjų vaikai, sako Šv. Raštas, o negalime tarp savęs jungtis, kaip pagonai“ (Tob. 8, 5).

* 532. Kam prieš jungtuves skelbiami užsakai?

Prieš jungtuves skelbiami užsakai moterystės kliūtims susekti.

Kliūčių yra dvejopų: vienos — draudžiančios moterystę, kaip antai: susižadėjimas su viena, jeigu kas vestų kitą, kitas

tikėjimas, apžadai gyventi mergystėje. Labai nusidėtų, kas su tomis kliūtimis tekėtų ar vestų, bet moterystė būtų tikra. Kitos kliūtys — naikinančios moterystę: vienuolių apžadai, prievarta, giminystė, gentystė. Kas, turėdamas tokią kliūtį, drįstų eiti moterystėn, ne tik sunkiai nusidėtų, bet ir jungtuvės būtų netikros, moterystės sakramento nebūtų.

533. Kurios dažniausios moterystės kliūtys?

Dažniausios moterystės kliūtys — giminystė lig trečios ir gentystė ligi antros kartos.

Giminės yra tie, kurie eina iš tos pačios šaknies, pirmoje kartoje broliai ir seserys, antroje — brolių ir seserų vaikai ir trečioje — brolių ar seserų anūakai. Gentys ypač pirmoje kartoje vyrui pačios seserys, pačiai vyro broliai, antroje — vyrui pačios seserų dukterys, pačiai vyro brolių sūnūs. Bažnyčia, svarbiam reikalui atsitikus, duoda dispensą nuo trečios ir antros giminystės kartos ir nuo gentystės, bet šitas reikalas reikia vyskupui teisingai išaiškinti.

† 534. Dėl ko Bažnyčia kliudo moterystę tarp ne to paties tikėjimo žmonių?

Bažnyčia kliudo moterystę tarp ne to paties tikėjimo žmonių dėl to, kad negalimas geras vaikų auklėjimas ten, kame tėvas vienaip tiki, motina kitaip.

Bažnyčia kartais dėl svarbių priežasčių leidžia mišrias moterystes, bet tik ta sąlyga, kad jungtuvės būtų katalikų bažnyčioje ir kad vaikai būtų krikštijami bei auklėjami katalikiškai . . .

* 535. Kaip imama moterystė?

Moterystė imama prie savo parapijos kunigo ir dviejų liudytojų, kuriems jaunavedžiai pasisako, norį gyventi moterystėje.

* 536. Ar gali vyras pasimesti su pačia?

Vyras su pačia negali pasimesti ligi mirties.

„Ką Dievas sujungė, žmogus teneperskiria“, sako Šventasis Raštas (Mat. 19, 6).

537. Kas daroma, jei vyras su pačia nebegali sugyventi?

Jei vyras su pačia nebegali sugyventi, kartais jie perskiriami; bet vyras negali kitos vesti, pati — už kito išeiti.

„Kiekvienas, kurs paleidžia savo pačią ir kitą veda, svetimoteriauja, ir kas vyro paleistą veda, svetimoteriauja“ — sako Išganytojas (Luk. 16, 18).

C. Sakramentalijos.

* 538. Kas tai yra sakramentalijos?

Sakramentalijos yra Bažnyčios pašvęsti ir palaiminti daiktai.

* 539. Kurios yra žinomesnės sakramentalijos?

Žinomesnės sakramentalijos yra šios: ražančiai, škaplieriai, kryželiai, agnosėliai, paveikslai, švėstas vanduo...

540. Dėl ko tuos daiktus vadiname sakramentalijomis?

Tuos daiktus vadiname sakramentalijomis dėl to, kad jos yra panašios į sakramentus.

541. Kuo sakramentalijos panašios į sakramentus?

Sakramentalijos panašios į sakramentus tuo, kad jomis gauname Dievo malonių.

542. Kuo ypač sakramentalijos skiriasi nuo sakramentų?

Sakramentalijos skiriasi nuo sakramentų ypač tuo, kad sakramentus įsteigė pats Jėzus Kristus, o sakramentalijas — Bažnyčia.

* 543. Kurių malonių gauname sakramentalijomis?

Sakramentalijomis gauname sustiprinamųjų malonių, atleidimą mažų nuodėmių ir bausmės už jas, apsaugą nuo sunkios nuodėmės ir įvairių nelaimių...

* 544. Kada sakramentalijos yra mums naudingesnės?

Sakramentalijos yra mums naudingesnės, kada jomis dievotai naudojamės, būdami laisvi nuo sunkios nuodėmės?

* 545. Kas ragina mus dievotai naudotis sakramentalijomis?

Dievotai naudotis sakramentalijomis ragina mus mintis, kad jos padeda mums įgyti tų malonių, kuriuos yra išreikštos maldoje sakramentalijas šventinant ar laiminant.

546. Kuo daugiau gauname malonių, ar sakramentalijomis, ar savo maldomis?

Sakramentalijomis gauname daugiau malonių, negu savo maldomis, nes jomis naudodamiesi savo maldas jungiame su Bažnyčios maldomis.

D. Malda.

† 547. Kokią mūsų malda išklauso Dievas?

Dievas išklauso mūsų malda, jei gerai meldžiamės ir prašome tokių dalykų, kurie nėra mums pragaištingi.

„Prašykite, ir bus jums duota... nes kiekvienas, kurs prašo, gauna“ (Mat. 7, 7). „Prašote ir negaunate, nes negerai prašote, tik savo geiduliams patenkinti“ (Jok. 4, 3). „Nežinote, ko prašote“, sako Šv. Raštas (Mork. 10, 38).

† 548. Kaip turime melstis?

Melstis turime su dėmesiu, pasitikėjimu, ištverme ir pasidavimu Viešpaties valiai.

„Prieš malda priruošk savo sielą ir nebūk, kaip žmogus, gundas Dievą“ — sako Šv. Raštas (Sir. 18, 23).

* 549. Kada meldžiamės su dėmesiu?

Su dėmesiu meldžiamės, kada protu dėmimės ir širdimi jaučiame tai, ką lūpomis kalbame.

Turime su dėmesiu melstis, kad Viešpats nepasakytų: „Tie žmonės... garbina mane savo lūpomis, jų gi širdys yra toli nuo manęs“ (Iz. 29, 13).

* 550. Kada meldžiamės su pasitikėjimu?

Su pasitikėjimu meldžiamės, kada tikimės, jog Viešpats išklausys mūsų malda.

„Sakau jums: ko nors melsdamiesi prašote, tikėkite, kad gausite, ir bus jums“ — Kristaus žodžiai (Mor. 11, 24). Reikia Dievui pasitikėti, bet ir patiems netingėti. Melskis ir pasitikėk Dievui, lyg viskas pareitų nuo Jo; bet veik ir dirbk taip, lyg viskas priklausytų tavo išminties ir pareigų pildymo.

* 551. Kada meldžiamės su ištverme?

Su ištverme meldžiamės, kada nesiliauname meldęsi, nors išsyk Dievas ir neišklausytų.

„Visuomet reikia melstis ir nepaliauti“ — sako Išganytojas. „Nuolat melskitės“ (1. Tes. 5, 16).

* 552. Kada meldžiamės pasiduodami Viešpaties valiai?

Pasiduodami Viešpaties valiai meldžiamės, kada paliekame Jam išklaudyti, ar neišklaudyti mūsų malda.

Taip meldėsi Kristus alyvų darže; didžiame suspaudime, vis karščiau meldėsi, kalbėdamas tuos pačius žodžius: „Tėve! jei nori, atimk šitą taurę šalin nuo manęs. Tačiau tebūna ne mano valia, bet Tavo. Tuomet jam pasirodė angelas iš dangaus, kurs jį stiprino“. (Luk. 22, 42).

553. Ko galime Dievą melsti?

Galime Dievą melsti viso kas tikrai reikalinga mūsų sielai ir kūnui.

1. Viešpaties Malda.

† 554. Kuri yra kilniausia malda?

Kilniausia yra Viešpaties malda: „Tėve mūsų, kurs esi danguje! Teesie šventas Tavo vardas; teateinie Tavo karalystė; teesie Tavo valia, kaip danguje, taip ir ant žemės. Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien; ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams; ir nevesk mus į pagundą, bet galbėk mus nuo pikta. Amen“.

Viešpaties maldoje yra visa, kas reikalinga Dievui garbinti; be to, visi mūsų sielos ir kūno reikalai.

† 555. Dėlko „Tėve mūsų“ vadiname Viešpaties malda?

„Tėve mūsų“ vadiname Viešpaties malda dėl to, kad jos išmokė Viešpats Jėzus Kristus.

† 556. Ką mums primena Viešpaties maldos žodžiai: „Tėve mūsų, kurs esi danguje?“

Viešpaties maldos žodžiai: „Tėve mūsų, kurs esi danguje“ primena mums, jog Dievas yra dangiškasis mūsų Tėvas, todėl turime Jį melsti su pasitikėjimu.

† 557. Ko norime žodžiais: „Teesie šventas Tavo vardas?“

Žodžiais: „Teesie šventas Tavo vardas“ norime, kad visi žmonės Viešpatį Dievą, kaip šventą, garbintų.

† 558. Ko trokštame žodžiais: „Teateinie Tavo karalystė“?

Žodžiais: „Teateinie Tavo karalystė“ trokštame, kad Viešpats Dievas, karalių Karalius, viešpatautų mums ir vestų mus į dangaus Karalystę.

† 559. Ko velyjame žodžiais: „Teesie Tavo valia, kaip danguje, taip ir ant žemės“?

Žodžiais: „Teesie Tavo valia, kaip danguje, taip ir ant žemės“ velyjame, kad Viešpaties valią taip gerai vykdytumėm žemėje, kaip ją vykdo Šventieji danguje.

† 560. Ko meldžiame, sakydami: „Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien“?

Sakydami: „Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien“ meldžiame, kad Viešpats teiktų mums visa, kas reikalinga gyvenimui.

† 561. Ko meldžiame, sakydami: „Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiam savo kaltininkams“?

Sakydami: „Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams“, meldžiame dovanoti mums nuodėmes, kaip ir mes dovanojame tiems, kurie mums nusideda.

† 562. Ko meldžiame, sakydami: „Nevesk mus į pagundą“?

Sakydami: „Nevesk mus į pagundą“, meldžiame Viešpatį saugoti mus pagundose, kad nenusidėtumėm.

* 563. Kas mus gundo?

Gundo mus piktoji dvasia, blogi žmonės ir nedori kūno geiduliai.

564. Ar pagunda yra nuodėmė?

Nuodėmė yra tik toji pagunda, kurios nestumiamo šalin, kuriai pritariame, kuriai pasiduodame.

† 565. Ko meldžiame sakydami: „Bet gelbėk mus nuo pikta“?

Sakydami: „Bet gelbėk mus nuo pikta“, meldžiame, kad Viešpats gelbėtų mus nuo sielos ir kūno nelaimių.

2. Angelo pasveikinimas.

† 566. Kuri po „Viešpaties maldos“ yra gražiausia malda?

Po „Viešpaties maldos“ yra gražiausia malda: „Sveika Marija, malonės pilnoji! Viešpats su tavimi: tu pagirta tarp moterų ir pagirtas tavo iščios Vaisius — Jėzus. Šventoji Marija, Dievo motina, melsk už mus nusidėjėlius dabar ir mūsų mirties valandoje. Amen“.

† 567. Dėl ko toji malda vadinama „Angelo pasveikinimu“, arba „Sveika Marija“?

Toji malda vadinama „Angelo pasveikinimu“, arba „Sveika Marija“ dėl to, kad prasideda žodžiais, kuriais angelas yra sveikinęs Mariją.

† 568. Ką reiškia žodžiai: „Sveika Marija“?

Žodžiai: „Sveika Marija“, reiškia pasveikinimą.

† 569. Ką reiškia žodžiai: „Malonės pilnoji“?

Žodžiai: „Malonės pilnoji“ reiškia, jog Marija buvo pripildyta Dievo malonių.

† 570. Ką reiškia žodžiai: „Viešpats su tavimi“?

Žodžiai: „Viešpats su tavimi“, reiškia, jog Marija, būdama be nuodėmės, nekalta, visuomet buvo vienybėje su Dievu.

† 571. Ką reiškia žodžiai: „Tu pagirta tarp moterų“?

Žodžiai: „Tu pagirta tarp moterų“ reiškia, jog Marija garbingesnė už visas moteris.

† 572. Ką reiškia žodžiai: „Ir pagirtas tavo iščios Vaisius — Jėzus“?

Žodžiai: „Ir pagirtas tavo iščios Vaisius — Jėzus“ reiškia, jog Marijos sūnus — Jėzus — garbingesnis už visų moterų vaikus.

† 573. Ko meldžiame, sakydami: „Šventoji Marija, Dievo Motina, melšk už mus nusidėjėlius, dabar ir mūsų mirties valandoje“?

Sakydami: „Šventoji Marija, Dievo Motina, melšk už mus nusidėjėlius, dabar ir mūsų mirties valandoje“, meldžiame Mariją, kad savo maldomis užtartų mus pas Dievą per visą gyvenimą, ypač mums mirštant.

„Nuo amžių negirdėta, sako šv. Bernardas, kad kas jos prieglaudon puoląs, jos pagalbos prašąs, jos užtarimo meldžias, būtų apleistas...“

3. Viešpaties Angelas.

† 574. Kuri maldelė kalbama, kada rytais, per pietus ir vakarais skambinama bažnyčioje?

Kada rytais, per pietus ir vakarais skambinama bažnyčioje, yra kalbama maldelė, vadinamoji „Viešpaties Angelas“.

* 575. Kaip kalbama toji maldelė?

Toji maldelė šitaip kalbama: Viešpaties Angelas apreiškė Marijai; ir pradėjo iš Šventosios Dvasios.
— Sveika Marija...

Štai aš Viešpaties tarnaitė, teesie man pagal tavo žodį. — Sveika Marija...

Ir Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų. — Sveika Marija...

576. Kam kalbame šitą maldele?

Šitą maldele kalbame, kad dėkotumėm Kristui ir Jo motinai už mūsų atpirkimą iš pragaro nelaisvės.

4. Ražančius.

* 577. Kas yra ražančius?

Ražančius yra maldos Jėzaus Kristaus ir Marijos gyvenimo paslaptims garbinti.

* 578. Kiek yra ražančiaus dalių?

Ražančiaus yra trys dalys: džiaugsmingoji, sopulingoji ir garbingoji.

579. Kurios yra paslaptys džiaugsmingosios ražančiaus dalies?

Džiaugsmingosios ražančiaus dalies yra šios paslaptys: 1) Angelo Gabrieliaus apreiškimas Panai Marijai, 2) Šv. Elžbietos aplankymas, 3) Viešpaties Jėzaus gimimas, 4) Viešpaties Jėzaus bažnyčioje aukojimas, 5) V. Jėzaus bažnyčioje tarp daktarų atradimas.

580. Kurios yra sopulingosios dalies paslaptys?

Sopulingosios dalies yra šios paslaptys: 1) V. Jėzaus malda Alyvų darže, 2) V. Jėzaus plakimas, 3) V. Jėzaus erškėčiais vainikavimas, 4) V. Jėzaus kryžiaus nešimas, 5) V. Jėzaus prie kryžiaus prikallimas.

581. Kurios yra garbingosios dalies paslaptys?

Garbingosios dalies yra šios paslaptys: 1) V. Jėzaus iš mirties atsikėlimas, 2) V. Jėzaus į dangų žengimas, 3) Švenč. Dvasios atsiuntimas, 4) Švenč. Panos Marijos į dangų ėmimas, 5) Švenč. Panos Marijos danguje vainikavimas.

* 582. Kaip kalbama ražančiaus dalis?

Ražančiaus dalis taip kalbama: Persižegnojus kalbama vienas „Tikiu į Dievą Tėvą“... vienas „Tėve mūsų“... trys „Sveika Marija“... Toliau penkis kartus po 1 „Tėve mūsų...“, po 10 Sveika Marija“... ir 1 „Garbė Dievui Tėvui“...

Reikia, ražančių kalbant, mąstyti ražančiaus paslaptys. Šv. Kryžiaus Tėvų ražančius gali būti kalbamas be paslapčių mąstymo.

5. Škaplieriai.

* 583. Kas yra škaplieriai?

Škaplieriai yra gelumbiniai ženkleliai, nešiojami ant pečių Marijos garbei.

584. Kas galima nešioti škaplierių vietoje?

Škaplierių vietoje galima nešioti tam tikras kunigo palaimintas medalikėlis.

585. Kurie žinomesni škaplieriai?

Žinomesni škaplieriai yra Karmelitų.

* 586. Kiek poterių pridera kalbėti tam, kas isirašęs į Karmelitų škaplierius?

Kas isirašęs į Karmelitų škaplierius, tam kasdien pridera kalbėti septynerius poterius.

587. Kaip kalbami septyneri poteriai?

Septyneri poteriai kalbami taip: septynis kartus po 1 „Tėve mūsų“... ir „Sveika Marija“... gale vienas „Tikiu į Dievą Tėvą“...

6. Kryžiaus keliai.

* 588. Ką vadiname kryžiaus keliais?

Kryžiaus keliais vadiname keturiolika stočių, kurios primena mums Kristaus kančios įvykius, einant iš Piloto rūmų Kalvarijos kalnan.

589. Kurios yra kryžiaus kelių stotys?

Kryžiaus kelių stotys yra šios: I — Viešpats Jėzus pasmerktas mirti; II — Vieš. Jėzus imasi kryžių ant pečių; III — Viešp. Jėzus pirmą kartą puola po kryžium; IV — Vieš. Jėzus, nešdamas kry-

žių, sutinka savo motiną; V — Vieš. Jėzui padeda nešti kryžių Cirenietis; VI — Veronika šluosto Vieš. Jėzui veidą; VII — Vieš. Jėzus antrą kartą puola po kryžiumi; VIII — Vieš. Jėzus ramina verkiančias moteris; IX — Vieš. Jėzus trečią kartą puola po kryžiumi; X — Vieš. Jėzus apnuogintas ir tulžimi pagirdytas; XI — Vieš. Jėzus prikaltas prie kryžiaus; XII — Vieš. Jėzus ant kryžiaus miršta; XIII — Vieš. Jėzus nuimtas nuo kryžiaus; XIV — Vieš. Jėzus paguldytas kape.

* 590. Ką turi daryti, kas nori apvaikščioti kryžiaus kelius?

Kas nori apvaikščioti kryžiaus kelius, tas turi eiti nuo vienos stoties prie kitos, mąstydamas Kristaus kančią.

* 591. Ką gali daryti, kas negali apeiti keturiolikos stočių?

Kas negali apeiti keturiolikos stočių, tas gali melstis prie tam tikro stočių kryželio.

* 592. Kurios maldos reikia kalbėti prie stočių kryželio?

Prie stočių kryželio reikia kalbėti keturioliką sykių po 1 „Tėve mūsų“... 1 „Sveika Marija“... ir „Garbė Dievui Tėvui“, ar mąstyti Kryžiaus kančią.

593. Kaip gali ligonis pelnyti kryžiaus kelių atlaidus?

Ligonis gali pelnyti kryžiaus kelių atlaidus, sužadinės gailestį už nuodėmes su stočių kryželiu rankoje.

594. Kuriuos atlaidus gauname už kryžiaus kelių vaikščiojimą?

Už kryžiaus kelių vaikščiojimą gauname pilnuosius atlaidus ir daugelį dalinių.

7. Žegnojimasis.

† 595. Kaip pradedame ir baigiame visas savo maldas?

Pradedame ir baigiame visas savo maldas, žegnodamiesi: „Vardan Dievo, Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Amen“.

* 596. Kaip reikia žegnotis?

Žegnotis reikia šitaip: Keliant dešinę ranką prie kaktos, sakyti: „Vardan Dievo, Tėvo“; nuleidžiant prie krūtinės — „ir Sūnaus“, dedant prie kairiojo peties — „ir Šventosios“, prie dešiniojo — „Dvasios. Amen“.

* 597. Ką mums primena žegnojimasis?

Žegnojimasis primena mums svarbiausias tikėjimo paslaptis: Švenč. Trejybės ir mūsų atpirkimo.

598. Kaip žegnojimasis primena Švč. Trejybės paslaptį?

Žegnojimasis primena Švč. Trejybės paslaptį tariamais žodžiais, nes žegnojamiesi vardan Dievo, Trejybėje vieno: Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios.

599. Kaip žegnojimasis primena mūsų atpirkimo paslaptį?

Žegnojimasis mūsų atpirkimo paslaptį primena daromu ant savęs kryžiumi, nes Išganytojas mus atpirko mirtimi ant kryžiaus.

* 600. Ką reiškia žodis „Amen“.

Žodis „Amen“ reiškia — tebūnie taip, kaip tikime, kaip elgiamės, kaip atgailejojame, kaip meldžiamės.

PABAIGA.

Gyvename ant žemės tam, kad, vykdydami Dievo valią, nueitumėm į dangų. Darydami Viešpaties valią, turime:

I. Tikėti visa, ką Dievas yra apreiškęs ir per šventą katalikų Bažnyčią yra įsakęs. Bažnyčia turi Viešpaties apreiškimą Šventajame Rašte ir Padavimuose. Apreiškotos tikėjimo tiesos trumpai surinktos „Apaštalų Tikybos Išpažinime“.

II. Tikėjimas nuves mus į dangų, jei sulig juo gyvensime. Tam turime laikyti dešimtį Dievo ir penkis Bažnyčios Įsakymus. Kad juos tobulai laikytumėm, negana saugotis nuodėmių, reikia dar daryti gerus darbus, įgyti dorybių, tobulėti.

III. Visa tai mes negalime padaryti vien savo jėgomis, jei Dievas mums nepadės savo malonėmis. Įrankiai įgyti Viešpaties malonėms yra šventi sakramentai, sakramentalijos ir malda. To dėliai turime dažnai ir vertai eiti šventų sakramentų, naudotis sakramentalijomis ir melstis.

„Tai daryk ir gyvensi“, sako Išganytojas (Luk. 10, 28). Priežodis sako: „Koks gyvenimas, toks ir mirimas“.

PRIEDAS-POTERIAL.

1. Žegnójimasis.

Vardañ Diėvo, Tėvo ir Sūnaūs ir Šventōsios Dvāsios. Amen.

2. Viėšpaties Maldà.

Tėve mūsų, kuřs esi dangujė! teesiė šveñtas Tàvo Vařdas; teateiniė Tàvo karalỹstė; teesiė Tàvo valià, kaip dangujė, taip ir añt žēmės. Kasdiėnės mūsų dúonos dúok mums šiandiėn ir atlėisk mums mūsų kaltės, kaip ir mės atlėidžiams sàvo kaltiniñkams; ir nevėsk mūs į pagùnda, bėt gėlbėk mūs nuō pikta. Amen.

3. Angelo Pasvēikinimas.

Sveika Marija, malonės pilnoji! Višpats su tavimi; tu pagirta tarp moterų ir pagirtas tavo iššios Vašius — Jėzus. Šventoji Marija, Dievo Mótina, mešk už mūs nusidėjėlius dabar ir mūsų mirties valandoje. Amen.

4. Apáštalu Tikýbos Išpažinimas.

Tikiu į Dievą Tėvą, visagali, dangaus ir žemės Sutvėrėją; ir į Jėzų Kristų, vienątinį Jō Sūnų, mūsų Višpatį; kursai prasidėjo iš Šventosios Dvāsios, gimė iš Panos Marijos; kentėjo prieš Pöntijaus Piloto; buvo prikaltas prieš kryžiaus, numiręs ir palaidotas; nužengė į pragarus, trečiąją dieną kėlės iš numirusių, įžengė į dangų, sėdi dešinėje Dievo Tėvo visagalio; iš tén ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti. Tikiu į Šveñtąją Dvąsą, šveñtąją visuotinę Bažnyčią, Šventųjų bendravimą, nùodėmių atleidimą, kúno iš numirusių atsikėlimą ir amžinąjį gyvenimą. Amen.

5. Kėturios tiėsos, krikščióniui būtinaí žinótinós.

1. Yrà Dievas, vienas trijuosė Asmenysė: Dievas Tėvas, Dievas Sūnūs ir Dievas Šventoji Dvasià. 2. Antrasis Švenčiausios Trejybės Asmuo, Dievo Sūnūs, yrà tãpės žmogumi ir numiręs dėl mūsų išganymo. 3. Dievas yrà teisingas: už gerus dárbus dangų dúoda, už piktus — prãgaru baúdzia. 4. Žmogaus siela nemiršta.

6. Švč. Trejybės gárbinimas.

Garbė Dievui, Tėvui, Sūnui ir Šveñtajai Dvasiai. Kaip buvo pradžioje, dabar, ir visados, ir per amžius. Amen.

7. Viēšpaties Angelas.

Viēšpaties Angelas apréiškē Marijai, iŗ pradējo iŗ Šventōsios Dvāsios. — Sveika Marija...

Štai àš Viēšpaties tarnáitē, teesiē mán pagaļ Tàvo žōdj. — Sveika Marija....

Iŗ žōdis tāpo kūnu iŗ gyvēno taŗp mūsu. — Sveika Marija...

8. Maldēlē ūž mīrusius.

Amžinaji ātilsi dúok mīrusiems, Viēšpatie! Iŗ amžinóji šviesà jēms tešviēčia. Tegūl ilsisi ramýbēje. Amen.

9. Dešimtīs Diēvo Isākymu.

Aš esmī Viēšpats, tàvo Diēvas, kuŗs tavē iŗvedžiau iŗ Egīpto žēmēs, iŗ neláisvēs namū.

Pīrmās: Neturēk kitū dievū, tiktaĩ manē viēnā.

Añtras: Netaŗk sàvo Viēšpaties varĶo bē reĩkalo.

Trēcias: Sekmādienĩ švēsk.

Ketviŗtas: Geŗbk sàvo tēvā iŗ mótina.

Peñktas: Nežudýk.

Šēštas: Nepaleistuváuk.

Sēkmas: Nevōk.

Ašmas: Nekalbēk netiesōs.

Deviñtas: Negeĩsk sàvo ártimo móteries.

Dešiñtas: Negeĩsk nē viēno dáikto, kuŗs yrā tàvo ártimo.

Mylēk sàvo Viēšpatĩ Diēvā visā širdimī, visā síela, visū prōtu, visomīs jēgomīs, ō sàvo ártimā — kaĩp pàts savē.

10. Penkī Bažnýčios Īsākymai.

Pīrmas: Šventès švēšk. Añtras: Šventādieniais Mišiū klausýk. Trēčias: Pasninkus pasninkáuk. Ketvīrtas: Eik išpažintiēs beñt víena kaŗta mētuose iŗ apiē Velýkas priiņk Švenčiáusijā Sakrameņta. Peņktas: Sāvo bažnýčios laikýti padēk.

11. Septýnios Didžiosios Núodēmēs.

1 — Puikýbē, 2 — Godūmas, 3 — Paleistuvāvimas, 4 — Pavýdas, 5 — Rūstūmas, 6 — Pērsivalgymas aŗ pasigērīmas, 7 — Tingējimas. ē

12. Devýnios svētimos núodēmēs.

Kā pikta darýti 1 — patarīmas, 2 liepīmas, 3 — padējīmas. Kā pikta dārant, 4 — pritarīmas, 5 — pagyrimas, 6 — nesutūrējīmas. Kā pikta padārius, 7 — tylējīmas, 8 — slēpīmas, 9 — pasidalījīmas.

13. Septýni Sakrameņtai arbā regimíeji Krīstaus īstatýtieji ženklai Diēvo malónei igýtl.

1 — Krikštas, 2 — Sutvīrtinīmas, 3 — Švenčiáu-siāsis Sakrameņtas, 4 — Atgailā, 5 — Paskutīnis Patepīmas, 6 — Kunigýstē, 7 — Moterýstē.

14. Peņkios ātgallos dālys.

1 — Núodēmes atsimiņti, 2 — Už jās gailētis, 3 — Tvirtāi pasižadēti nebenusidēti, 4 — Núodēmes išpažinti, 5 — Už jās atsilýginti.

15. Trýs Diēviškosios Dorýbēs.

1 — Tikējīmas, 2 — Viltis, 3 — Méilē.

16. Kėturios pagrindinės Dorýbės.

1 — Išmānymas, 2 — Teisingūmas, 3 — Tvir-
tūmas, 4 — Susivaldymas.

17. Septynios Didžiosios Dorýbės.

1 — Nuolankūmas, 2 — Dosnūmas, 3 — Skais-
tūmas, 4 — Romūmas, 5 — Maldingūmas, 6 — Aŗ-
timo méilė, 7 — Susivaldymas válgant iŗ gėriant.

18. Trýs žymiáusieji gerì Darbai.

1 — Maldà, 2 — Pāsninkas, 3 — Išmaldà.

19. Septynì labdarýbės darbai sielai.

1 — Nemókantį pamókyti, 2 — Abejójančiam pa-
taŗti, 3 — Nuliūdusį pagúosti, 4 — Pikta dārantį su-
draūsti, 5 — Pāžaidas atlėisti, 6 — Núoskaudas nu-
kėsti, 7 — Melstis už gývus iŗ mĩrusius.

20. Septynì labdarýbės darbai kūnui.

1 — Alkaną papenėti, 2 — Trókšťantį pagirdyti,
3 — Núogą apdeņgti, 4 — Pakeleivį į namūs priiŗti,
5 — Kālinį sušėlpti, 6 — Ligóni lankýti, 7 — Numĩ-
rėlį paláidoti.

21. Trýs Evangėlijos patarimai.

1 — Netuŗtas, 2 — Skaistūmas, 3 — Paklus-
nūmas.

22. Švenč. Sakrameńto gárbinimas.

Gárbinkime Švenčiáusiajį Sakrameńtą, Jėzaus
Krįstaus, mūsų Viėšpaties, tikrajį kūną iŗ kraūją.
Dabaŗ iŗ visadōs iŗ peŗ ámžius. Amen.

23. Kataliku pasisvėikinimas.

Garbė Jėzui Krīstui. Peĩ amžius. Amen.

24. Tikėjimo àktas.

Tikiù, mào Diėve, vĩa taĩ, kã esĩ aprėĩškes iĩ peĩ šveĩtajà sàvo Bažnỹčią dāves tikėti, tikiù dėl tĩ, kàd Tũ esĩ patĩ Tiesà iĩ negalĩ mĩsũ suklaidĩnti. Mào Diėve, stĩprink mào tikėjimą.

25. Vilties àktas.

Viliũos, mào Diėve, jĩg dėl mĩsũ Viėšpaties Jėzaus Krīstaus, nũopelnũ suteĩksi mán reikalĩngu iĩsgānymui malĩniũ iĩ, jėigu àš laikỹsiu Tàvo iĩsāky-mus, garbė bũsimame gyvėnime, nės Tũ gailestĩn-gas, pàts taĩ esĩ prižadėjes iĩ vỹkdai sàvo pažadėji-mus. Mào Diėve, dĩdink mào viltĩ!

26. Mėilės àktas.

Mỹliu Tavė, mào Diėve, labiaũ už viskà, nės Tũ esĩ vėrtas visũ didžiāusios mėilės; ō dėl Tàvo mėilės mỹliu taĩp pàt sàvo artĩmus, kaip pàts savė iĩ iĩš širdiės atlėidžiu visiems sàvo kaltiniĩkams. O Diėve, dúok, idaĩt vis labiaũ Tavė mylėčiau!

27. Nũodėmiũ gailėsčio àktas.

Mào Diėve! gailiũos visà širdimĩ už visàs mào nũodėmes, ō gailiũos nė tĩek dėl tĩ, kàd nũodėmėmis praradaũ daĩgu, prāgaro baũsmę užsitrāukiau, kĩek dėl tĩ, kàd Tavė, didžiāusią Gėrỹbė, iĩzeidžiau. Ne-apkenčiũ visũ sàvo nũodėmiũ, tvirtaĩ žadũ daugiaũ nebenusidėti, iĩ, Tàvo malĩnės pàdedamas, prĩde-ramai Táu tarnauti. O Diėve, tiktaĩ pasigailėk ma-nės nusidėjėlio(ės) iĩ suteĩk mán sàvo malĩnės!

28. Maldà priēš vālgant.

Viēšpatie! paláimink mūs iŗ šias dóvanas, kuriās vālgysime iŗ Tāvo Apváiždos. Peŗ Kristu, mūsu Viēšpatī. Amen.

29. Maldà pavālgius.

Dēkui Táu, visagālis Diēve, ūž tās dóvanas, kuriū vālgēme, iŗ ūž visās mums sūteiktas gērýbes kursai gyvenī iŗ viešpatáuji peŗ ámžius. Amen.

30. Maldà priēš pāmokas.

Teĩkis atsiŭsti, Viēšpatie, Šventōsios Dvāsios dovanū mūsu prōtui apšviēsti iŗ síelos jēgóms sustiprinti. Paláimink mūsu tėvus, mókytojus iŗ visūs tuōs, kuriē mūs vēda ī gēra. Dúok mums tvirtūmo mókslams geraī išeīti. Peŗ Kristu mūsu Viēšpatī. Amen.

31. Maldà pō pāmoku.

Dēkui Táu, visagālis Diēve, ūž mókslā iŗ ūž visās mums sūteiktas gērýbes, — kursai gyvenī iŗ viešpatáuji peŗ ámžius. Amen.

TURINYS.

Psl.

PRAKALBA	3
I ž a n g a	4

I. Tikėjimas

APAŠTALŲ TIKYBOS IŠPAŽINIMAS	9
1. Dievas Trejybėje vienas	9
2. Dievo sutvėrimai	13
a) Angelai	14
b) Žmogus	16
3. Žmogaus nupuolimas	18
4. Žmogaus atpirkimas	21
5. Žmogaus vedimas išganyman	28
6. Žmogaus mirtis ir teismas	35
7. Žmogaus iš numirusių atsikėlimas	37
8. Paskutinis žmogaus nuteisimas	38
9. Amžinas žmogaus gyvenimas	39

II. Įsakymai

A. DEŠIMTIS DIEVO ĮSAKYMŲ	44
1. Neturėk kitų dievų, tiktai Mane vieną	44
2. Netark savo Viešpaties vardo be reikalo	48
4. Sekmadienį švęsk	50
4. Gerbk savo tėvą ir motiną	51
5. Nežudyk	53
6. Nepaleistuvauk	54
7. Nevok	55
8. Nekalbėk netiesos	56
9. Negeisk savo artimo moteries	58
10. Negeisk nė vieno daikto, kurs yra tavo artimo	59

B. PENKI BAŽNYČIOS ĮSAKYMAI	59
1. Šventes švęsk	60
2. Šventadieniais Mišių klausyk	61
3. Pasninkus pasninkauk	62
4. Eik išpažinties bent vieną kartą metuose ir apie Velykas priimk Švenčiausiąjį Sakramentą	63
5. Savo bažnyčios laikyti padėk	65
C. ĮSAKYMŲ LAUŽYMAS	65
1. Nuodėmės	65
2. Nedorybės	67
D. ĮSAKYMŲ LAIKYMAS	70
1. Geri darbai	70
2. Dorybės	72
3. Tobulybė	74

III. Sakramentai ir malda

A. DIEVO MALONĖ	77
1. Sustiprinamoji malonė	77
2. Pašvenčiamoji malonė	78
B. SEPTYNI SAKRAMENTAI	80
1. Krikštas	81
2. Sutvirtinimas	83
3. Švenčiausiasis Sakramentas	84
a) Šv. Mišios	87
b) Šv. Komunija	89
4. Atgaila	92
a) Nuodėmių atsiminimas	93
b) Gailestis už nuodėmes	94
c) Pasižadėjimas nebeususidėti	96
d) Išpažintis	97
e) Atsilyginimas už nuodėmes	100

	Psl.
5. Paskutinis patepimas	102
6. Kunigystė	102
7. Moterystė	105
C. SAKRAMENTALIJOS	107
D. MALDA	108
1. Viešpaties Malda	110
2. Angelo pasveikinimas	112
3. Viešpaties Angelas	113
4. Ražančius	114
5. Škaplieriai	115
6. Kryžiaus keliai	115
7. Žegnojimasis	117
P a b a i g a	117
PRIEDAS-POTERIAI	118

To paties autoriaus dar gaunamos knygos:

1. Tikybos Pirmanokslls, patvirtintas Lietuvos vyskupijoms.
XI leidimas. Kaunas 1930 m.
 2. Tikybinis vaikų auklėjimas. Kaunas 1926 m.
 3. Šv. Senojo ir Naujojo Įstatymo Istorija (pradžios mokyk-
loms). X leidimas. Kaunas 1932 m.
 4. Pradžios mokyklos pastoracija. Kaunas 1928 m.
 5. Seksualinis jaunuomenės švietimas. Kaunas 1926 m.
 6. Socialis klausimas. II leidimas. Kaunas 1921 m.
 7. Visuomeninis kunigo veikimas. Kaunas 1921 m.
 8. Tikybiniai jaunimo pergyvenimai. Kaunas 1929 m.
 9. Tikybinis jaunuomenės auklėjimas. Kaunas 1930 m.
 10. Depopuliacija ir pastoracija. Kaunas 1932 m.
 11. Vadovas sakyklai I—III t. t. Antrasis leidimas. Kaunas
1931—1933 m.
-

Kaina vienas litas
